

**П.В. Дячук
М.В. Перфільєва
Л.П. Перфільєва**

ФЛОРИСТИКА

**УМАНЬ
2013**

УДК 581.527(075.8)

ББК 28.585я73

Д 99

Рецензенти :

Балабак А.Ф. - доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва.

Совгіра С.В. - доктор педагогічних наук, професор кафедри хімії, екології та методики їх навчання Уманського педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Колдар Л. В. - кандидат біологічних наук, науковий співробітник Уманського науково-дослідного інституту з проблем дендрології НАН України.

*Розглянуто та рекомендовано до друку
вченою радою Інституту розвитку дитини
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 20 березня 2013 року.)*

П.В. Дячук, М.В. Перфільєва., Л.П. Перфільєва **Флористика:**
навчальний посібник / – Умань, 2013. – 182 с.
Навчальний посібник для педагогічних університетів – Умань: ПП Жовтий,-
2013.

Флористика - різновид декоративно-прикладного мистецтва і дизайну, яка втілюється у створенні флористичних робіт: букетів, композицій, панно, колажів і подібних творів з різних природних матеріалів, які можуть бути живими, засушеними, консервованими.

У навчальному посібнику представлені комбінації і стилістичні прийоми з флористики, які допоможуть вигідно зробити виставку у школі, або подарунок, прикрасити урочистості, зрозуміти, як створювати проекти для різних життєвих випадків і свят.

Автори викладають способи підготовки рослин для букетів, принципи складання традиційних і сучасних композицій.

Окремі розділи книги – присвячені теоретичному матеріалу і практичним заняттям по створенню різних квіткових композицій.

Книга стане у нагоді при вивченні інших дисциплін: психології, історії мистецтв, народознавства, основи ринкової економіки, основи трудового законодавства, охорона праці та ін.

Навчальний посібник рекомендований для студентів та викладачів вищих навчальних закладів.

УДК 581.527(075.8)

ББК 28.585я73

Д 99

© Дячук П.В., Перфільєва Л.П., Перфільєва М.В. 2013

Зміст

Передмова	4
Флористика різних країн.....	6
Методи обробки рослин.....	18
Асортимент рослин для об'ємної та пресованої флористики.....	24
Легенди і міфи про рослини.....	94
Квіти - символи	148
Кольори – символи.....	151
Обладнання	159
Мистецтво квіткової композиції.....	161
Післямова	172
Композиції пресованої флористики.....	173
Короткий флористичний словник термінів.....	218
Список рекомендованої літератури.....	226

"Багато квітів - але лише мистецтво може влести їх у вінок"

I. В. Гете.

Передмова

Завжди найкращим подарунком і вираженням почуттів були квіти. Їх дарують у дні великих торжеств і в звичайні дні, роблячи знаки уваги або намагаючись виразити квітами те, про що важко сказати словами. Добрність, вишуканість, зачарування - і це далеко не усе, що приходить на розум, при погляді на квіткові утвори.

Флористика - це різновид декоративно - прикладного мистецтва і дизайну, яка втілюється у створенні флористичних робіт: букетів, композицій, панно, колажів і подібних творів з різних природних матеріалів (квітів, листя, трав, ягід, плодів, горіхів і так далі), які можуть бути живими, засушеними, консервованими або штучними.

Заняття флористикою будуть цікаві всім, кому подобається краса рослин, хто бажає своїми руками створювати маленькі шедеври з квітів, і тим, хто в майбутньому хотів би зробити флористику своєю професією.

Яскравість, краса і виразність - ось, що об'єднує моду і квіти. Вони дарують нам візуальну насолоду і створюють гармонію! Людей завжди будуть приваблювати гарні речі, будь то мистецтво, дизайн, мода. А квіти, як і мода, завжди і в усьому мають суть, висловлюють наші емоції і символізують наше ставлення до тих, кому ми їх даруємо, допомагають людям встановити контакт одне з одним.

Композиція з квітів - це завжди складна творча і технічна робота флористів. У композиції потрібно висловити квітами якусь ідею або тему, відобразити подію. І одночасно зібрати і скріпити квіти в композиції так, як у природі вони практично ніколи не ростуть і не поєднуються одне з одним. Тільки тоді флористична композиція стане гарною і буде самостійною прикрасою.

Ще у XVI столітті англійська мініатюрист і ювелір Ніколас Хіллард якось зауважив: "Якщо б гідні люди знали, яка насолода дарує це заняття, як відганяє воно меланхолію, депресію, допомагає уникнути чорних думок і випадковостей, позбавляє від горя і печалі, викинути гнів і наповнює час, вони б ніколи не кинули б його, не досягнувши повного задоволення". Хоча між цією відвертістю талановитого англійця і сьогодишнім днем - п'ять століть. З ним погоджуються захоплені люди, незалежно від жанру їх діяльності.

Квіткове аранжування - це мистецтво. Хоча зібрати букет можна і просто маючи гарний смак, до того ж, на це не потрібно спеціальної ліцензії, і багато хто вважає, що їм досить вже і цього. Але навчання флористиці допоможе отримати знання і навички, розвинути природні здібності потенційних флористів. Щоб бути успішним флористом, потрібно знати про будову рослин, різні сорти квітів, як доглядати за ними. Різні комбінації і стилістичні прийоми допоможуть вигідно зробити подарунок, виставку у школі, прикрасити урочистості, зрозуміти, як створювати проекти для різних випадків і свят.

На базі курсу флористики можна розробити і впровадити навчальні програми з таких предметів як флористика, морфологія та екологія рослин, мистецтво ікебани, введення у предмет ландшафтного дизайну, психології спілкування, історії мистецтв, етнофлористики, основи ринкової економіки, основи трудового законодавства, охорона праці.

Флористика різних країн

Мистецтво прикрашати живими квітами, листям, гілками, плодами і іншим декоративним матеріалом святкові процесії, одяг, інтер'єри має багатовікову історію. Про це свідчать зразки прикладного та декоративного мистецтва, архітектури, живопису, поезії.

Єгипет

У Стародавньому Єгипті квіти широко застосовувалися для прикраси палаців, храмів, при відправленні культових обрядів. Гілками різних рослин прикрашали в давнину і статуї богів. Спочатку прикрасою служили тільки окремі квіти. Перед зображенням божества клали, наприклад, квіти лотоса. Цей звичай і досі зберігся в буддійських храмах. На великих святах жінки несли квіти в руках. Навіть у вазах, що прикрашали житла єгиптян, було не один отвір для букета, як тепер, а багато маленьких дірочок, куди вставляли окремі квіти. Згодом їх стали об'єднувати в вінки, букети, гірлянди з мальви, шафрану, пелюстків лотоса. Деякі рослини тисячоліттями чудово зберігалися.

Коли англійський археолог Х. Картер в 1929 р. знайшов гробницю Тутанхамона, то вченого найбільше вразили не численні дорогі прикраси, а скромний вінок із квітів, покладений юною вдовою на груди чоловіка. Вінок так добре зберігся, що можна було навіть зрозуміти, які квіти в ньому були: волошка, плоди маку, чорний пасльон і плоди мандрагори - "яблука любові". На краю розпису, що відноситься до XXV ст. до н.е., зображений посудину з вставленими в нього лотосами.

На території древньої Месопотамії виявлено унікальний пам'ятник архітектури ХХІІ ст. до н.е. в р. Урі, побудований шумерським майстрами. Він являв собою величезну споруду у вигляді трьох призм, що зменшуються в розмірах і розташовані одна над одною. Вінчас їх храм, який виблискує синьою глазур'ю і позолоченим куполом. На терасі була насипана земля, в якій вирощувалися дерева і квіти (перші штучні сади, створені за 1400 років до знаменитих Вавілонських садів). У Стародавніх Фівах при розкопках усипальні Рамзеса ІІ, який жив у 1317 - 1251 рр. до н.е., знайдені гірлянди з листя персей (авокадо), що перемежовувалися з пелюстками блакитних німфей (латаття) і рожевого лотоса. В одному з папірусів фараона Рамзеса ІІІ (1200 - 1168 рр. до н.е.) згадується, що храму він подарував 19 130 032 букета.

Вже в той час за допомогою квітів висловлювали різні почуття. А деякі боги Єгипту навіть мали вигляд рослин: так, наприклад, бога Нефертума зображували у вигляді лотоса.

Греція і Рим

Квіти були широко поширені у Стародавній Греції і у Стародавньому Римі. Аристофан згадує про сади, в яких троянди і фіалки цвіли взимку у відкритому ґрунті, на сонячних луках.

У багатьох країнах квіти і дерева здавна були своєрідними символами. Так, у Давній Греції статуї верховного бога Зевса прикрашали гілками дуба - символом сили; статуї бога моря Посейдона - гілками прибережної сосни; богині Афродіти, краси і любові - гілками мірті; Ероса, бога любові - трояндами; Нікі, богині перемоги - пальмовою гілкою; Аполлона, бога Сонця - гілками лавра, символом пошани і слави; Афіни, богині мудрості, знань, мистецтв і ремесла - оливковою гілкою, що уособлює мир. Ці символи відіграли велику роль у релігійних обрядах і святах. У Греції існував звичай підносити гілки маслини і лавра видатним полководцям, переможцям спортивних змагань, знаменитим поетам, співакам та ораторам. Стародавні греки полюбляли вінки. Вони використовували їх як прикраси на весіллях і святах, під Новий рік, а також носили навесні - на честь богині Флори, що вважалася богинею пробудження природи. Досить поширеним у Давній Греції було, відповідно, і мистецтво плетіння вінків. Дуже шанували художників, які виявляли особливий смак у виборі і розташуванні квітів, листя, гілок що використовували для вінків.

Не меншою увагою користувалися вінки і у Стародавньому Римі. На фресках, знайдених у місті Геркуланумі, загиблому при виверження Везувію в 79 р. н.е., серед інших, зображена голова Геркулеса з лавровим вінком і голова німфи Аркадії, прикрашена вінком з троянд і листя. Культіві обряди греків і римлян вимагали різних квіткових композицій. Прикладом може служити зображення процесу оформлення вази з квітами (V ст. до н.е.). У ті далекі часи особливою пошаною користувалася троянда. У Давній Греції її вважали символом любові, мовчання й охайності. Поетеса Сафо називала троянду царицею квітів. Пелюстками троянд усипали урочистий шлях переможців, вінками з троянд прикрашали воїнів, їхні колісниці, також прикрашали і зустрічаючих. У Стародавньому Римі вона була ще й символом хоробрості. Спочатку троянда була своєрідним орденем, яким нагороджували за героїство, а всіх, хто самовільно прикрашав себе трояндою, карали тюремним ув'язненням.

У IV ст. н. е., з поширенням і затвердженням християнства, троянду оголосили "символом римської розпусти", гріховності і її

повсюдно знищили. Лише в XIII в., коли граф Тібо VI, який повернувся з хрестового походу, привіз махрову троянду, вона знову починає переможний хід по континенту. У підсумку церкви не залишалося нічого іншого, як визнати її "божественне походження".

У Пальмірі в I - II ст. в оздобленні інтер'єру використовувалися ліпні об'ємні квіти, капітелі, орнаментовані квітами. У декорі широко застосовувалася зображення виноградної лози з детально відпрацьованими листям і гронами ягід. У III - IV ст. економічний і культурний центр Римської імперії перемістився на Схід.

На території сучасної Сирії ведеться інтенсивне будівництво. З'являється "Вілла Костянтина" в Дафні, в якій створюються прекрасні мозаїки, у тому числі і "Сезони". На них зображені рослинні композиції у вазах, з яких як би виростають жіночі фігури, що символізують пори року. Бордюри виконані у вигляді кучерявих гілок з листя аканта.

До VIII - IX ст. відносяться срібні глечики з Середньої Азії або Східного Ірану. Для нас вони цікаві тим, що дозволяють простежити зародження квіткової композиції. На тулубі глечиків вибиті стилізовані квіткові композиції з чотирьох елементів, розташованих на різній висоті, стебла їх мають красиві вигини. У часи середньовіччя квіти застосовували головним чином для прикраси церковних інтер'єрів, їх вирощували в основному в монастирських садах з суто прикладною метою.

Флора (Flora) – давньогрецька богиня, культ якої був поширений у сабіян і особливо у Середній Італії. Богиня розквіту природи, весни, цвітіння рослинності, юності і юнацьких радощів, всього найкращого що є у природі. Вважалося, що з приходом весни Флора отримувала владу над усіма живими істотами. Її культ один з найдавніших культів Італії. Вона була богинею кольорів, розквіту, і весни. Вона зображувалася художниками та скульпторами у вигляді граціозної красуні, яка уособлює у собі вінок із квітів і колосків, який плується в її довгих хвилястих косах; чудова фігура лише трохи прихована під напівпрозорим одягом; на яскравому обличчі - весела посмішка.

На честь неї у сабіян був названий місяць, відповідний квітню або травню. Ім'ям цієї богині була названа сукупність видів рослин, що виростають на певній території - флора.

За легендою, переказаною Овидієм, у Флору, перетворилася земляна німфа Хлоріда, яку переслідував бог західного вітру Фавоній.

Флора (від Pos, "квітка") - в римській міфології богиня цвітіння колоссу, квітів, садів. У свято на честь богині Флори під час свята флорарій на її вітвар приносили квітучі колосся.

З якоїсь причини свято пререшло у забуття і було відтворене за вказівкою сивилиних книг у зв'язку з неврожжями у 173 до н. е. Гри на

честь богині Флори супроводжувалися веселощами за участю простого народу.

Згідно Овідія, Юноні Флора подарувала чарівну квітку, від дотику якої вона завагітніла і народила Марса.

На честь Флори у сабіян були названі місяці - відповідно квітень і травень. Богиня Флора зустрічається у міфології багатьох народів як божество вмираючої і відродженої природи, сприяє розвитку землеробства та рослинності в цілому. Такі боги звичайні для міфологій і релігій народів, які живуть або жили на територіях, для природи яких характерна сезонність. Приміром, у пантеоні скандинавських богів присутній Бальдр (Бальдер) - бог весни і світла.

Культ богині Флори ввів сабіянський цар Тіт Тацій – сучасник Ромула (середина VIII ст. до н.е.), який поставив їй у Римі вівтар. Крім того, існував особливий фламін.

Фламін - у Стародавньому Римі - жрець, прислужник при храмі, який керував культом богів. (лат. - "розпалювальник вогню", що "приносить жертву"). Посада трьох великих фламнів при храмах Квіріна, Юпітера і Марса заснував ще римський цар Нума Помпілій (716-673 гг. до н. е.). Окрім трьох великих фламнів, пізніше з'явилися ще 12 молодших, які прислужували іншим божествам.

Жертви богині Флори на той час приносили арвальські брати. Якщо немає згадок про святкування на честь богині Флори, то це пояснюється тим, що воно, подібно іншим аграрним святкам, святкувалося у різних місцях і у різний час. Ймовірно, це свято спочатку справлялося наприкінці квітня або на початку травня. Святкування на честь богині - Флоралії - в Стародавньому Римі проводили навесні (28 квітня - 3 травня). У ці дні жінки та чоловіки прикрашали себе вінками з квітів і віддавалися оргіям. Флору зображували у образі молодої дівчини, яка розсипала квіти. Її називають - Анфея ("Квітуха"). В епоху проторенесансу поет Дж. Боккаччо (1313-1375) у творах "Про знаменитих жінок" і "Генеалогія богів" виклав версію римського поета Овідія (43 р. до н.е. - 18 р. н. е.). Флора була багатою римської куртизанкою, яка залишила заповіт шанувати її пам'ять іграми і урочистостями. Для того щоб люди забули непристойне походження цих ігор, римський Сенат розповсюдив легенду про німфу Флорі, що вийшла заміж за Зефіру, бога теплого, весняного вітру, який і зробив її володаркою квітів. Згодом було витіснено іграми на честь Флори - флораліями, які відносяться до 238 року до н.е. році, коли було освячено храм Флори.

Цікаво, що, уособлюючи природність, богиня захищала також і все що пов'язане з родючістю. А тому язичницькі ігри на честь Флори нинішні історики називають оргіями. Хоча насправді це було, швидше, свято любові, розгнуданості, з піснями, танцями. Такі свята, де все напоказ, і ніхто нічого не соромиться відбувалися раз на рік, що, за

повір'ям, повинне було забезпечити милість Флори на наступні 12 місяців. У часи Цезаря свято тривало шість днів.

З найдавніших часів на свята, що влаштовуються на честь Флори, люди приносили квітучі колосся і клали їх на вітар богині. З якихось причин на довгий час цей звичай був забутий, і лише в 173 році до нашої ери найсильніші неврожаї змусили голодуючих шукати ради в старих книгах - так свято Флори було відновлено.

Багато рис італійської Флори римлянами були перенесені від аналогічного образу давньогрецької богині Хлориди. Хлориду - (Хлорис), одна з дочок Зевса і Феміди, в грецькій міфології богиня кольорів. У пізніх легендах вона була віддана в дружини благодатному західному вітру Зефіру і стала розглядатися як уособлення весни. Її син Нестор - відомий герой античності - разом з Одисеем брав участь у Троянській війні.

Флорі присвячувалася велика увага митців. Видатний живописець Італійського Відродження Сандро Ботічеллі, який, відштовхуючись від рядків поем Лукреція і А. Поліціано, зобразив богиню квітів у знаменитій картині "Алегорія Весни". Ім'я Флори асоціюється з назвою р. Флоренція, в тому ренесансних і барочних декоративних розписах алегоричну фігуру Флоренції іноді представляють в образі богині кольорів.

Живописець французького Класицизму Н. Пуссен (1594-1665) крім знаменитої картини "Царство Флори", в якій поєднані багато античні сюжети і міфологічні персонажі, написав картину "Тріумф Флори". Богиня сидить на тріумфальній колісниці, запряженій двома амурами. Фігури картини з їх атрибутами сягають "Метаморфоз" і "Фастам" Овідія, але задум оригінальний. Процесію очолює богиня Венера, танці з амурами, вона увінчана білими і червоними трояндами. За нею - Адоніс з списом на плечі, на голові і в руках у нього квіти (анемони або горлиці). Аякс у повному військовому одязі підносить Флорі квіти на своєму щиті. Позаду процесії - Нарцис з кошиком квітів на голові. На передньому плані картини показана німфа Клитія, що збирає геліотропи.

Відомі картини Тиціана. Великий Рембрандт написав в образі Флори улюблену дружину Саскю. Також користується популярністю антична статуя богині Флори, так звана Флора Фарнезе. Як вважалося раніше, знайдена разом з Гераклом Фарнезским в руїнах терм Каракалли в Римі, зберігалася в Палаццо Фарнезе, нині в неаполітанському музеї. Бронзова репліка статуї разом з реплікою статуї Геракла за моделям російської скульптора Ф. Р. Гордєєва в 1788 р. прикрасила пілон сходи "Камеронової галереї" у Царському Селі поблизу Петербурга. В 1799 р. розпорядженням імператора Павла I обидві статуї перевезли в Петербург і встановили перед північним фасадом Михайлівського замку. Пізніше, в 1808 р., статуї повернули в

Царське Село, на їх місце поставлені гіпсові копії (у 1997 р. замінені новими бронзовими виливками). В образі Флори багато художників зображували світських красунь і знаменитих куртизанок.

Походження статуї невідомо (раніше її ототожнювали з іншим твором - зображенням Помони). Скульптура сходить до давньогрецькому типу Афродіти. При реставрації в XVI ст. їй додали гірлянди (у XIX ст. замінена букетом квітів), тоді ж з'явилася назва: Флора.

В давньоримському епосі Флорою звали богиню відкритих квітів, юності і її задоволень. Вважалося, що з приходом весни Флора отримувала владу над всіма живими істотами. Її культ - один з найдавніших культів Італії.

Слово "флора" використовують також для позначення рослинного світу: сукупність видів рослин, які виростають на певній території, визначеного набору кольорів і рослин, характерних для даної місцевості або пори року. Звідси терміни: флоралізм, флореальний (рослинний) орнамент (флореальний стиль, "Флоренсис"; Флорилеги; "Фьоретти").

Русь

На території Київської Русі одним з найбільш ранніх пам'яток матеріальної культури, що свідчать про вміння використовувати квіти, є всесвітньо відома пектораль, що відноситься до IV ст. до н.е. На ній зображена тріада: небо, земля, людина. Середній пояс, що символізує землю, містить зображення квітів і пагонів, листя і птахів. В орнамент художник включив п'ять видів стилізованих квітів, три види декоративних листків і спіралі з дроту, які також використані як дуже виразні композиційні елементи. Звертає на себе увагу композиція з п'яти листків аканта, що виходять з однієї точки. У ній немає повної симетрії, листя красиво вигнуті, відрізняються за розміром. Композиція здається об'ємною.

З прийняттям християнства на Русі посилювався вплив візантійської культури. Починаючи з XII ст. на окладах ікон і церковних книг переважає повторюваний орнамент з великих квітів які в'ються на стеблі. Подібні квіти зустрічаються у візантійській і грузинській торецькіці і в заставках рукописів. З XII ст. дійшов до наших днів рослинний орнамент у рельєфах Дмитрівського собору у Володимирі. Найпростіша форма складалася з трьох гілок і поступово ускладнюється - число гілок доходить до тринадцяти. Мистецтвознавці схильні сприймати їх як зображення "Древа життя". Вітонченим рослинним орнаментом розписані інтер'єри споруд Московського Кремля (XV-XVI ст.).

Одним з кращих творів ювелірного мистецтва часів Б. Годунова є "Потир". Посудина покрита дивно легким рослинним орнаментом, віртуозно наведеним гравіюванням і черню. Ця робота свідчить про високу культуру використання рослинного мотиву у композиції і перегукується з розписом інтер'єрів палат Московського Кремля. Квіти і квітковий орнамент широко застосовувалися для обробки предметів побуту. Досить згадати срібні чаші, скриньки, а також вироби московської майстерні: братини, склянки, скрині. Цікаві рукомі з тазом і чайником, вкриті багатим квітковим орнаментом. Квіткові композиції використовувалися і в оформленні книг.

Починаючи з XVII ст. квіткові композиції широко використовують для прикраси скляних штофів. Найчастіше це один або кілька квітів на красиво зігнутому стеблі з листям. Слід зазначити, що майстри XVII ст., як правило, не дотримувалися симетрії та точності в орнаменті, що, безсумнівно, оживляло його. До кінця століття рослинний орнамент втрачає абстрактний характер. Легкі вигини стебел і форма їх квітів стають все більш природними. Оригінальний напрям в живописі складається в Ярославлі. Художники ніби заново відкривають чудове зачарування світу. На іконах XVII ст. навіть святі зображені в одязі з тканин, покритих красивим квітковим візерунком. Квітковий візерунок також широко застосовується у розписах церков.

В XVIII ст., під час царювання Петра I, Росія почала дуже багато запозичувати на Заході. Манірно-чудернацькому інтер'єру того часу як не можна краще відповідали вигадливі композиції, які повторювали рослинний орнамент стін, стель. В одній композиції застосовувалося безліч квітів які доповнювалися строкатими пір'ями павичів, страусів та інших птахів. Іноді в композиціях з'являлися опудала птахів, використовувалися фонтанчики, дзеркала та інші предмети. Широко застосовувалися стрічки, шнури, плетені кошики, роги достатку. Квіти у вазах розташовували симетрично щодо вертикальної осі. У композиції часто створювалися різні символічні форми у вигляді сердечка, підкови, яєчка. Іноді застосовувалися польові квіти, колосся, ягоди. Для другої половини XVIII ст. особливо характерний нерозривний зв'язок архітектури з пейзажем. Великі вікон дозволяли "зв'язати" інтер'єр кімнати з навколишнім парком, зробити його природним продовженням житла. Пейзаж наповнював будинок світлом, фарбами, створював відчуття простору. Квітковими колами розписували стіни будинків заможних верств населення.

Японія

Традиційне японське мистецтво аранжування, створення композицій зі зрізаних квітів, пагонів у спеціальних судинах,

розміщення їх у інтер'єрі це ікебана (яп. ікебана, «іке або ікэрю» - життя, «бана або хана» яп. - квіти, буквально «живі квіти»).

В основу ікебани покладено принцип вишуканої простоти, що досягається виявленням природної краси матеріалу. Ікебана.

Ікебана виникла в Японії в XV столітті і спочатку мала релігійну спрямованість, будучи піднесена богам в японських храмах.

Про мистецтво Ікебана зазвичай думають як про видобування природних форм рослин, як вони ростуть у полях і горах. Однак ікебана не є ні копією, ні мініатюрою. У ікебані ми аранжуємо одну маленьку гілку і одна квітка в безмежному космічному просторі і нескінченному часу, і ця робота вміщує всю душу людини. У цей момент єдина квітка в нашій свідомості символізує вічне життя.

Ікебана - одне з мистецтв, що входять в програму навчання учениць гейш.

Ікебаною прикрашають не тільки приміщення, але і виставляють на вулицях, парках, метро.

Ікебана розвивається в рамках певних шкіл і стилів. Найбільш відомими в Японії вважаються школи Ікенобо, Охара, Согецу.

Існує безліч різних шкіл, які прийшли в європейську культуру з Японії - в першу чергу це школи ІКЕНОБО, СОГЕЦУ, ОХАРА. Історія школи ІКЕНОБО - це історія ікебана, початок якої було покладено в середині XV століття. Назва школи пов'язане з ім'ям ченця Сэнму - одного з перших японців, який відвідав Китай на початку VII століття і привіз звідти самі перші відомості про квіткові композиції. Як свідчить легенда, Сэнму оселився поруч з храмом Роккакудо біля ставка «ки» на хуторі «бо» і самостійно почав складати композиції з квітів у храмі, які присвячувались Будді. Саме ці два слова і дали назву однієї з найдавніших шкіл аранжування квітів - Ікенобо. Надалі нащадки Сэнму продовжували і розвивали його традиції, а з середини XV століття донині школа Ікенобо є однією з найбільш значущих в квітковому мистецтві. У наш час більше 30 млн. осіб по всьому світу, займаються у школах Ікенобо. З часу виникнення школи починали свій розвиток у такій послідовності: татібана, рікка, тябана, початкове нагеіре, сека, сучасне нагеіре і морибана, вільний стиль.

ТАТЕБАНА

Така композиція складається з прямо поставлених у вазу квітів. Цей стиль був пов'язаний з звичаєм «куге», який

полягав у підношеннях до зображення Будди. Поряд зі свічником і посудиною для спалювання пахощів, ваза з прямо поставленими в неї квітами була одним з трьох ключових елементів в композиціях мицугусоку. Зараз такі композиції можна побачити лише в буддійських храмах - це найдавніший стиль ікебана. З плином часу квіти в композиціях татебана поступово набували самостійне значення, ніяк не пов'язане з релігійним зображенням. Квіти ставилися для того, щоб ними можна було просто милуватися. Поступово композиція татебана перетворювалася на композицію під назвою рікка

РІККА

Ікебана в стилі Рікка спочатку використовувалася для прикраси храмів, зараз використовується в основному для релігійних ритуалів і урочистостей.

Класична композиція рікка втілювала в собі могутню красу

природи, в якій окремі її елементи символізували гірські вершини і пагорби, річки і водоспади, великі і малі селища. Цей стиль включає в себе 9 основних елементів. Той або інший елемент рікка міг бути виконаний тільки з певного матеріалу, який повинен чітко відповідати порі року і мати у композиції своє, точно визначене місце розташування. Крім цього, гірський ландшафт композиції рікка був розділений на дві частини - сонячну «янь» і тінюву «їнь», що також впливало на вибір рослинного матеріалу для елементів, розташованих у цих двох частинах. Крім основних, додаткові елементи також займали в роботі своє певне місце. Отже, традиційна рікка являла собою дуже добре збалансовану, складну і об'ємну композицію, яка, за особливістю розташування і нахилу рослинного матеріалу мала, глибокий зміст.

У сучасному дизайні стиль рійка пов'язує середньовічну історію Японії з теперішнім часом і має для свого вираження більш актуальні форми. Сучасна рійка допускає більш широке використання різноманітних квітів, листків і трав. Форма і розміри композиції, а також кількість елементів може змінюватись в залежності від бажання автора, що створює її. Найчастіше в ефективних і незвичайних роботах сучасної рійка можна тільки вгадати зовнішню схожість з монументальними традиційними композиціями рійка. Але майстри ікебана знають,

наскільки тісно різновиди рійка пов'язані зі своїми давніми традиціями.

Яскраве вираження якостей у стилі рійка симпугай досягається ефектним комбінуванням найрізноманітнішого матеріалу. Це може бути як традиційний японський матеріал, так і європейський. В даному випадку панує принцип - «Єдність старого і нового», у результаті чого в одній композиції можуть зустрічатися одночасно весняні квіти і гілки з різнокольоровим осіннім листям, сухе листя і квітучі гілки. Подібно самій природі, в якій різні рослини шукають гармонії з навколишнім світом, в стилі рійка симпугай найчастіше підкреслюється пульсація сильного і слабого елемента композиції. Так, сила і енергетика великих листків і квітів особливо яскраво відчувається, коли поруч із ними в композиції з'являються тонкі, витончені травинки і колоски.

ТЯБАНА

Стиль під назвою тябана з'явився в XVI столітті, і вирішальну роль у цьому зіграла чайна церемонія. Головною особливістю даного

стилю є простота і сезонність матеріалу, що використовується у роботах. Композиції тябана формуються у простих бамбукових, керамічних або плетених вазах і, як правило, в них присутні або одна квітка, або одна гілка, яка покликана втілювати у собі красу садів, лісів, полів.

СЕКА СЕФУТАЙ

ПОЧАТКОВЕ НАГЕІРЕ

Дослівно назву цього стилю можна перевести як «квіти, у високій вазі». Як можна здогадатися з назви, композиції цього стилю характеризуються природністю. Поєднання цього нескладного стилю з набагато більш складним стилем рікка в XVIII столітті дав початок стилю сека, який в кінці XIX століття став символом мистецтва ікебана.

Композиції стилю сека підкреслюють природну красу рослини. Адже в природі рослина кожен день, так чи інакше, стикається з різними випробуваннями: вітер, посуха, дощ, сніг, буря, і все це неминуче залишає на рослинах свій відбиток. Саме у цій взаємодії з природою і проявляється внутрішній характер тієї чи іншої рослини. В композиціях сека зустрічаються поживкле листя, листя, які зіпсовані комахами або вітром - у всьому цьому відчувається природна чарівність рослин.

Як ви вже зрозуміли, майстри ікебана не намагаються зробити рослини красивіше, ніж вони є в природі, оскільки поняття «краса» і «природа» для них є практично синонімами.

В композиціях сека відображається взаємодія трьох основних елементів всесвіту: небо-людина-земля. А рослини, які є їх втіленням, відповідно, мають назву син-шое-тай і

розташовуються у композиції у співвідношенні 7:5:3 (син - велике, шое - середнє, тай - мале).

За східної філософії, суть всього існуючого в світі полягає у взаємодії двох начал: темного «їнь» і світлого «янь» - це знайшло своє відображення в композиціях стилю сека. Наприклад, елемент шое (людина) звернена до світла «янь», тай (земля) розташовується в затіненій частині композиції – «їнь», син (небо) має властивості «їнь і янь» одночасно.

В композиціях сека рослини єдиним стовбуром піднімаються над поверхнею води. Місце такого виходу стовбура з води називають мицугіва і в композиції йому надається дуже велике значення. Ділянку стовбура (приблизно в 10 см від поверхні води) звільняють від гілок, квітів, листя, він повинен виглядати рівним, струнким і витонченим. За правилами цього стилю, в композиції можна використовувати тільки три види різних матеріалів.

Велике значення має вибір вази, оскільки, крім ролі судини з водою, вона ще покликаний символізувати основу, яка дає рослині життя. Власне, вазою визначається вибір природного матеріалу, а матеріал, у свою чергу, повинен відповідати вазі. Така відповідність визначається настроєм людини, яка створює композицію.

Висловити свій настрій можна шляхом створення композиції в одній з трьох можливих форм син, ге або со.

Сін. Стримана, сувора форма, з прямими, неразветвленими рослинами, які прагнуть до вертикального зростання. У цих композиціях використовуються прямі вази з нешироким отвором.

Ге. Дана форма створює враження легкого руху і похитування рослини на вітрі. Використовуються гілки і квіти, що відрізняються витонченими вигинами і розгалуженнями, вибираються різні вази з широким отвором, бамбукові дворівневі вази, широкі низькі вази, що застосовуються в подвійних композиціях, в яких підкреслюється особлива краса водної поверхні.

Со. Передбачає вільну, емоційну форму композицій.

Використовувані рослини повинні володіти

енергійними вигинами і каскадними гілками. Ці композиції можна ставити у вазах вільної форми, а також і в підвісній вазі, що мають форму місяця, човна. Якщо композицію ікебана умовно порівняти з музичними творами, де поняття лінії, форми, поверхні, кольору - ноти, то композиції в стилі блюз – «сін» були б творами Бетховена, в стилі «ге» - творами Брамса, «со» - творами Моцарта.

СЕКА СИМПУТАЙ

Симпугай - це сучасний різновид сека, розроблена в 1977 році. Створення симпугай було продиктоване бажанням пристосувати стиль сека до сучасних реалій. У сьогоденні японських будинках вже рідко можна зустріти ніші токонома, які ідеально підходять для класичних композицій ікебана. У кімнатах а солом'яні татамі, папір і дерево все частіше замінюють склом, пластиком, різними синтетичними матеріалами, у зв'язку з цим ікебана повинна вписатися в сучасний інтер'єр, навчитися гармоніювати з новими матеріалами.

Сучасні технології вирощування квітів дозволяють без особливих проблем знайти в квіткових магазинах найрізноманітніші «позасезонні» квіти: троянди, лілії, гвоздики, іриси та ін., які повинні знаходити «спільну мову» в композиціях ікебана.

У результаті з'явився новий стиль тісно пов'язаний своїми коренями з секою. З іншого боку цей стиль створює абсолютно нові форми, які адаптовані до сучасного життя.

Сека симпугай включає в себе всього два основних елементи: «Сю» і «Е», які також як і в класичній сека, виходять єдиним стоволом з води і місце цього виходу - мицуги, дуже важливо для передачі відчуття росту рослини з землі. «Сю» є головним елементом, своєрідним акцентом всієї роботи в цілому, «Е» - доповнює його властивості. Як водиться, у комбінації цих двох елементів обов'язково має знайти своє відображення взаємодія «їнь і янь».

Деколи, для передачі ритму життя рослин буває недостатньо двох елементів (їх форми, кольору) - в цьому випадку ставиться ще один помічник, який має назву - «Асиран». Таким помічником можна внести в роботу відтінок пори року, контрасту за кольором, формою та розміром рослин.

Завдяки живим і яскравим композиціям симпугай, що поєднують і протиставляють різні властивості рослинного матеріалу (широке - вузьке, високе - низьке, яскраве - тьмяне, пряме - вигнуте, та ін.), глядач відкриває для себе і нову естетичну пропорцію, на відміну

від класичної пропорції 3 - 5 - 7. В цілому естетична пропорція симпунтай багатогранна і пов'язана як з вазою, так і з базовими елементами «Сю» і «Е»: формою і розміром листків, напрямком росту гілок і їх химерними вигинами.

Основна мета композицій у стилі сека симпунтай - це показати живий ритм сучасного життя, в якому все пов'язано нитками взаємної необхідності.

МОРИБАНА І НАГЕІРЕ

Стилі морибана і нагеіре сформувалися з класичних стилів ікебана під впливом західної культури, і в результаті надають більшу свободу дизайнерові у виборі рослинного матеріалу.

Морибана

Для композицій морибана актуально використання низьких широких ваз круглої, овальної, квадратної форми, які кріпляться за допомогою спеціального металевого кріплення - кензана.

В композиціях нагеіре

використовуються високі, циліндричні вази, а рослини кріпляться за допомогою різних пристроїв - розщеплених гілок, хрестовини і т. п.

У роботах нагеіре підкреслюється краса ліній, а в композиціях морибана, навпаки, робиться акцент на обсяг, колір і кількість використовуваних рослин.

Ці композиції створюються в результаті взаємодії трьох елементів: сін (велика), шое (середнє), тай (мале). Назви цих елементів нагадують аналоги в традиційній сека, однак форми морибана і нагеіре досить сильно з нею різняться.

В залежності від того який природний матеріал був використаний, композиції морибана і нагеіре можна розділити на три типи:

- Прямостоячий. Для композицій такого типу вибираються гілки, трави, квіти, які мають в природі прагнення до вертикального зростання - це насамперед бамбук, гладіолуси, іриси, нарциси. Основний, найвищий елемент сін ставиться майже вертикально, при цьому його верхівка відхиляється убік не більше ніж на 30 градусів по вертикалі.
- Похилий. Для цього типу оптимально підійдуть гілки і квіти, які мають витончені вигини. У цьому випадку, верхівці основного елемента сін можна відхилитися на кут більший ніж 30 градусів, що справляє враження рослини, похилої поривом вітру. У свою чергу, шое і тай, як би підхоплюють це рух сін, а всі елементи разом створюють живу природну картину.

• К

- Каскадний. В композиціях даного стилю акцент робиться на ефектний вигин основного елемента син - виходячи з вази, він повинен каскадно спадати вниз таким чином, щоб його верхівка опускалася нижче рівня вази, а кінчик при цьому завжди дивився б вгору, на сонце. Шое і тай можуть бути трохи менше звичайного розміру і, таким чином, врівноважують сін. Подібні композиції добре розміщувати на високому місці - полиці або спеціальній підставці для вази.

ВІЛЬНИЙ СТИЛЬ

Вільний стиль з'явився на початку ХХ століття і найбільш адекватно відповідає сучасному життю. Внутрішній світ рослин в цьому стилі виражається за допомогою вільної комбінації кольору, лінії, маси, поверхні рослин, згідно з ідеєю творця. Вільний стиль допускає використання матеріалів і нерослинного походження, таких як, наприклад, скло, дрїт, метал, пластик та ін., граючи в композиції допоміжну роль.

Школа Охара, заснована в 1897 році. Існує думка, що ця школа теж привнесла в ікебану новий стиль - морибана. Відмінність стилю морибани - рослини встановлюються в плоских низьких вазах з використанням металевих наколів (кендзанів).

Школа Согэцу («Трава і Місяць») - найбільш сучасна з шкіл, що виникла в 1927 році.

Відмінність цієї школи - застосування в ікебани не тільки квітів і рослин. Використовуються камені, тканини, метал, пластик та інші види неживого матеріалу.

Школу Софу Створив Тесігахара - художник-новатор, скульптор, якого на Заході називали Пікассо квітів.

У наш час майже у кожному місті Японії крім класичних, існує своя сучасна школа створення букетних композицій.

Методи обробки рослин

Рослини, призначені для сушки, збирають в суху погоду. Непотрібне листя видаляють.

Багато рослин добре висихають в сухому, провітрюваному, краще теплому приміщенні. Не можна сушити на сонці, оскільки кольори рослин можуть вицвісти. Часто велику роль грає швидкість сушки. Добре сушити вентилятором, який дає потік теплого повітря, і різноманітні обігрівачі пристрої: плити, батареї та ін. Звичайно рослини зв'язують невеликими пучками і вішають їх суцвіттями вниз, але якщо вони мають жорсткі стебла (наприклад злаки, рогіз та ін.), які не гнуться, то їх можна сушити просто поставивши у склянку без води. В інших випадках (з молюцеллою, гортензією, гілочками сосни і ін.) навпаки, кращий результат дає сповільнена сушка, коли рослини тримають в сухому і теплому приміщенні, зануривши їх стебла на 1-2 см у воду. У деяких сухоцвітів, у висушеному стані стебло викривлено і слабе, тому їх кошики часто насаджують перед сушкою на дріт, один кінець якого з гачком. Дріт встромляється в кошик зверху, протягується кризь рослину, при цьому гачкоподібний кінець виявляється схованим серед квітів і не дає кошику зіскочити з дроту.

Сушка за допомогою різних матеріалів

Крупні і ніжні, зазвичай садові квіти, такі як маргаритки, чорнобривці, жоржини, нігтики, цинії, троянди, гвоздики, фіалки та ін. погано зберігають форму і колір при звичайному висушуванні на повітрі. Для об'ємної сушки цих рослин застосовуються різні матеріали: пісок, вата, кукурудзяна мука, а також речовини, активно поглинаючи воду - бура, силікагель та ін.

Сушка у ваті

У ваті можна сушити рослини з суцвіттями-кошиками, тобто ромашки, піретруми, цинії, космеї, нігтики і ін. Для цього на картон з отворами кладуть шар вати, а потім рослини, просмикнувши їх стебла в отвори. Суцвіття, що плоско лежать на картоні, прикривають другим шаром вати і злегка придавлюють, накривши другим картоном і обв'язавши. Підвішують картон в сухому і теплом місці. Вату можна вкладати між пелюстками при сушці на повітрі троянд, гвоздик, набивати нею квіти наперстянки.

Сушка у піску

Перед використання пісок необхідно промити, ретельно висушити в духовці або на сонці і просіяти. Стебла рослин коротко обрізають, залишаючи 2,5-3см, або зрізуючи їх зовсім і вставляють дріт,

листя видаляють. На дно картонної коробки насипають пісок шаром 10 см. Розміщують у ньому рослини квітами догори на такій відстані, щоб вони не стикалися, і акуратно засипають їх піском так, щоб він розподілився між пелюстками (можна використовувати для цього пензлик). Коробку залишають в сухому приміщенні у відкритому вигляді для випаровування вологи. Квіти висихають за 2-4 тижні. Тоді коробку накривають кришкою з отворами так, щоб кришка торкалася поверхні піску і перевернувши, обережно висипають пісок. Піщинки, що припали до пелюсток, знімають пензликом.

Сушка у бурі

Використовують звичайну побутову буру в чистому вигляді або в суміші з піском 1:1. Бура більш легша піску і краще підходить для сушки нижніх квітів з тонкими пелюстками, але прилипає до віночків. Для успішної сушки необхідно, щоб квіти були прикриті повністю і не залишалось незаповнених проміжків між пелюстками. Але зробити це досить важко, оскільки бура дуже легка. Для того щоб вона краще розподілялася, в буру додають небагато грубого меленої муки, манки або піску. Рослини засипають цією сумішшю так само як і піском, при цьому на сушку йде від 2 до 20 днів. За станом рослин потрібно спостерігати - перетримані в бурі квіти можуть ставати ламкими і змінювати забарвлення.

Сушка у силікагелі

Силікагель використовується у лабораторіях і на виробництвах як активний поглинач вологи. Це більш дорогий і менш доступний матеріал, чим бура або пісок, але висихання рослин в ньому відбувається набагато швидше, а форма і колір зберігаються краще. При роботі з силікагелем треба користуватися скляними судинами з кришками, оскільки силікагель поглинає вологу і з повітря. Перед використанням силікагель прогрівають, щоб повністю зневоднити. Тим же способом його відновлюють для повторного використання. Силікагелем обробляють ті ж рослини що і піском, у той же спосіб, але термін сушки рослин вже 1-5 днів. Кристали, що прилипли, треба ретельно струсити, оскільки вони викликають розвиток плісняви, збираючи вологу з повітря.

Прискорити процес сушки, в піску, бурі або силікагелі можна якщо тримати висушуваний матеріал у теплі при температурі не вище 80 градусів, щоб він не зморщився. Кращим місцем для цього є горщик яке провітрюється у літній час.

Нетерплячим можна порадити сушіння квітів у мікрохвильовій пічці (не більше 30 хвилин) або в духовці (60 хвилин з відкритими дверцятами при температурі 60 градусів). Зауважимо, що при сушіння

квітів у мікрохвильовій і у духовці потрібно бути максимально обачними і не допускати спалахування матеріалу!

Площинна сушка

Квіти і листя для плоских картин під скло, оформлення листівок, сушать у гербарних сітках, під пресом або праскою. Праскою користуються зазвичай для висушування листя. Їх пропрасовують через тонкий гігроскопічний папір; можна використовувати газету. Міра нагріву праски встановлюється експериментально. При дуже сильному нагріві листя втрачає колір і скручується.

Для сушки холодним способом рекомендуємо ті ж методи що і при сушці гербарію. Рослини закладають в листи паперу, складені навпіл. Підходить калька, фільтрувальний, газетний папір, старі книги.

Обробка гліцерином

Листя дерев, чагарників, гілочки окремих видів хвойних, гілки з дрібними плодами і деякі трав'яністі рослини добре зберігаються при обробці гліцерином. Розчин гліцерину у воді поглинається рослиною, надалі вода випаровується, а гліцерин залишається в тканинах, консервуючи їх. Листя не втрачає еластичності, але змінює забарвлення на більш темний або коричневий, відтінок і інтенсивність забарвлення залежать від виду рослин і часу перебування їх у розчині. Якщо треба освітлити рослину, то її розміщують після консервації на сонці. Одержаний у такий спосіб матеріал зберігається декілька років, листя, яке припало пилом, можна мити у теплій воді з милом і сушити. Для консервації не годяться дуже молоде, швидко в'януть листя, а також те що опадає восени. Гілки не повинні бути дуже довгими, при довжині понад 40 см розчин погано поступає у верхні частини рослини.

З рослини відразу видаляють все зайве і пошкоджене листя, щоб не витратити гліцерин даремно, нижній кінець стебла на 5 см очищають від кори і розщеплюють, щоб полегшити всмоктування розчину. Плоди обробляють у недозрілому стані.

Для приготування розчину в 1 частину гліцерину додають 2-3 частини гарячої води, закривають посуд і струшують до повного перемішування. Замість гліцерину можна використовувати антифриз, його змішують з гарячою водою в співвідношенні 1:1. Консервація з антифризом дає такий же позитивний результат, але рослини придбавають дещо інше забарвлення, чим з використанням гліцерину. Розчин можна довго зберігати у закритому посуді.

У посудину наливають консервуючий розчин шаром не менше 5 см і ставлять у нього гілки. Щоб всмоктування відбувалося активніше, грубі гілки деревних рослин опускають у гарячий розчин. Якщо розчин засвоюється погано і деяке листя починає в'янути (це часто буває при консервації плюща), то можна змочити або обприскати гілки розчином

або обернути листя просоченою їм ватою. Таке обгортання оберігає від висихання і кінчики великих листків. Терміни консервації встановлюються експериментально, але зазвичай потрібені від 1 до 3 тижнів. Результат досягнутий, коли рослина повністю змінила свій колір, але при цьому залишилася еластичною. В кінці обробки, рослини можна підвісити на деякий час суцвіттями вниз. При довгому перебуванні у розчині на листі з'являються краплі, тоді рослини треба виїняти і листя промокнути.

Скелетизация

Щоб отримати ажурні остови, вкриті системою жилок, листя проварюють у содовому або вапняно-содовому розчині. На 1 літр води беруть 100г соди і 40г гашеного вапна, доводять розчин до кипіння, кип'ятять 10 хвилин, кладуть у нього листя і тримають на повільному вогні 30-60 хвилин. Воду, що випаровується, треба доливати. Після того, як листя остигне, треба обережно видалити жорсткою щіткою або тупим ножом м'які тканини, щоб залишилася тільки сітка жилок. Ці залишки промивають водою, при необхідності вибілюють і сушать під пресом або у гербарній сітці.

Покриття кристалами

Кристали звичайної кухонної солі на рослині створюють ефект інею. Треба тільки пам'ятати, що при цьому суцвіття стають важкими і в стебла злаків доведеться вставити жорсткий дріт. Готують перенасичений розчин солі, розвівши її в гарячій, але не киплячій воді у відповідності 2:1, поки сіль не перестане розчинятися. У розчин, що майже остигнув, занурюють сухий матеріал і залишають на 1-2 доби. Поступово на поверхні рослин починають осідати кристали. Коли вони досягнуть бажаної величини, рослини виймають і підсушують на повітрі. Важливо, щоб рослини розташовувалися у розчині вільно.

Вибілювання

Злаки для часткового вибілювання можна просто тримати на сонці, при цьому вони виходять не чисто білі, але сильно вицвілі, солом'яного кольору. Повного ефекту можна добитися використовуючи вибілюючі розчини. Звичайно рослини вибілюють в свіжому вигляді, але із злаками можна так поступати і після сушки. Для них використовують розчин хлорного вапна 2 чайні ложки вапна і 2 ложки соди на 1 літр води, рослини витримують в ньому при кімнатній температурі 4-5 днів. Однопроцентний розчин хлорного вапна без соди застосовують для вибілювання квітів (сухоцвітів, колючника). Для рослинного матеріалу годяться також побутові відбілювачі для тканин. Зазвичай береться 20 частин води на 1 частину матеріалу і 1-4 чайні ложки відбілювача (кількість встановлюється експериментально) для поліпшення

змочування можна додати небагато мило або пральний порошок, часто ще і нагрівають для більшої ефективності. Але процес треба весь час контролювати, оскільки рослинні волокна при високих концентраціях відбілювача можуть розкладатися. Краще вживати емальовані і скляні судини. Приготований розчин бережуть недовго і в темряві, оскільки на сильному світлі він розкладається. Після обробки матеріал сушать. Білі гілки (обчищені від кори) дерев отримують, прокип'ятивши їх у розчині для скелетизації.

Фарбування.

Іноді виникає необхідність забарвити рослинний матеріал. Для цього існує безліч способів. Якщо ви не знайшли спеціальну фарбу для квітів, то можна скористатися кольоровою тушшю, або чорнилами. Підфарбовування аквареллю додає природний колір окремим блідим квітам, однак цей спосіб дуже трудомісткий.

Існує спосіб забарвлення напильням, так зазвичай наносять сріблясту, золотисту, бронзову фарбу, а також вибілювання, підфарбовування гуашшю у різні відтінки. Злаки і сухоцвіти можна фарбувати, використовуючи розчини харчових барвників або барвників для тканин, наприклад анілінові, для батіка. Об'єм посуду повинен бути достатньо великий, щоб вільно перемішувати матеріал, для рівномірної його обробки. Концентрація барвника у ванні від 0,1 до 5% підбирається експериментально і залежить від його властивостей, виду рослин і необхідної інтенсивності забарвлення.

Забарвлення деяких рослин може змінювати колір залежно від кислотності, придбаваючи рожеве забарвлення в кислій і синювате у лужному середовищі. На цьому заснований метод обробки розчином кислоти рожевих суцвіть, для того щоб вони стали яскравішими. Свіжозрізані суцвіття занурюють на 2-3 секунди у розчин соляної, або оцтової, або лимонної кислоти (1 частина концентрованої кислоти, на 12 частин води), потім обережно обтрушують і сушать звичайним способом.

Інші методи підготовки матеріалу.

Злаки, які при висиханні розсипаються або облітають, можна закріпити, обприскуючи аерозольним лаком для волосся. Таким чином можна обробити і всю композицію цілком - лак практично не помітний і рослини не псуватиме. Іноді сухоцвіти покривають тонким шаром розведеного водою клею ПВА, щоб поліпити їх збереження. Поверхня стає матовою, а рослини менш гігроскопічними і більш міцними.

«Засніжений» матеріал можна одержати посипавши гілки, які намазали клеєм ПВА і посипавши подрібненим на тертці пінопластом.

У шишок при висиханні розходяться луски. Шишки розкриваються, але можуть знов закритися при вологій погоді, тобто

весь час луски знаходяться в русі. Щоб цього не було, треба опустити розкриті шишки в гарячий розплавлений віск.

Свіжозрізані або сухі, розпарені в гарячій воді гнучкі гілки деяких чагарників (верба, дерен) можна обкрутити дротом, а потім красиво зігнути або навіть закрутити спіраллю, висушити у такому вигляді і зняти дріт. Сухі гілки будуть зберігати надану форму.

Якщо необхідно зігнути стебло або суцвіття вже висохлої рослини, то потрібну рослину, або частину рослини залити кип'ятком і розпарювати декілька хвилин. Потім зігнути, фіксуючи дротом в потрібному положенні і висушити.

Малопривабливі хвостики букета прикрашають камінчиками або перлами. Час від часу з букета потрібно видаляти пилюку. Квітам можна влаштувати делікатний душ з теплою водою, або сприскувати лаком для волосся.

Перед тим як приступити до складання букета, підберіть для нього відповідне місце. Композиція може прикрасити стілик або полицю, також її можна розташувати на стіні у вигляді картини. Використовуйте керамічні миски, плетені кошечки, а для плоских композицій пошукайте шматок гладкої дошки або рамочку для картини. Прикріпити квіти до рамки або мальовничого корча, вам допоможе самоклеюча стрічка. В об'ємних композиціях доречно використовувати цілі гілки. Подбайте про те, щоб композиція виглядала цілісною. Рослини світлих тонів розташуйте ближче до центру, більше темні – по краях. Намагайтеся дотримати рівноваги колірної гами й форми рослин. Тут легко впасти в крайність, а букет у результаті може втратити легкість і чарування.

Асортимент рослин для об'ємної та пресованої флористики

Назва рослини	Родина	Використання для сухих букетів	Використання для пресованої флористики (гербарій)
<p>Агератум</p> 	Айстрові або складноцвіті	Для засушування використовують сорти з щільними суцвіттями. Рослини зрізують на початку цвітіння і сушать кошиками донизу. Вони досить міцні і добре зберігають колір.	Суцвіття у період масового цвітіння
<p>Акант м'який</p> 	Акантові	В аранжуванні використовують засушені суцвіття перевернуті донизу. Квіти практично не зморщуються при висушуванні і зберігають свій колір.	Суцвіття у період масового цвітіння

<p>Акація (Міміза)</p> 	<p>Бобові</p>	<p>Засушують напіврозкриті суцвіття разом з листям. Матеріал виходить досить крихкий</p>	<p>Засушують напіврозкриті та розкриті суцвіття разом з листям.</p>
<p>Аконіт (борець)</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Рослини висушують з плодами, як зрілими, так і зеленими. Яскраво сині садові сорти сушать, набивши віночок ватою, в потоці теплого повітря. Вони добре зберігають колір, але матеріал дуже крихкий</p>	<p>Суцвіття у період масового цвітіння</p>
<p>Аммобіум крилатий</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Рослину зрізують, поки квіти ще не розпустилися і суцвіття схожі на білі лускові кульки. Якщо запізнитися із збором, то при висиханні кошички вивернуться квітколожем назовні, а головна прикраса - білі листочки обгортки – змістяться донизу. Сушать суцвіттям донизу.</p>	<p>Суцвіття у період масового цвітіння</p>

<p>Анафаліс</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Для сушки зрізують в самому початку цвітіння, до повного розгортання кошиків, коли квітки ще не відкрилися і кошики виглядають як білі кульки. Листя можна залишити, вони добре виглядають в сухому стані. Можна забарвлювати.</p>	<p>Частина суцвіття</p>
<p>Аргемона мексиканська</p> 	<p>Макові</p>	<p>Для сушки на повітрі збирають стебла з коробочками.</p>	<p>Пуп'янки, квіти, листки</p>
<p>Армерія</p> 	<p>Свінчаткові</p>	<p>Сушать на повітрі в цвіту, при чому краще брати сорти з яскравими квітами, звичайні рожеві бліднуть і придбавають невизначений грязьовий колір.</p>	<p>Яскраві квіточки, суцвіття</p>

<p>Артишок колючий</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Для аранжування сушать кошики, зібрані на різних стадіях розвитку. Молоді кошики утримують щітку темних квітів, більш зрілі широко розкриваються і виявляють білосніжний пушок в центрі (її утворюють чубки сім'янок).</p>	<p>Фрагменти суцвіт'я, листки, для оформлення пейзажів, вазочок.</p>
<p>Астільба</p> 	<p>Ломикамеві</p>	<p>Засушують частини рослини на початку цвітіння і коли утворюються плоди. В обох випадках результат не дуже задовільний: квітки тьмяніють, і гілочки суцвіт'я сплутуються в суцільну безформну масу, а плоди легко обсіпаються, тому частини рослини краще обробляти гліцерином.</p>	<p>Суцвіт'я або їх частини</p>

<p>Амарант (цириця)</p> 	<p>Амарантові</p>	<p>Суцвіття зрізують, як тільки більшість квіточок розкриється, і сушать суцвіттям донизу або в природному положенні (якщо хочуть зберегти форму з повислими гілочками у цириці хвостатої). Сушити треба швидко, над плитою або в духовці оскільки при повільній сушці суцвіття втрачають своє яскраве забарвлення і набувають коричневого або сірувато-зеленого кольору.</p>	<p>Суцвіття, листки</p>
<p>Бавовник звичайний</p> 	<p>Мальвові</p>	<p>Гілки з тріснутими світло-коричневими коробочками, з яких випирають білосніжні ватяні кульки.</p>	<p>Пуп'янки, квіти, листки.</p>

<p>Баттізія південна</p> 	<p>Бобові</p>	<p>Рослину зрізують, коли боби починають чорніти, оскільки абсолютно зрілі плоди мають звичай розтріскуватися. Виглядає в букетах досить оригінально, та ще й гримить!</p>	<p>Пуп'янки, квіти, суцвіття фіолетового кольору, які зберігаються багато років, листки.</p>
<p>Барбарис</p> 	<p>Барбарисові</p>	<p>Невеликі гілочки з ягодами, які почали забарвлюватися, витримують у гліцерині, але можна і просто висушити на повітрі, хоча при цьому листки деформуються. Ягоди істівні.</p>	<p>Молоді гілочки з квітами та плодами. Для контрастних виробів разом з барбарисом звичайним бажано засушити гілочки з листками барбарису Тунберга, які мають яскраво-бордове забарвлення</p>
<p>Береза</p> 	<p>Березові</p>	<p>В аранжуванні застосовують зібрані в кінці зими гілочки з сережками. З білої кори берези - берести - виготовляють кошики, козубеньки, туеса (берестяний короб з кришкою), основи для настінних композицій.</p>	<p>Молоді гіллячки з листками і сережками, або окремо.</p>

<p>Блекота чорна</p> 	<p>Пасльонові</p>	<p>Сушать рослини в стадії плодоношення, як зеленими (при висиханні стають тьмяними сіро-зеленими), так і зрілими, (при висиханні стають коричневими). Дас міцний матеріал. Застосовується у великих композиціях. В дрібних завдяки масивності та оригінальності форм блекота виривається на перший план, де абсолютно небажана, оскільки громіздка і позбавлена витонченості. Сухі коробочки можна золотити і сріблити.</p>	<p>Квіти, листки.</p>
<p>Блощичник смітний</p> 	<p>Капустяні</p>	<p>Збирають рослини із зеленими плодами і сушать просто на повітрі. Їх гілочки часто красиво зігнуті.</p>	<p>Гілочки з зеленим насінням</p>

<p>Бодяк</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Сушать коробочки зібрані на початку цвітіння. Квіти набувають невизначеного грязнувато - бузкового, або фіолетового кольору і можуть вдало використовуватися як фон для інших яскравих фрагментів.</p>	<p>Квіти розрізати повздовж, пелюстки, маточки, молоде насіння, листки – все окремо.</p>
<p>Будяк польський</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Для аранжування використовують кошики із зрілим насінням, коли вони широко розкриваються і виявляють квітколоже з довгими білими щетинками. Цілоком можуть замінити популярні серед аранжувальників артишоки.</p>	<p>Квіти розрізати повздовж, пелюстки, листки – все окремо.</p>
<p>Будяк звичайний</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Ця колоча, у край неприємна для збору рослина дає непоганий матеріал для сухих букетів. Зрізують кошики, які почали тільки розпускатися, сушать їх у вазі без води або суцвіттям донизу. При висиханні вони розкриваються, придбаваючи блідо-рожевий колір.</p>	<p>Кошики і листки, використовують у дитячій тематичі.</p>

<p>Борщівник (Працювати з рослиною треба обережно! При наявності сонячного світла сік рослини викликає опіки!)</p> 	<p>Зонтичні</p>	<p>Шкідливий борщівник - у теперішні часи - скарб для аранжувальників. Пізно восени і взимку збирають зрілі стебла (тверді і краще з висохлим м'якушем). Зручніше за все зрізати їх дрібною пилкою. Стебла розпилюють на шматки і розмочують. Якщо це робити у ванні з гарячою водою, то м'які тканини розбухають протягом декількох годин. В холодній воді їх треба витримати декілька днів. Набуклі тканини зіскоблюють жорсткою щіткою або гребінцем так, щоб повністю очистити світлий ребристий кістяк стебла, відкриваючи фактуру тканини, що задерев'яніла. Чисті трубки висушують при кімнатній температурі, оскільки при сильному нагріванні вони можуть лопнути.</p>	<p>Частини судів'яття</p>
--	-----------------	--	-------------------------------

		<p>Трубки легко забарвлюються різними барвниками, ріжуться (краще пильчастим ножом), склеюються, протікаються шилом. З них роблять вази, основи для настінних композицій, рамки і т.п. Можна використовувати парасольки, як з плодами, так і залишивши в них лише одні основи квітів суцвітть (проміння). Вони прикрашають великі приміщення, вітрини, і для виготовлення ажурних куль, які підвіщують під стелю. Іноді в середину суцвіття що висохло вставляють інші рослини - квіти, суцвіття, пухівку, і загалом виходить гігантська небачена квітка.</p>	
--	--	---	--

<p>Бузок</p> 	<p>Маслинові</p>	<p>Використовують сухі темно-бурі суцвіття та коробочки з насінням.</p>	<p>Окремі квіти, суцвіття, листки. Свіжле суцвіття, колір довго не зберігають.</p>
<p>Брусниця</p> 	<p>Брусничні</p>	<p>В композиціях використовують гілочки брусниці із старим листям. Краще всього обробляти їх гліцерином.</p>	<p>Квіти, листки.</p>
<p>Буквиця лікарська</p> 	<p>Губоцвіті</p>	<p>Після дозрівання насіння стебла з суцвіттями буріють, засихають і можуть використовуватися без додаткової обробки.</p>	<p>Квіти суцвіття, листки.</p>
<p>Бурачок скельний</p> 	<p>Капустяні, або хрестоцвіті</p>	<p>Для аранжування сушать суцвіття, вибираючи найбільш щільні, тому що зберігається тільки колір, а не форма квітів.</p>	<p>Окремо квіти, суцвіття листки</p>

<p>Верба</p> 	<p>Вербові</p>	<p>Всі верби окрім козиної, придатні для плетіння. Крім того, ранньою весною збирають і висушують гілки з сережками, що ще не розпустилися. В цей час вони тримаються міцно, а гілкам можна надати будь-яку бажану форму. Вербові троянди цілком придатні для аранжування, особливо посріблені або позолочені.</p>	<p>Листочки не втрачають кольору, добре висушуються. У декоративному плані поширене використання листків сріблястої верби.</p>
<p>Вільха</p> 	<p>Березові</p>	<p>Гілочки з сережками використовуються так же, як березові. Старі чорні плоди з насінням, що випали, так звані вільхові шишки збирають, фарбують і використовують в аранжуванні.</p>	<p>Молоді гіллячки з листками і сережками, або окремо.</p>
<p>Волошка</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Рослини сушать під час масового цвітіння на повітрі.</p>	<p>Пелюстки, квіти, листки</p>

<p>Верес звичайний</p> 	<p>Вересові</p>	<p>Рослини сушать під час масового цвітіння на повітрі, або повільно поставивши кінці гілочок у воду</p>	<p>Суцвіття, листки</p>
<p>Вайда фарбувальна</p> 	<p>Капустяні або хрестоцвіті</p>	<p>Збирати краще, коли плоди не дозріли, зрілі сильно обсипаються. Сушка повітряна.</p>	<p>Квіти, зелене насіння</p>
<p>Волозбір (орлик)</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Для аранжування сушать гілочки з плодами – продовгуваті загострені листочки.</p>	<p>Поодинокі квіти добре засихають і колір не втрачають</p>
<p>Володушка золотиста</p> 	<p>Зонтичні</p>	<p>Сушать рослини вниз головою, зібрані в кінці цвітіння або плодами. Добре зберігається жовте забарвлення обгорток і непогано зберігається форма суцвіття, але особливою</p>	<p>Суцвіття і поодинокі квіти</p>

		красою рослина не відрізняється	
<p>Гвоздика</p> 	Гвоздикові	<p>Квіти багатьох видів гвоздики рекомендується швидко засушувати над джерелом тепла, проклавши пелюстки шматочками вати. Особливо невдало виходять темно-червоні гвоздики, оскільки вони стають зовсім темними, майже чорними. Набагато оригінальніші, ніж укомплектована квітка, виглядає сизо-зелене квітколоже без пелюстків (особливо садової гвоздики), якщо з неї витрусити пелюстки. Гвоздика периста цікава ще і тим, що стебла з листям, висушені на повітрі, дають досить ефектний матеріал, що нагадують гілочки хвойних дерев.</p>	<p>Оригінальні засушені під пресом квіти з стеблами і листками. Квіти білих гвоздик змінюють колір на кремовий. Червоні квіти робляться темнішими.</p>

<p>Геліптерум</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Для використання збирають в самому початку цвітіння і сушать на повітрі. Стебла дуже слабкі, і при найменшому збільшенні вологості повітря кошки в'януть. Тому краще не залишати їх на власному стеблі, а насаджувати на соломині. Те що самі кошки реагують на підвищену вологість закриванням, - нічого страшного, вони відкриються, як тільки висохнуть. Дають яскравий красивий матеріал.</p>	<p>Частини суцвіття і поодинокі квіти</p>
<p>Гомфрена головчата</p> 	<p>Амарантові</p>	<p>Суцвіття зрізують, як тільки більшість квіточок розкриється, і сушать головками донизу, або в природному положенні. Сушити треба швидко, над плитою або в духовці оскільки при повільній сушці суцвіття втрачають своє яскраве забарвлення і набувають коричневого або сірувато-зеленого кольору.</p>	<p>Головчасте суцвіття фіолетового кольору, який дуже довго зберігається</p>

<p>Гоніолімон (Кермек)</p> 	Свінчаткові	Для використання рослини сушать на стадії квітучання.	Гілячки з квітами
<p>Глід</p> 	Розоцвіті	Гілки з недослиглими плодами і листям, що не опали, тримають в гліцерині до двох тижнів, потім лиски обривають. Непогано виглядають і колочі гілки глідів без плодів і листків; вони можуть слугувати основою букету.	Суцвіття, окремі квіти.
<p>Гледичія звичайна</p> 	Бобові	І колочі гілки і плоди знаходять застосування в аранжуванні.	Листки добре зберігають колір
<p>Горобина звичайна</p> 	Розоцвіті	Для аранжування гілки з ягодами обробляють гліцерином.	Частини суцвіття, або цілі суцвіття або листки, які дуже оригінальні в композиціях

<p>Горобинник горобинolistий</p> 	<p>Розоцвіті</p>	<p>Використовують висушені по технології плоди або збирають їх восени вже сухими і коричневими.</p>	<p>Частини суцвіття, або цілі суцвіття або листки, які дуже оригінальні в композиціях</p>
<p>Гортензія</p> 	<p>Гортензієві</p>	<p>Гортензії дають рясний і дуже ефектний матеріал. Зрізують суцвіття, коли квіти стають щільними, жорсткуватими, але ще не почали буріти, і сушать звичайним способом або тримають в гліцерині. Якщо їх раніше зрізати, то квіти зморщаться.</p>	<p>Поодинокі квіти, або частини суцвіття, повністю розкриті. Сніжно-білі квіти колір зберігають</p>
<p>Деревій</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Сушать суцвіття, зібрані в самому початку цвітіння, підвісивши їх суцвіттям донизу. Ніякої особливої обробки не потребують. Практично всі види голяться для сухих букетів і добре зберігають забарвлення при сушці.</p>	<p>Частини суцвіття, суцвіття, листки. Квіти зберігають колір багатьох років. Листки використовують частіше ніж квіти.</p>

<p>Дерен</p> 	<p>Кизилові</p>	<p>Довгі і гнучкі гілки цієї рослини мають різноманітне забарвлення і легко гнуться. Ці властивості використовують аранжувальники. З них роблять усілякі плетені вироби, основи для вінків і інші настінні і вертикальні композиції, або просто завивають спіралями і вставляють у букети.</p>	<p>Щитковидні суцвіття або їх частини.</p>
<p>Дурман смердючий</p> 	<p>Пасльонові</p>	<p>Плоди можна сушити або обробляти глицерином.</p>	<p>Поодинокі квіти для великих композицій і зимових пейзажів</p>
<p>Евкالیпт</p> 	<p>Миртові</p>	<p>Гілки з жорстким листям і коробочками добре висихають, не деформуючись і зберігаючи чудовий блакитний відтінок. Зустрічаються і червонолисті форми евкالیптів. Голландський матеріал буває забарвленим в різноманітні кольори.</p>	<p>Листки</p>

<p>Едельвейс</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають рослини на початку цвітіння і сушать суцвіттям донизу.</p>	<p>Суцвіття</p>
<p>Еремурус (ширяш)</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>Збирають на початку формування плодів.</p>	<p>Видовжене циліндричне суцвіття, з великою кількістю зірко видних квітів.</p>
<p>Еріка м'ясо - червона</p> 	<p>Вересові</p>	<p>Рослини сушать під час масового цвітіння на повітрі, або повільно поставивши кінці гілочок у воду</p>	<p>Квіти які зібрані у односторонні китиці.</p>
<p>Ехінацея пурпурова</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Сушать на повітрі кошики, які зрізують в кінці цвітіння і позбавляють язичкових квіток.</p>	<p>Тільки пелюстки</p>

<p>Ехиноцистис шпигуватий</p> 	<p>Гарбузові</p>	<p>На зрілих плодах тонка шкура легко відшаровується, м'якуша майже немає. Достатньо трохи промити, прокип'ятити з содою, і круглі витончені механічні волокна можна використовувати у різних композиціях.</p>	<p>Мілкі блуваті квіти зібрані у великі мителки.</p>
<p>Жабник польовий</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>При використанні збирають і сушать суцвіття на початку цвітіння, головна перевага жабника - густий і білосніжний товстий покрив.</p>	<p>Пухнасті кошики з квітами</p>
<p>Дельфініум (Живокость)</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Живокость добре сохне в цвіту, зберігаючи колір і форму квітів, але краще, якщо процес відбувається швидко – суцвіттям донизу над джерелом тепла</p>	<p>Квіти дуже добре засихають і добре зберігають колір</p>

<p>Золотарник канадський</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають суцвіття, коли квіти тільки починають розкриватися. Тоді їх колір і форма досить добре зберігаються при звичайній повітряній сушці, але для міцності можна закріпити їх і лаком. Якщо рік видався не дуже вологим, то використовують осінні кошики без насіння. Кошики розкриваються і оголюють сріблясту внутрішню поверхню.</p>	<p>Частини пірамідальних суцвіть</p>
<p>Гліца</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>Гілки з червоними ягодами витримують в гліцерині, деякі різновиди можна сушити просто на повітрі. Часто їх забарлюють за допомогою пульверизатора в золотий або сріблястий колір.</p>	<p>Кладодії (плоскі гліяки, які стали зеленими) з квітами і листками на них</p>
<p>Ірис</p> 	<p>Ірисові</p>	<p>Збирають іриси з плодами різного ступеня зрілості і сушать на повітрі. Іноді листя ірисів обробляють гліцерином.</p>	<p>Квіти обов'язково перекладають товстим шаром старого паперу і не займають в період сушки. Прозорі пелюстки використовують ся у композиціях</p>

			як елементи одягу.
Ісоп лікарський 	Ясноткові	Збирають в цвіт і сушать в потоці теплого повітря. Добре пахне. Краще всього виглядають гілочки з рожевими і білими квітами	Мутовки з декількох квітів
Катальпа 	Бігнонієві	Використовуються зелені і стиглі коробочки, що розтріскалися.	Квіти зберігають колір якщо правильно висушити
Катананхе блакитна 	Айстрові або складноцвіті	Для засушування зрізують напіврозкриті кошички і вішають суцвіттям донизу	Поодинокі квіти
Качим (Гісофіла) 	Гвоздикові	Багатолітні качими сушать на тій стадії, коли гілки стають міцними в кінці цвітіння, тоді зберігаються зморщені білі клубочки з пелюсток. Особливо добре виглядають засушені махрові	Суцвіття, гілячки з суцвіттями та листками

		<p>сорт. Можна збирати з плодами, іноді їх фарбують в білий або золотий колір. Качим витончений збирають тільки з плодами.</p>	
<p>Кермек</p> 	Свінчаткові	<p>Щоб надати гарного вигляду степовому кермеку, треба обприскати його водою, закрити на кілька годин поліетиленовим пакетом, і тоді рослина зробиться еластичною. Потім розділити на окремі гілочки, струсити і сушити суцвіттям донизу. При цьому сірий кермек виділяє неприємний запах, який при повторному висушуванні зникне.</p>	<p>Частини суцвіття. Колір добре зберігається</p>
<p>Кінський каштан звичайний</p> 	Сапіндові	<p>Гілки з колочними плодами, висушують на сонці або обробляють гліцерином. Горіхи сушити марно - вони дуже швидко втрачають свій блиск</p>	<p>Окремо квіти, суцвіття, листки</p>

<p>Клопогон</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Сушать в стадії квітання суцвіттями донизу. Можна витримувати їх в гліцерині. Але краще всього клопогони виглядають засушеними разом з плодами.</p>	<p>Видовжені китиці з м'якими білими квітами</p>
<p>Козлобородник</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збираються на тій же стадії, що і кульбаба. Кульки з насінням нагадують парасольки, які з'являються на початку літа, асоціюють з крихкістю і недовговічністю, але після нескладної обробки вони можуть зберігатися роками. Збирають щойно відцвілі кошики, які ще не розкрилися. В порожнисте стебло вставляють до самого кінця соломину або дріт і ставлять рослини в банку без води вільно, так, щоб, розкрившись, кульки не заважали один одному. Сушити краще швидко в теплом і сухому приміщенні,</p>	<p>Квіти, насіння з парасольками, листки.</p>

		оскільки насіння може достигнути і розлетітись. При надриві декількох насінин руйнується вся кулька.	
Дзвоник 	Дзвоникові	Наскільки красиві дзвоники в цвіту, настільки невиразні в сухому стані. Для аранжування сухими рослинами використовують однобічні довгі гілячки з плодами - акуратними округлими коробочками, які збирають восени.	Поодинокі квіти, суцвіття. Засихають погано – часто змінюють колір
Колочник 	Айстрові або складноцвіті	Для висушування рослину зрізують відразу після розкриття кошиків. Сам процес сушки не викликає ускладнень. Сріблясті листочки обгортки, що оточують кошик, мають неприємну особливість: при пересушуванні вони сильно відгинаються вниз, так що суцвіття втрачає декоративність. Якщо таке трапилось - намочіть кошики	Листки, окремі деталі великих кошиків

		в гарячій воді і, коли листочки обгортки складуться, вдягніть на неї картонний комірць і висушіть на батареї парового опалення. Треба мати на увазі, що надалі, при коливанні вологості повітря в приміщенні, процес може повторитися.	
Котовник котячий 	Ясноткові	Ця рослина дає непоганий сухий матеріал завдяки густому опушенню. Сушать в період масового квітіння суцвіттям донизу.	
Котяча ланка дводомна 	Айстрові або складноцвіті	Сушать суцвіттям донизу на початку квітіння. Краще брати рослини з чоловічими, а не жіночими квітами, у яких насіння дозрівають при сушці. Рослини виглядають досить приємно, але мають недолік: ніжкі кошиків тонкі і легко ламаються, так що квіти	Щитковидні суцвіття білого, або темно-рожевого кольору з опушенням

		доводиться закріплювати лаком або ще до висушування зв'язувати в невеликі пучки.	
Краспедія куляста 	Айстрові або складноцвіті	Суцвіття легко висихають і добре зберігають своє забарвлення.	Окремі частини жовтого кулеподібного суцвіття
Кровохлебка лікарська 	Розоцвіті	Сушать щойно розкриті квіти перевернуті донизу. Вони досить легко розсипаються, тому потребують закріплення. Колір їх в засушеному стані майже чорний.	Червоно-коричневі квіти зібрані у колос
Кубушка жовта 	Німфейні	Використовують для композицій плоди. Їх сушать на повітрі, або витримують у гліцерині.	Пелюстки жовтого кольору.

<p>Клен</p> 	<p>Кленові</p>	<p>Для композицій використовують стиглі і недостиглі плоди, які мають різні відтінки - від салатого до рожевого і бордового або від жовтого до темно-коричневого.</p>	<p>Листя різних кольорів від салатого і жовтого до темно рожевого і коричневого. Колір не змінюється.</p>
<p>Конюшина</p> 	<p>Бобові</p>	<p>Дуже красиві в сухому вигляді, але головки легко розсипаються, так що з ними потрібно обережно працювати і використовувати закріплювач.</p>	<p>Перед висушуванням суцвіття розрізати повздовж. Листки добре зберігають колір після сушки.</p>
<p>Кульбаба лікарська</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Кульки з насінням, які забезпечені парашутиками, які з'являються на початку літа, асоціюють з крихкістю і недовговічністю, але після нескладної обробки вони можуть зберігатися роками. Збирають щойно відцвілі кошики, які ще не розкрилися. В порожнє стебло вставляють до самого кінця соломину або дріт і ставлять</p>	<p>Квіти, насіння з парасольками, листки.</p>

		рослини в банку без води вільно, так, щоб, розкрившись, кульки не заважали один одному. Сушити краще швидко в теплом і сухому приміщенні, оскільки насіння може достигнути і розлетітись. При надриві декількох насінин руйнується вся кулька.	
Каложниця 	Жовтецеві	Сушать рослини суцвіттям донизу у теплих і гарячих, добре провітрюваних приміщеннях.	Рослини з квітами і листками. Рослині можна надати різні форми.
Кузінія 	Айстрові або складноцвіті	Сушать великі кошики у яких внутрішні обгортки мають яскраво-рожеві, або жовті кольори. Відмінно зберігають кольори.	Частина суцвіття, суцвіття, листки

<p>Латаття біле</p> 	<p>Німфейні</p>	<p>Плоди можна використовувати для композицій. Їх сушать на повітрі або витримують у гліцерині.</p>	<p>Пелюстки квітів</p>
<p>Лаванда вузьколиста</p> 	<p>Ясноткові</p>	<p>Гілочки і суцвіття сушать у потоці теплого повітря, вони не дуже ефектні, але мають привабливий аромат.</p>	<p>Суцвіття з листками. Колір добре зберігається</p>
<p>Левкої літній</p> 	<p>Капустяні або хрестоцвіті</p>	<p>Сушать левкої махрових сортів над джерелом тепла; колір і форма їх непогано зберігаються.</p>	<p>Квіти, суцвіття, листки.</p>
<p>Левовий зів великий</p> 	<p>Норічнікові</p>	<p>Сушать гілячки з плодами і квіти, які набивають ватою над джерелом тепла. Особливо привабливі махрові сорти.</p>	<p>Окремо квіти, або суцвіття.</p>

<p>Льон</p> 	<p>Льонові</p>	<p>Збирають незрілі плоди, коли коробочки стають солом'яного кольору. Матеріал дуже міцний і декоративний, коробочки можна золотити. Волокно, яке отримано із стебел культурного льону, теж можна застосовувати в аранжуванні.</p>	<p>Квіти жовтого, рожевого, білого і блакитного кольорів обов'язково перекладають товстим шаром старого паперу і не займають в період сушки. Прозорі пелюстки використовують ся у композиціях як елементи одягу</p>
<p>Ліатріс колоскова</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Зрізують ті суцвіття, що наполовину розпустилися і сушать їх перевернутими донизу. Декоративні якості сухого матеріалу середні.</p>	<p>Окремо квіти рожевого, або білого кольору, колосовидні суцвіття з листками.</p>
<p>Лілія кучерява</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>Засушують коробочки всіх сортів лілій, як з недостиглим так і з достиглим насінням.</p>	<p>Пелюстки квітів обов'язково перекладають товстим шаром старого паперу і не займають в період сушки. Прозорі пелюстки використовують ся у композиціях як елементи одягу</p>

<p>Ліщина або лісовий горіх (фундук – культурна форма ліщини)</p> 	<p>Березові</p>	<p>Аналогічно можна використовувати сережки різних видів ліщини, або ліщини звичайної, що належить до того ж сімейства.</p>	<p>Молоді гіллячки з листками і сережками, або окремо.</p>
<p>Ломонос або клематис</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Сушать гіллячки з недостиглими плодами. У деяких видів міцні частини оцвіттини.</p>	<p>Квіти та листки. Квіти засихають добре, але білий колір змінюється на кремовий.</p>
<p>Лонас однорічний</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Зрізують суцвіття з повністю розкритими квітами і сушать на повітрі суцвіттям донизу. Добре зберігаються форма і колір.</p>	<p>Щитовидні суцвіття, окремі кошики з добре розкритими квітами жовтого кольору.</p>

<p>Лотос горіхоносний</p> 	<p>Німфейні</p>	<p>Оригінальні і екзотичні зрілі плоди з насінням, які до того ж ще і гримлять, як брязкальця.</p>	<p>Пелюстки</p>
<p>Ліквідамбр смолоносний, (дерево амбри).</p> 	<p>Алтінгієві</p>	<p>Коричневі кульки плодів з голчасто - дірчастою поверхнею, дуже міцні і чудово виглядають в композиціях.</p>	<p>Квіти які зібрані у кулясті головки зеленого кольору. Листки яскраві, різних кольорів</p>
<p>Липа серцелиста</p> 	<p>Липові</p>	<p>Збирають зрілі плоди, використання їх в композиціях вельми обмежене.</p>	<p>Квіти добре засихають і довго не втрачають колір, дуже цікаві листки у липи розсіченолистої.</p>
<p>Люпин</p> 	<p>Бобові</p>	<p>Для сухих букетів використовують гілочки з дозрілими плодами.</p>	<p>Поодинокі квітки, листки</p>

<p>Магонія падуболистная</p> 	<p>Барбарисові</p>	<p>Гілки з листям і навіть з ягодами широко використовуються аранжувальникам и, особливо у вінках, букетах, гірляндах. Їх збирають в будь-яку пору року і витримують у гліцерині, після чого зелений колір набуває коричневий відтінок. Гілочки можна повільно сушити на повітрі, злегка зануривши у воду.</p>	<p>Окремо квіти, частину суцвіття, листки.</p>
<p>Мак</p> 	<p>Макові</p>	<p>У маку багато застосовань, зокрема коробочки - це гарна прикраса букета. Найкращі коробочки для букета дає мак снодійний. Їх часто фарбують в золотий або срібний колір. В цьому вигляді вони продаються в магазинах для аранжувальників.</p>	<p>Пелюстки, квіти, обов'язково перекладають товстим шаром старого паперу і не займають в період сушки. Прозорі пелюстки використовують ся у композиціях як елементи одягу, пейзажів. Сушать і листя листки.</p>

<p>Материнка звичайна</p> 	<p>Ясноткові</p>	<p>Рослини зрізують під час цвітіння або осінню з плодами. Саме по собі воно мало привабливо, надає інтерес тільки як джерело запаху і додаткових фонових відтінків.</p>	<p>Суцвіття.</p>
<p>Манжетка</p> 	<p>Розоцвіті</p>	<p>Сушать суцвіття в повному цвітінні.</p>	<p>Частина мигдальчастого суцвіття, листки.</p>
<p>Медуниця</p> 	<p>Бурачникові</p>	<p>Сушать рослину з квітами у піску, крупах.</p>	<p>Рослину з суцвіттями. Колір квітів іноді змінюється з рожевого на блакитний.</p>
<p>Моллоцелла гладка</p>	<p>Ясноткові</p>	<p>Зрізують під час плодоношення, коли чашолистки вже жорсткі, але ще зберігають приємний зелений колір. Можна висушити просто на повітрі, можна витримати в гліцерині, тоді плоди не будуть відвалюватися.</p>	<p>Квіти, листки</p>

		<p>Для висушування з глицерином треба зрізати рослину на більш ранній стадії розвитку, поки чашолистки не почали засихати.</p>	
<p>Місячник (Дунник)</p> 	<p>Капустяні або хрестоцвіті</p>	<p>Збирають їх, коли стручки почнуть жовтіти, стулки легко знімаються, але листя при цьому ще зелені. Сушити краще рослини перевернутими донизу з відірваним листям, а потім вже зняти стулки стручків. Залишаються красиві напівпрозорі перетинки стручків які сріблясто відсвічують як маленькі місяці. Особливо ефектні при ігучному освітленні, коли світло падає на них з одного боку. Рослини краще сушити, не зв'язуючи в пучки, підвісивши кожне стебло окремо.</p>	<p>Квіти бузкового кольору, перетинки стручків</p>

<p>Монтбреція садова</p> 	<p>Ірисові</p>	<p>Червоні квіти сушать у піску, плоди на повітрі.</p>	<p>Пелюстки квітів. Квіти обов'язково перекладають товстим шаром старого паперу і не займають в період сушки. Прозорі пелюстки використовують ся у композиціях як елементи оздоблення</p>
<p>Мордовник</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Суцвіття, зібрані до розпускання квітів або в самому його початку і засушені перевернутими донизу на повітрі, виглядають дуже привабливо і можуть бути головним компонентом в букеті. Вони досить міцні, але краще не травмувати їх. При необхідності квіти можна закріпити лаком.</p>	<p>Розсічені листки з колючками на зубцях листка.</p>
<p>Морква дика</p> 	<p>Селерові або зонтичні</p>	<p>Засушують суцвіття з сформованими плодами, які ще зберегли зелений колір. Іноді використовують і вже висохлі, побуріли парасольки. Вони цікаві своєю формою воронки.</p>	<p>Суцвіття, коли більшість квітів розпустилися, дуже ефектні в композиціях, колір не змінюють.</p>

<p>Міхурик деревовидний</p> 	<p>Бобові</p>	<p>Для аранжування підійдуть гілочки з бобами.</p>	<p>Квіти та листки. Колір листки і квіти зберігають добре</p>
<p>Наголоватка волошкова</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Для аранжування використовують старі відцвілі кошики, з яких виступають щетини квітколожа і чубки сім'янок.</p>	<p>Пелюстки, частини кошика, листки.</p>
<p>Наперстянка</p> 	<p>Норічнікові</p>	<p>Сушать суцвіття і плоди. Можна засипати їх піском, можна просто набити суцвіття ватою і укласти рослини на газету горизонтально так, щоб збереглася природна односторонність суцвіття. Виходить антрохи не гірше, ніж у піску.</p>	<p>Окремо квіти, листки.</p>

<p>Незабудка</p> 	<p>Бурачникові</p>	<p>Сушать рослини суцвіттям донизу у теплих, добре провітрованих приміщеннях</p>	<p>Рослини з квітами. Дуже добре зберігають колір.</p>
<p>Нісандр</p> 	<p>Пасльонові</p>	<p>Сушать околплодники без ягід. Форма їх дуже цікава, колір залежить від часу збирання.</p>	<p>Поодинокі квіти в основному блакитного кольору</p>
<p>Ожика</p> 	<p>Ситникові</p>	<p>Суцвіття збирають і сушать на повітрі. Найбільш цікава ожика сніжна.</p>	<p>Суцвіття метелка</p>
<p>Ослинник дворічний (Енотера)</p> 	<p>Кіпрейні, або онагрікові</p>	<p>Коробочки не опадають і зберігаються всю зиму на стеблах, що засохли. Матеріал не особливо красивий, але міцний і непогано виглядає із золотистим або сріблястим напленням.</p>	<p>Яскраво жовті квіти.</p>

<p>Осока</p> 	<p>Осокові</p>	<p>У всіх осок збирають недостиглі колоски, щоб вони не розсипалися. Довге вузьке листя теж добре висихає; якщо вони жорсткі, то можуть служити основою (наприклад, вінка) і додатковою прикрасою композицій.</p>	<p>Колоски, які можна зігнути у різних напрямках листки.</p>
<p>Очерет</p> 	<p>Осокові</p>	<p>Збирають суцвіття, сушать на повітрі</p>	<p>Окремі елементи недозрілих суцвіть</p>
<p>Очиток гібридний</p> 	<p>Голстянкові</p>	<p>Збирають осінні коричневі суцвіття у фазі плодоношення. Використовують очиток прямостоячий</p>	<p>У фазі квітнення квіти разом з листками. Колір не втрачають</p>
<p>Папороть</p>	<p>Папоротеподібні</p>	<p>В об'ємних аранжувальних експозиціях застосовуються блискучі темно-коричневі черешки і жилки</p>	<p>Більшість папоротей з красивим різьбленим листям придатні для сушки під пресом і</p>

		<p>представників роду адіантум, витримані у гліцерині листя. Спорозні листки, усіяні кульками темно-коричневого кольору.</p>	<p>використанні в плоских картинах для створення пейзажів і квіткових композицій.</p>
<p>Пеларгонія</p> 	<p>Геранієві</p>	<p>Краще всього підходять для сушки сорти на основі пеларгонії зональної. Сушать суцвіття, зібрані на початку квіткування, над джерелом тепла, що дає добрі результати, особливо для яскравих і махрових сортів.</p>	<p>Квіти, суцвіття, листки. Квіти часто змінюють колір. Вицвітають.</p>
<p>Петунія</p> 	<p>Пасльонові</p>	<p>Сушать рослини з квітами у піску, крупах.</p>	<p>Квіти обов'язково перекладають товстим шаром старого паперу і не займають в період сушки. Колір зберігають дуже добре.</p>
<p>Пижмо звичайне</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають до розкриття квітів, або в самому його початку і сушать суцвіттям донизу. Результат зазвичай дуже добрий. Буває, що в донцях кошиків виявляються</p>	<p>Частини суцвітть, суцвіття. Листки. Листки оригінальної форми</p>

		непомічені личинки комах, які підточують квітки і вони висипаються. Можуть ставати в нагоді і старі осінні суцвіття. Вони мають темно-коричневий, майже чорний колір і створюють присмний фон для яскравих квітів.	
Пион 	Пионові	Використовують плоди, які сушать зеленими, або недозрілими, що не розкрилися. Плоди схожі на квітку.	Пелюстки - дуже цінний матеріал для відтворення у композиціях одягу, птахів, тварин. Довго не втрачають колір.
Піретрум («Ромашка» різнокольорова) 	Айстрові або складноцвіті	Збирають суцвіття восени, коли дозріють насіння. Підсушують, насіння видаляють, причому оголюється внутрішня срібляста сторона квітколожа і всі суцвіття складаються як би з мерехтливих зірочок. Дас прекрасний фоновий матеріал. Однак, якщо літо або	Окремі квіточки, частини щиткових суцвіть, листки.

		<p>рання осінь сирі і холодні, квітколожа загнивають і темніють.</p>	
<p>Платан східний (чинара)</p> 	Платанові	<p>Плоди міцні і придатні для аранжування</p>	Листки в різні пори року
<p>Пливун булавовидний</p> 	Плаунові	<p>Гілки пливуну добре висихають самі по собі, без додаткової обробки. Вони зберігають приємний зелений колір, який так рідко зустрічається у сухих рослин. Але від прямого сонячного світла досить швидко (за 2-3 місяці) пливун вицвітає, змінюючи зелене забарвлення на жовте. Пливун є об'єктом промислу і часто страждає від непомірних заготівель, так що у деяких регіонах збір його заборонений. Але місцями ця рослина дуже поширена, так що зріз окремих</p>	Молоді гілки.

		гілок не заподіє збитку популяції	
<p>Погремок</p> 	Норічникові	Збирають рослини в кінці квітнування, коли напівпрозоре квітколоже робиться великим і виразним.	Поодинокі квіти, частини суцвіття «китиця»
<p>Подорожник</p> 	Подорожникові	Для засушування збирають колоски на будь-якій стадії після цвітіння: спочатку зелені, а пізно восени - темно-бурі. Матеріал не дуже ефективний, але досяжний і міцний.	Тонькі колоски у стадії цвітіння. Добре зберігають копир.
<p>Полин</p> 	Айстрові або складноцвіті	Збирають полини в той момент, коли їх зовнішній вигляд вас влаштує. На початку цвітіння, коли вони пахучі, і мають багато сріблястих листків, часто з сірим опушенням, тобто володіють яскравим природним забарвленням. Восени, коли вони вже побуріли і листя опали, суцвіття залишаються	Частини суцвіття, листки.

		декоративними. Висушування полинів не вимагає зусиль, їх можна сушити в любому положенні, оскільки стебла у них достатньо жорсткі і добре зберігають форму	
Празелень звичайна (Бородавник) 	Айстрові або складноцвіті	Використовують ажурні і крихкі суцвіття коричнево-сірого кольору, висушли на кореню.	Поодинокі квіти
Банксія 	Протеїні	Листя і плоди міцні і придатні для аранжування.	Рожеві, або червоні при квітники, які схожі на пелюстки

<p>Пустирник серцевий</p> 	<p>Ясноткові</p>	<p>Збирають восени після висипання насіння мутовки з коричневих колючих чашолистків, які добре виглядають, але легко обсипаються, потребує закріплення. Можна збирати з недостиглим насінням.</p>	<p>Листки</p>
<p>Пухівка</p> 	<p>Осокові</p>	<p>У минулому волокно пухівок застосовувалося для набивання подушок, виготовлення гнітів, навіть використовувалося як домішка до шерсті і бавовни в текстильній промисловості. Для аранжування треба зрізати стебла набагато раніше, коли пухівки вже оформилися, але насіння ще не дозріли, тоді вони міцні і не розсипаються.</p>	<p>Квіти на початку цвітіння</p>

<p>Расторопша плямиста</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Красиві колочі кошики цієї рослини, збирають у стадії квітіння, сушать на повітрі.</p>	<p>Частини суцвіття, листки.</p>
<p>Ратібіда колончатa (Рудбекія)</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають в кінці цвітіння, коли квітколоже повністю сформувалося. Сушать на повітрі.</p>	<p>Пелюстки, квітка, листок. Деякі пелюстки двокольорні.</p>
<p>Резеда</p> 	<p>Резедові</p>	<p>Сушать рослини з плодами, але особливого ефекту вони не мають</p>	<p>Окремо квіти, суцвіття.</p>
<p>Робінія лжеакація (біла акація).</p> 	<p>Бобові</p>	<p>Для сухих композицій цікаві плоди і колочі гілочки білої акації.</p>	<p>Квіти, суцвіття, листки. Якщо не дотримуватись технології сушки, білий колір квітів перетворюється на грязнуватожовтий</p>

<p>Розів</p> 	<p>Рогозові</p>	<p>Зрізують суцвіття на тій стадії, коли жіночі качани ще зелені, а чоловічі починають засихати. Згодом їх знищують, і залишається тільки вісь, як вістря над жіночим качаном. Цей качан краще закріпити лаком для волосся. Пізно зібрані темно-коричневі рогози відразу обсипаються утворюючи багато пуху.</p>	<p>Кінчики листків для створення великих композицій</p>
<p>Рододендрон</p> 	<p>Вересові</p>	<p>Сушать у піску, гліцерині, крупах.</p>	<p>Пелюстки і квіти</p>
<p>Ромашка</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Сушать рослини суцвіттям донизу у теплих, добре провітрюваних приміщеннях</p>	<p>Пелюстки, квіти. З часом білий колір змінюється на кремовий</p>

<p>Рудбекія</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>При сушці на повітрі матеріал не особливо цікавий - кошики, зібрані на різних стадіях цвітіння позбавлені язичкових квітів. Кошики з язичковими квітами і золоті кульки добре сохнуть в піску.</p>	<p>Різні форми квітколожа і колір пилісток визначають спектр їх різноманітності. Пелюстки.</p>
<p>Рута запашна</p> 	<p>Рутові</p>	<p>Сушать гілочки з плодами.</p>	<p>Суцвіття у стадії квітування</p>
<p>Рябчик</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>У аранжуванні використовують зрілі коробочки як нагадування про красу, що пішла</p>	<p>Пуп'янки, квіти</p>
<p>Ряст</p> 	<p>Руткові</p>	<p>Сушать рослини суцвіттям донизу у теплих, добре провітрюваних приміщеннях</p>	<p>Квіти, суцвіття. З часом колір змінюється.</p>

<p>Сафлор</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Для засушування використовують суцвіття, зібрані на початку цвітіння і порожні кошики без насіння. Непогано зберігається забарвлення квітів.</p>	<p>Суцвіття в стадії квіткування.</p>
<p>Серпуха фарбувальна</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Восени збирають світло-коричневі порожні кошики. Вони нагадують багатопроменеві, солом'яного кольору зірочки з пухнастими серединками.</p>	<p>Частини суцвіття, суцвіття розрізані поздовжж. Листки.</p>
<p>Синеголовник</p> 	<p>Селерові або зонтичні</p>	<p>Для засушування, рослини збирають під час цвітіння, коли вони найбільш інтенсивно забарвлені. Оскільки у них міцні стебла, що не гнуться, то можна сушити їх в стоячому положенні. Якщо листочки, які обгортають квітку, великі і довгі, то при висиханні вони стискаються, оточуючи головку суцвіття. Щоб вони висохли в</p>	<p>Листочки-обгортки навколо суцвіть. Листки.</p>

		розпрямленому стані, головку просмикують в отвір картонного кружечка, краї якого притримують листочки в потрібному положенні і не дають їм стискуватися. Якщо це не було зроблено відразу, то сухі рослини перед використанням в композиціях розмочують в гарячій воді, розпрямляють обгортки і, надівши картонні комірці, знову висушують. Всі синеголовники дають міцний, чудовий матеріал.	
Ситник 	Ситникові	Квіткою у ситника вважається маленький пучок бурих лусочок. Сушать рослини після повного квітнування до пізньої осені на повітрі.	Поодинокі «квітки» - суцвіття.
Скабіоза 	Ворсянкові	Використовують рослини з плодами, які зрізують як можна раніше, тому що зрілі плоди можуть обсіпатися.	Суцвіття.

<p>Сколімус</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають і сушать кошики на різних стадіях розвитку.</p>	<p>Кошики які розташовані у пазухах верхівок листків.</p>
<p>Смольовка звичайна</p> 	<p>Гвоздикові</p>	<p>Збирають відразу після відцвітання, коли чашчлопавки вже сформувалися, але ще зберігають примісний салатовий колір. Сушать звичайним способом, на повітрі.</p>	<p>Квіти у кінці цвітіння. Ефектні у виробах</p>
<p>Сокирки</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Сушать рослини суцвіттям донизу, або в природному положенні у теплих, добре провітрюваних приміщеннях.</p>	<p>Частини рослин з пуп'янками і квітами. Дуже добре і довго зберігають колір</p>
<p>Спаржа лікарська</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>Зрізують восени із зрілими ягодами. Тонкі зелені гілочки можуть зберігатися, дуже надовго, якщо їх не турбувати, а ягоди тверднуть і міцно тримаються на стеблі.</p>	<p>Глячки з листками. Дуже добре зберігають колір і використовують для оздоблення тематички підводного світу.</p>

<p>Стреліція королівська</p> 	<p>Стреліцієві</p>	<p>Суцвіття непогано висихають, зберігаючи форму і забарвлення.</p>	<p>Суцвіття з використаних букетів</p>
<p>Сухоцвітник однорічний</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають на початку цвітіння і сушать просто на повітрі.</p>	<p>Пуп'янки і квіти на початку цвітіння</p>
<p>Сухоцвіт</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають на початку цвітіння заради густо опушених стебел і листя, сушать суцвіттям донизу. Лісовий сухоцвіт, крім того, можна зібрати і восени - коли він стає світло-коричневим, насіння вилтають, а кошички широко розкриваються, і блищать як зірочки.</p>	<p>Частина рослини на початку квітування.</p>

<p>Соняшник однорічний</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Використовують кошики із зрілими насіннячками. Цікаві і оригінальні так само кошики з вилущеними насіннячками, вони можуть служити і основою, на якій закріплюється композиція, а можуть бути і повноправним її компонентом. Можна засушити в піску кошик з квітами. Для цього краще узяти дрібний махровий сорт.</p>	<p>Пелюстки, дуже добре засихають, зберігають колір багато років</p>
<p>Скумпія шкіряна</p> 	<p>Сумахові</p>	<p>Суцвіття сушать в період плодоношення. Працювати з ними треба обережно, оскільки вони дуже крихкі.</p>	<p>Суцвіття у стадії формування насіння</p>
<p>Слива колюча</p> 	<p>Розоцвіті</p>	<p>Використання: дрібноплідні форми обробляють гліцерином.</p>	<p>Квіти, листки.</p>

<p>Спірея</p> 	<p>Розоцвіті</p>	<p>Зазвичай використовують гілочки з плодами, що визріли, особливо відноситься до видів з щитовидним суцвіттям. Спірею можна сушити і у стадії квітіння, але результат не дуже якісний.</p>	<p>Розквітлі суцвіття. Колір не завжди зберігається. Обов'язково дотримуватись технології сушки.</p>
<p>Татарник колючий</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають кошики з насінням, що дозріли і які можна закріпити лаком, тоді їх чубки утворюють пухнасту шапку. Можна насіння витрусити, і залишитися голе дно кошика, оточене сріблястими листочками обгортки. Декоративні якості невисокі.</p>	<p>Частини суцвіття, листки</p>
<p>Телексія найкрасивіша</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Використовують дозрілі світло-коричневі кошики, насіння з яких вилетіло. Збір проводиться пізньою осінню.</p>	<p>Маленькі суцвіття повністю, частини великих суцвіть.</p>

<p>Троянда</p> 	<p>Розоцвіті</p>	<p>У шишпини використовують плоди, обробляючи їх гліцерином, як і плоди глоду. Гілки троянд з квітами і пуп'янками підвішують суцвіттям до низу</p>	<p>Квіти дрібних троянд, пелюстки великих квітів. Світли кольори темніють при засушуванні.</p>
<p>Тюльпан</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>Великі сухі плоди, 2 - 7 см завдовжки, красивої форми непогано виглядають у композиціях, особливо позолочені і посріблені. Плоди збирають після цвітіння.</p>	<p>Розкриті квіти, пелюстки. Дуже добре засихають, колір довгий час не втрачає яскравості</p>
<p>Фіалки</p> 	<p>Фіалкові</p>	<p>Сушити швидко в теплом і сухому приміщенні</p>	<p>Пуп'янки, квіти. Після сушки колір часто втрачається.</p>
<p>Фібігія щитовидна</p> 	<p>Капустяні або хрестоцвіті</p>	<p>Збирають насіння після дозрівання і знімають ступки стручків, залишаючи напівпрозорі перетинки. Виходить дуже красива і витончена конструція.</p>	<p>Квіти, перетинки стручків.</p>

<p>Фізалис</p> 	<p>Пасльонові</p>	<p>Сушать плоди декоративного фізалісу в стоячому положенні. «Ліхтарики» легко відламуються, і краще сушити їх, відразу відірвавши від стебла з плодоніжками, а потім закріплювати клесм на тому ж стеблі або прутику відповідної форми. Для цього плодоніжки встромляють в отвір, зроблений у стеблі товстою голкою. Цікавий ефект дає виварювання «ліхтариків» у соді: вони стають ажурно сітчастими і можуть бути забарвленими в різні кольори.</p>	<p>Якщо розрізати сітчастий «ліхтарик» по ребрах, або між ними, розкрити і висушити його в розпластаному вигляді то виходить вельми декоративна квітка. У їстівних фізалісів доводиться видаляти м'ясисту ягоду, щоб вона не загнила, при цьому чашу розрізають, як описано вище.</p>
<p>Флокс</p> 	<p>Синюхові</p>	<p>Сушити у піску, крупі, гліцерині.</p>	<p>Квіти у період масового цвітіння. Дуже добре зберігають колір весняні флокси.</p>

<p>Хвощ зимуючий</p> 	<p>Хвощові</p>	<p>Засушені стебла - красива основа для композицій. Сушити їх можна в будь-якому положенні - вони достатньо жорсткі і не гнуться. Недолік хвоща - крихкість, і тому форму надавати потрібно тільки свіжим стеблам або розмочувати їх перед роботою.</p>	<p>Стебла з листками використовують ся для створення різноманітних «підводних композицій» та інших декорацій.</p>
<p>Хміль звичайний</p> 	<p>Коноплевих</p>	<p>Суцвіття «шишки» - це яйцевидний, стиснений, білувато-сірий клеюватий плід. Зрівають рано, як тільки плоди сформуються, тому що «шишки» які перезріли, можуть розсіпатися. Добре зберігають ніжно-зелене забарвлення при простому засушуванні на повітрі.</p>	<p>Кінцівки гіляк з квітами і маленькими листочками, окремі частини «шишок», листки. Подовженим частинам рослини можна придати витку форму.</p>
<p>Хоста</p> 	<p>Лілейні</p>	<p>Збирають восени закриті коробочки з насінням.</p>	<p>Квіти розрізані поздовж, суцільні квіти.</p>

<p>Хризантема</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Сушать на повітрі різнокольорові сорти з щільними кошиками.</p>	<p>Маленькі квіточки, пелюстки з великих квітів</p>
<p>Целозія</p> 	<p>Амарантові</p>	<p>Зрізати рослини можна в період масового квітучання, або незадовго до повного розкриття. Суцвіття зрізують, як тільки більшість квіточок розкриється, і сушать суцвіттям донизу або в природному положенні. Сушити треба швидко, над плитою або в духовці оскільки при повільній сушці суцвіття втрачає своє яскраве забарвлення і набуває коричневого або сірувато-зеленого кольору. Гребінчасті сорти іноді консервують, занурюючи в розчин гліцерину, або сушать в силікагелі для кращого збереження</p>	<p>Квіти, частини великих квітів, листки.</p>

<p>Цмін</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Збирають і сушать суцвіттям донизу, в самому початку цвітіння, а краще до розпускання квітів. Крупні кошики зрізують поодинокі, насаджують на дрот і висаджують у такому вигляді. Можна відділяти їх з невеликим шматочком стебла. При складанні композиції цей шматочок або дріг вставляється в соломину і закріплюється клеєм. Кошики цмину, особливо з білою обгорткою, часто фарбують, але не варто цим захоплюватися - колірна гамма цієї рослини дає можливість підібрати будь-який відтінок, не вдаючись до додаткових витрат на фарбу.</p>	<p>Поодинокі квіти, дрібні суцвіття з листками.</p>
<p>Цибуля</p>	<p>Цибулеві (Лілійні)</p>	<p>Цибулю анзур і цибулю Хрістофа висушують після цвітіння, коли утворюються плоди - коробочки, а стебла стають міцними і непохитними.</p>	<p>Окремі квіти з великих суцвіть, листочки майже зірчастої оцвітини пурпурно-фіолетові або рожево-фіолетові, лінійно-</p>

		<p>Квітконоси інших видів сушать під час цвітіння на повітрі, або повільно у банці з водою, вони непогано зберігають форму і колір.</p>	<p>трикутні, дуже гострі, жорсткі. Після цвітіння стирчать 10-15 (до 18) мм завдовжки вгору.</p>
<p>Частуха</p> 	<p>Частухові</p>	<p>Збирають гілочки з плодами, з кінця серпня і продовж всієї осені, можна збирати навіть зимою, але тоді вони більш крихкі. Суцвіття сушать на повітрі, їх ажурна структура добре зберігається без додаткової обробки. Зберігати краще кожен гілочку окремо, оскільки в пучках гілочки зчіплюються і легко обламуються при спробі їх розділити.</p>	<p>Суцвіття у стадії масового квіткування</p>
<p>Чорнобривці</p> 	<p>Айстрові або складноцвіті</p>	<p>Рослини засушують під час цвітіння кошиків. Можна сушити суцвіттям вниз на повітрі, але краще у піску, або манній крупі.</p>	<p>Квіти розрізати повздовж, пелюстки, маточки, моладе насіння – все окремо. Дуже добре зберігають колір</p>

<p>Чорнушка</p> 	<p>Жовтецеві</p>	<p>Сушать плоди, коли коробочки затвердіють, але ще зберігають зелений колір. Ті, що перезріли і бурі можна золотити, сріблити і фарбувати в інші кольори. Матеріал дуже поширений серед аранжувальників.</p>	<p>Квіти з розсіченими листками</p>
<p>Чистець шерстистий (Овечі вушка)</p> 	<p>Ясноткові (Губоцвіті)</p>	<p>Зрізують суцвіття або під час цвітіння, або у стадії плодоношення, головне - щоб вони мали чисте і густе опушення. Чаші досить легко відокремлюються, так що потрібно обережно поводитися з матеріалом. Можна закріпити лаком для волосся.</p>	<p>Рослини в період квітіння та утворення насіння, листки, рослина добре засушується, зберігаючи форму і колір.</p>
<p>Черсак</p> 	<p>Ворсянкові</p>	<p>Зрізують і сушать на повітрі суцвіття черсаків. Можна їх збирати і пізніше восени, але до цього часу вони стають зовсім темними. Стебло у черсаків з дрібними суцвіттями і численними колючками, легко</p>	<p>Частини головчатого суцвіття з міцними колючками.</p>

		ламається в засушеному вигляді. Зате у черсаків посівного, лісового і розрізного дуже красиві і міцні шишки.	
Шавлія 	Ясноткові (Губоцвіті)	Сушать розквітлі суцвіття квітами донизу. Вони не погано зберігають забарвлення.	
Щавель 	Гречкові	Кислий і гороб'ячий щавель сушать в період масового квітнування суцвіттям донизу. Результат не дуже вражає: виходять похмурі і невиразні червоно-коричневі суцвіття, які можуть використовуватися як фон. Восени, стають особливо помітними їх плоди, які набувають у цей час різних відтінків коричневого. Зрізуючи мітелки	Недозріле насіння.

		в різний час, можна одержати всю гамму квітів від зеленого до темно-коричневого.	
Яблуна ягідна 	Розоцвіті	Для аранжування гілки з яблучками витримують у гліцерині.	Квіти.
Ярукта польова 	Капустяні або хрестоцвіті	Збирають плоди коли їх ступки стануть досить щільними і зберігають зелений колір. При дуже ранньому зборі вони зморщуються, пізніше - облітають.	Рослина на початку формування насіння
Ясенець білий 	Рутові	Збирають гілочки з плодами – розкритими коробочками. Досить крихкий, але дуже декоративний матеріал	Окремо квіти

<p>Ясен</p> 	<p>Маслинові</p>	<p>Для використання збирають пучки зрілих світло-коричневих крилаток. Матеріал не потребує додаткової обробки.</p>	<p>Зелені плоди, листки</p>
<p>Асортимент злакових рослин для об'ємної та пресованої флористики</p>			
<p>Айра</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Використовують пухнасті мітелки, які складається я з багатьох тонких гіллячок. Колоски – сріблясті (3,5 мм</p>	<p>Колоски, які ще не достигли.</p>
<p>Арундо</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Великі мітелки, які складаються з тисячі маленьких колосків (до 12 мм завдовжки) у яких є декілька квітів і декілька лусок.</p>	<p>Частина мітелки</p>

<p>Бутелуга</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Суцвіття - односторонній витончено - вигнутий колос.</p>	<p>Недозрілі колоски</p>
<p>Бусенник (Койкс)</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Суцвіття своєрідні: у них роздільно розташовані жіночі і чоловічі квітки. Частина суцвіття з жіночими квітками укладена в своєрідну кульку з блискучою оболонкою, схожу на намистину, виточену з кістки.</p>	<p>Глячки з суцвіттям</p>
<p>Грястця збірна</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Голубувато-зелені, іноді з фіолетовим відтінком колоски, які сидять овальними пучками і утворюють суцвіття.</p>	<p>Недозрілі колоски</p>

<p>Жито</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Косося, які складаються з двох -, трьох-квіткових колосків. Збирають у стадії квітнування для захисту композиції від мишей і молі.</p>	<p>Частини колосу. Солома.</p>
<p>Ковила</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Суцвіття волоть. Зернівка має видовжену вісь. Фарбують у різні кольори.</p>	<p>Зелене і стигле суцвіття</p>
<p>Кукурудза (Маїс)</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Використовують качани з білим, чорним, червоним, оранжевим, жовтим зерном. Листя качана як і сам качан використовують розгорнувши у вигляді квітки. Верхню мітелку самої рослини (чоловіче суцвіття) також використовують для аранжування.</p>	<p>Стовпчики маточок (коси качана) і листки, які підфарбовують різними кольорами</p>

<p>Лагурас яйцевидний</p> 	Злакові	Мітелка схожа на колос – густа і щільна. Колоскові лусочки з довгою білою опушкою, що надає суцвіттю вигляд заячого хвоста.	Зелене суцвіття
<p>Лисохвіст</p> 	Злакові	Колосовидна мітелка, густа, щільна циліндричної форми; нижня квіткова луска з віссю.	Зелені суцвіття, які необхідно закріплювати лаком
<p>Мишій</p> 		Суцвіття колосоподібне, циліндричне, щільне, ноці лопатеве. Колоски на коротких ніжках, 1-2-х квіткові, яйцеподібні, трохи стислі зі спинки з зазубреними щетинками. Суцвіття міцні.	Зелене суцвіття
<p>Просо</p> 	Злакові	Розлога мітелка, колоски якої мають по дві квіткі. Збирають у стадії квітвання для захисту композиції від мишей і молі.	Зелені частини рослини

<p>Пшениця</p> 	<p>Злакові</p>	<p>У аранжуванні використовують недостиглий, восковий колос, остистих сортів, висушуючи його суцвіттям донизу. Матеріал міцний. Збирають у стадії квітнування для захисту композиції від мишей і молі.</p>	<p>Використовується солома, частини колосу</p>
<p>Стоколос (Бромус житній)</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Колоски зібрані у розлогі мітелки. Нижні квіткові луски 6-8 мм довжиною, при плодах помітно розставлені і з краями, загорнутими всередину, з остями до 7 мм довжиною або без остей; ості при плодах відігнуті.</p>	<p>Намагатися збирати зелені мітелки, бо зрілі дуже крихкі і швидко розсипаються</p>
<p>Тонконіг лучний</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Пірамідальна волоть, на глячках якої розташовані колоски з декількома квітками. Нижня квіткова луска має при основі волоски.</p>	<p>Зелені суцвіття</p>

<p>Ячмінь</p> 	<p>Злакові</p>	<p>Колоски одноквіткові, розташовані по три поруч на стрижні колоса. Колоскові лусочки вузькі. Зовнішня квітковка луска має зазубрену або гладку ость. Збирати на початку формування колосу, гривастий ячмінь обов'язково обробляти лаком. Колосся ячменю звичайного міцні.</p>	<p>Частини зеленого і стиглого колоса</p>
---	----------------	---	---

Легенди і міфі про рослини

*І марили айстри в розкішнім півсні
Про трави шовкові, про сонячні дні.
І в мріях вважалась їм казка ясна,
Де квіти не в'януть, де вічна весна...*

Айстра - рід трав'янистих рослин родини Айстрові (або Складноцвіті)

Айстри, які розводили у великій кількості в Китаї, потрапили в Європу тільки у 1728 році. Насіння квітів надіслав відомому французькому ботаніку Антуану Жюссє місіонер, який жив у Пекіні. Квіти, виведені з насіння айстр, виявилися великими, яскравих кольорів, але з жовтою серединкою і їх у Франції назвали «Царицею маргариток», а згодом, у 1750 році з'явилися махрові квіти, які отримали нову назву: Aster, що у перекладі з грецької мови - «зірка, світило»

Одними з найпоширеніших у нашій країні є айстри родом з Північної Америки. Їх забарвлення надзвичайно різноманітне, тоненькі пелюстки зазвичай асоціюються із зіркою. Тож, не дивно, що в більшості легенд айстри беруть своє походження від зірок.

Колись індіанці Північної Америки розповідали, що один молодий мисливець, безтямно закоханий у найвродливішу дівчину племені, пообіцяв подарувати їй зірку з неба, якщо вона погодиться одружитися з ним. Ввечері, коли на небі спалахнули зорі, всі чоловіки племені зібралися подивитися, як хвалькуватий наречений виконає обіцянку. Юнак підняв лук і вистрілів. А через мить високо в небі розсипалася на палаючі іскри срібляста зірка. Розгнівався Бог на смертного, що насмілювся збивати з неба зірки, адже якщо всі наслідуватимуть його приклад, на небі нічого не залишиться! І наслав Бог на землю страшну бурю. А коли вона стихла, сміливця, який збив з неба зірку, вже не знайшли. Тільки схили навколишніх пагорбів густо рясніли красивими променистими квітами. Відтоді індіанці називають їх айстрами або «зірками, що падають».

В легендах інших народів айстри також вважаються частинами зірок і символом смутку за втраченим раєм, за неможливістю піднятися в небо.

*Це ненадпите диво - анемони!
Ця юність тонкостанна - білий квіти!*

Анемон (Адоніс, Вітряниця, рос. Ветреница) – дочка вітру, родина жовтецеві.

Богині кохання Афродіті припав до серця син царя Кіпру, Адоніс, який своєю красою міг позмагатися навіть з богами Олімпу. Забувши про все на світі, богиня всюди була з Адонісом. Проте одного разу трапилося так, що Адоніс сам пішов на полювання. Його собаки погнали величезного кабана. Адоніс уже намірявся пронизати його списом, але кабан кинувся на нього й смертельно поранив.

Дізнавшись про загибель коханого, Афродіта пішла в гори шукати його. Довго пробиралася вона через гірські кручі. Коліючі куші рвали її тіло, гостре каміння кололо ноги, та вона знайшла Адоніса.

Дуже побивалася богиня біля мертвого юнака і в пам'ять про нього звеліла вирости з крові Адоніса квітам – анемонам. А там, де з її поранених ніг впали на землю краплини крові, виростили червоні троянди – квіти кохання.

Адоніс – символ важких спогадів.

*Лист зелений не пропав,
а під снігом задрімав,
щоб у сину сукеччину
одягнуть весняну одину.*

Барвінок («втитися», у деяких українських діалектах Бирвінок, Тройзілля) - родина кутрові. Батьківщиною барвінку є Європа, північна Африка і південно-західна Азія.

Ще за тих часів, коли в Карпатах люди поклонялись язичницьким богам, теплої купальської ночі молодь бавилася біля яскравої ватри. А потім дівчата, співаючи, опускали в швидкі води Черемоша барвисті вінки. Нехай пливуть до милого, хай причарують його серце навіки, хай зв'яжуть серця вірним коханням на все життя.

Однієї такої ночі дівчата плели вінки, слухаючи пісню хвиль Черемоша, ловлячи голоси легенів, які гуляли на березі ріки. Ось вінки і сплетені. Лунко сміючись, веселою ватагою побігли юні чарівниці до Черемоша, аби кинути вінки на воду. Пливіть, мовляв, віночки, до щасливого берега кохання!

Лише Лади, наймолодшої і найвродливішої, не було серед дівчат. Вона так захопилася збиранням квітів, що забрела далеко в ліс та й заблукала. Злякалася Лада, опинившись сама-самісінька в нічному лісі. Почала гукати, кликати своїх подруг. Та дарма, лиш тасмниче відлуння відгукувалося на її голос.

А ніч, ця чудова купальська ніч, творила в лісі справжні дива: чулися голоси якихось незнаних птахів, на галявині, що світилася фєричним сьйвом, завели свій танок лісові дівчата-мавки. А під темними кущами розквітали небачені квіти. Вони розкривали свої ніжні пелюстки і сяяли сріблясто, манили до себе, ніби обіцяючи розкрити якусь незвідану тасмницю. Нахилилася Лада, зірвала квітку, вплела до

свого барвистого вінка. І сталося диво: засвітився вінок голубуватим світлом. Замість різнобарвних лісових квітів постали у вінку темно-зелені гладенькі листочки, а з-поміж них виглянули ніжно-блакитні п'ятипелюсткові квіти.

І почула дівчина тихий голос, народжений нічним вітерцем:

- Пам'ятай, Ладо, що п'ять пелюсток цієї квітки - то п'ять засад щасливого подружнього життя. Запам'ятай їх і збережи в серці своєму на все життя: перша пелюстка - то краса, друга - ніжність, третя - незабутність, четверта - злагода, п'ята - вірність. Будь щаслива!..

Замовк голос, приліг вітерець між трав лісових, стало тихо-тихо. І тоді якась невідома сила повела дівчину через ліс. Лада опинилася на крутому березі Черемоша. Світало. Там нікого не було. Молодь давно додивлялась останні сні купальської ночі по своїх оселях. Стояла Лада над Черемошем і все вагалася: чи кидати їй цей дивний вінок у кришталеві води, чи зберегти його для себе?

Незчулася, як підійшов до неї легінь красний, торкнувся легенько рукою її плеча і мовив:

- Ти забарилася, Ладо, зі своїм вінком. Черемош його не прийме. Можє, мені подаруєш той вінок?

Не промовила дівчина ні слова. Мовчки простягнула красному легено свій вінок. А потім гойдалися дерева, сп'яніло плив зелений ліс, і радісно шепотіли хвилі Черемоша. Вінок упав на траву, розсипався, розрісся веселими зеленими стьожками попід кущами, глянув на світ блакитними очима квіточок.

... Довге і щасливе життя прожила з того часу Лада зі своїм судженням, а молодь відтоді плете вінки з барвінку, аби не переводилося на нашій землі щасливе і вірне кохання.

Барвінок був - улюбленою квіткою Жан-Жака Руссо.

Барвінкові властиво, на думку німців, відганяти всіляку нечесть. Для цього його треба збирати восени між двома святами – на честь Пресвятої Богородиці між 15 серпня і 8 вересня.

В саду барвінок приносить щастя, а вміщений у букет – неодмінне кохання, і до того часу поки у вазі є краплина води – барвінок житиме, і посаджений потім у землю пишно розростається. Тому він символ невмирущості та заздощів.

*Пам'ятаєш, як весною,
В день ясний, мов образок,
Обривали ми з тобою,
П'янок пахнучий бузок*

Бузок - родина маслинових, розповсюджений у Європі та Азії. Бузки за розміром бувають від 2 до 10 метрів заввишки. У багатьох країнах бузок використовується в якості цінного декоративного рослини,

яке крім чудового аромату своїх квіток відрізняється невибагливістю в культивуванні.

Немає потреби описувати її всім відомий зовнішній вигляд. Вона пахне в парках, грона її квітів підносяться над парканами приватних будинків і прикрашають двори міських багатопверхівок. Бузок відображена на полотнах художників, оспівана у віршах поетів.

Батьківщиною бузку є райони Малої Азії та Персії. Історія рослини має давнє коріння. Сучасні області зростання дикою бузку - Балкани, Карпати, Гімалаї і Східна Азія мільйони років тому представляли собою єдиний моноліт, що розділився в результаті потужних природних катаклізмів ще до появи людини. Тоді ж і бузок розповсюдився по світу.

Європа з бузком познайомилася тільки у XVI ст., а у Карпатах до цих пір її можна зустріти в дикому вигляді. З появою і назвою бузку пов'язано безліч легенд і переказів, причому у кожного народу є своя власна версія.

Бузок називали "перської княжною" і "Шемаханська царицею", з огляду на те, що його кущі здавна прикрашали сади східних володарів. Звідти він і перебрався до Європи.

У скандинавських легендах стверджується, що бузок був створений веселкою і сонцем, коли богиня Весни вирішила розбудити сонце і його постійну супутницю веселку на ім'я Ірис. Змішавши білі промені сонця і строкаті промені веселки, богиня Весни почала обсіпати ними землю і всюди - на луках, на гілках дерев виникали яскраві квіти. Але коли богиня дісталася до Скандинавії з усіх фарб веселки залишилася тільки бузкова, в результаті чого земля виявилася покритою ліловим бузком. Сонце вирішило змішати фарби на палітрі Веселки і почало сіяти білі промені - так до лілового бузку приєднався білий.

У стародавніх греків була своя думка про походження назви бузку, що і виразилося у старовинній легенді про зустріч молодого Пана - бога лугів і лісів з прекрасною річковий німфою Сірінг - ніжною Вісницею ранкової зорі. Зустрівши Сірінг, Пан був зачарований її красою і ніжною грацією настільки, що залишив свої забави і вирішив із нею поговорити. Сірінга злякалася страшного Пана і спробувала втекти. Бажаючи її заспокоїти Пан пішов за нею, але сталося несподіване перетворення німфи в надзвичайно красивий кущ із запашними ліловими ніжними квітами. Звідси і пішла назва рослини «сирень» - по імені німфи Сірінг - що означає «чарівність».

У науковій класифікації назва бузку має походження від грецького слова «syrtix», що в перекладі означає «сопілочка» або «трубка». Ця назва відображає структурну особливість стовбурів і гілок бузку, що мають м'яку серцевину, при видаленні якої можна отримати трубочку придатну для виготовлення сопілки або дудки. За тією ж

давньогрецькою легендою бог Пан винайшов флейту, яку він сконструював з гілочки куща бузку, у який перетворилася німфа Сірінг.

Старовинна російське назва - рай-дерево. Східне - Лілак - виникло від давньоіндійського «нілас» - темно-синій. У російській мові колір бузку - ліловий - похідне східного назви.

З квітками бузку пов'язано безліч звичаїв і обрядів у різних народів. Молоді дівчата використовували бузок для ворожби. Щоб бути щасливою, потрібно було знайти квітку бузку з п'ятьма пелюстками. Особливо великою кількістю таких квіток відрізняється білий бузок, а лілові п'ятипелюсткові квіти зустрічаються значно рідше. При виявленні такої квітки щасливиці з'їдали її на шастя чи засушували між сторінок книги. Цей звичай зберігся до нашого часу.

У Англії бузок вважається квіткою нещастя. Старе англійське прислів'я говорить, що той, хто носить бузок, ніколи не носить віничальне кільце. На Сході бузок служить символом сумного розставання і закохані вручають її один одному при розставанні назавжди.

Вічно молодий і свіжий Бузок має владу над людьми з 14 по 23 жовтня. Так стверджує квітковий гороскоп.

Юності властиві максималізм і оптимізм. Бузок не любить брехні, не прощає зрад, але ніколи і не сумує, розглядаючи труднощі як частину шляху, який просто треба пройти.

У другій половині XVI століття рослину привіз до Відня зі Стамбула посол австрійського імператора при дворі султана. Бузок дуже швидко завоював популярність і через кілька років перебрався до Англії, став прикрасою замиського замку королеви Єлизавети I Тюдор.

За англійською легендою білий бузок, невідомий раніше на Британських островах, виріс на могилі дівчини, яка померла від нещасливої любові. З тих пір гілка бузку на островах - символ нерозділеної пристрасті.

Бузок сьогодні - чудова декоративна рослина. Селекціонерами виведено безліч сортів, що прикрашають сади і парки. Але відомі і лікувальні якості рослини.

Для лікування використовують листя, бруньки та квіти простих форм бузку. Квіти мають потогінну і протималарійну дію, настій з них допомагає при кашлю і ниркових захворюваннях. Застосовувати його треба обережно, у великих кількостях квіти рослини отруйні. Листя використовують для загоєння ран, в комплексі з іншими травами та рослинами - для лікування туберкульозу легень.

У народі побутує повір'я, що бузок може виконувати бажання, або, принаймні, підказати, чи збудеться вони. Для цього в повний місяць треба зірвати 8 квіток, міцно затиснути їх в долонях і йти спати. Розтиснути кулак і викласти квіти, ні в якому разі не дивлячись на них, потрібно під подушкою. Потім можна загадувати бажання і засипати.

Якщо зранку виявиться, що квіти не пожухли і зберегли колір - бажання збудеться.

Білий бузок символізує скромність, молоде родинне життя.

*Там, де колоси наліті.
Розцвіла волошка в житі.
На голівці у волошки
Поселилось неба трошки.*

Волошка - польова рослина родини айстрові або складноцвіті.

Назва рослини походить від грецької міфічної істоти – Кентавра, якого зображували у вигляді коня з тулубом бородатого чоловіка. Кентавр Хірон змішив собі рану нанесену отруєною стрілою Геркулеса – волошкою. Інша назва – синій.

Назва «васильок», що усталася за родом волошок у російській ботаничній літературі, походить з народної легенди. Сільський хлопець – красень Василько якось косив у полі жито. Саме тоді у полі бавилися русалки. Одній з них дуже припав до душі Василько. Зачарувала русалка хлопця. Забув про все на світі і пішов за нею. А вона ж, пустуючи і сміючись, вела його в поля все далі й далі та й сама в нього закохалася. Не схотіла з ним розлучатися: обернула Василька на польову квітку, щоб нагадував синь води.

Відтоді, за легендою, щороку літньої пори русалки бавляться в хлібах, коли зацвітає волошка синя, плетуть з неї вінки і прикрашають свої голівки.

Є ще одна легенда. Якось прогулювалася по полях богиня родючості Церера і почула жалібний голос волошок: «Нас орачі недолюблюють, відділили від жита». На що Церера відповіла волошкам: «Недарма вам дали колір блакитної води: стійко тримайтеся біля жита і не хиліться, як схиляє воно повні колоски. А раз в рік і вас підуть жінці шукати, щоб прикрасити вінками свої голови».

У цій легенді знайшло своє відображення свято врожаю. А у слов'ян волошки завжди використовувались для прикрашення іменних снопів, які з піснями приносили додому. Перевитий волошками, цей сніп довго красувався у передньому кутку. Лише вибір іменного снопа був різний: росіяни – перший сніп, а українці – дожиночний, останній.

Містики обрали волошку за символ сталості і вірності. З часом волошки можуть набувати червоного або білого кольорів.

Це улюблена квітка імператора Вільгельма I, його матері – королеви Луїзи, російської імператриці Олександри Федорівни – дружини Миколи I.

*Ой краса в оранжереї -
Там розквітли орхідеї.
Люблять їх дорослі й діти
Ці красиві ніжні квіти.*

Зозуліні черевички – родина орхідних.

Наукова назва роду походить від грецьких слів, які в перекладі означають «черевичок Кіпріди», тобто Венери, або Афродіти — богині кохання і краси. Ці чарівні своєю неповторною, оригінальною красою квіти дещо нагадують черевички східних народів.

Кось давним-давно правив поліським краєм скупий і загребуший князь. Пообкладав той князь усі села таким податком, що люди ледве-ледве животіли. Та якось від одного села князеві не прислали данини. Розлютився правитель і вирішив покарати неслухів. Зажурилися в селі, як почули про карателів. Старі діди думали-гадали як зарадити лихові, та нічого не придумали. І тоді прийшла до дідів тиха донька бідної вдови. «Я, – каже, – спробую врятувати село». Попросила дівчина тільки одного: щоб їй пошили нову сукню. Коли вранці побачили її в новому вбранні, всі зрозуміли, що перед ними справжня красуня.

Вийшла вона навістріч князю, щоб сказати, що люди села не сплатили податі тому, що був недорід, і заворожила князя своєю вродою. Князь пообіцяв помилувати всіх, якщо дівчина стане його дружиною. Дівчина погодилася, хоча князь був старий і бридкий.

Князь велів дівчині придумати, який вона хоче подарунок на весілля і додав, що дає своє князівське слово, що виконає усяку її забаганку, хоч би скільки золота довелось на те покласти.

Довідавшись про це, найстаріший дід села сказав: «Ти врятувала нас, ми тобі теж допоможемо. Ось насіння. Нехай князь сплете тобі весільний вінок із квітів, що виростуть із цього насіння».

Князь навіть зрадів, що не треба витратити грошей на подарунок, а з весіллям можна і почекати. Посіяв те насіння та й став чекати. Ось перші сходи з'явились, стебельце, листочки, а квіток все нема та й нема. Рік немає цвіту, два немає. Збагнув князь, що його обдурили, та слово князівське при всіх дав – назад не забереш. 17 років чекав князь. А на 18 році рослини в один день раптом зацвіли небаченим досі цвітом. Кинулись князівські слуги доповідати про це своєму господареві, а той уже мертвий лежить. Так і не дочекався своєї мрії.

З тих пір ці квіти іноді називають мрією.

*Відав би їй своє я серце,
щоб знов сміялась їй блакить.
Жоржина стить. Коли ж проснеться,
жоржини інші будуть жити.*

Жоржина - рід рослин родини айстрові, або складноцвіті.

Батьківщиною цієї квітки є гірські райони Мексики, Перу та Чілі. Ацтеки здавна додавали в їжу дикі жоржини, а порожні стебла використовували як... водопровідні труби. Ці квіти вирощували для прикрашання храмів Сонця та обрядів сонцепоклоніння.

Ця красива квітка зобов'язана своїм ім'ям молодому садівнику Георгію. В далекі часи жоржина була царською квіткою і могла рости тільки у палацовому саду. І залишилася б царською полоненою, якби не садівник Георгій...

Не дивлячись на сувору заборону садівник подарував цю квітку своїй нареченій, а потім посадив таку ж квітку біля її будинку. Дізнавшись про це, цар наказав кинути садівника у в'язницю, де він і загинув. Але царська квітка вже вирвалася на волю і стала любимою у народі. На честь молодого садівника Георгія, що відав життя за її свободу, квітка була названа жоржиною.

А по іншій легенді жоржини з'явилися на місці останнього згасаючого багаття при настанні льодовикового періоду, як знак того, що заледеніння не вічне, що життя і радість на землі воскреснуть. Прогнози квітів виправдалися. Але до цього дня вони під радісним забарвленням приховують смуток розставання з людьми.

Ф.Ернандес відвідав Мексику в 1615 і помітив два вражаючі сорти жоржин, які він зазначив у своєму звіті про лікарські рослини Нової Іспанії, що була опублікована у 1651 році. Століттям пізніше французький ботанік Ніколя Жозеф Тьєрі де Менонвіль був відраджений до Мексики, щоб вкрасти кошеніль, який цінувався за свій червоний барвник, зазначив у своїй офіційній доповіді про дивовижно красиві квіти.

Після цього насіння цих квітів були надіслані із ботанічного саду в Мехіко до Мадриду, та Англії де були висаджені і розквітли у жовтні 1789 року, і отримали назву Далія від імені шведського колеги А. Далія, учня Карла Ліннея. В Англії пізніше квіти були втрачені.

Німецький селекціонер Карл Людвіг Вільденов заперечив проти доречності назви «Далія» на тій підставі, що раніше її вже отримав один з південноамериканських чагарників, і запропонував перейменувати рослину в жоржин, на честь професора Петербурзької Академії наук Йоганна Готліба Георгі. Так що Росія виявилася певним чином причетною до походження слова, такого звичного сьогодні для наших вух. Але в наукових класифікаціях квітка таки іменується Далія.

Між іншим, коли бульби жоржин були доставлені до Іспанії, передбачалося, що можна, дотримуючись індійської традиції, використовувати їх для задоволення гастрономічних інтересів, на зразок картоплі. Але смак бульб виявився невідповідним для європейських шлунків, проте монарх був так вражений квітами, що наказав вирощувати тільки в королівському саду палацу Ескуріал.

Незважаючи на всі заходи, здійснювані для того, щоб зберегти мексиканське диво тільки в одному місці, не минуло й півтора десяти років, як воно з'явилося у Франції, і незабаром - Німеччини, Бельгії, Голландії.

У деяких джерелах історія ця видається просто детективною: нібито квіти були викрадені з клумб разом із землею і клумби виявилися зіпсованими. Іспанський монарх приписав крадіжку французам, оскільки з ними країна мала на ту пору напружені відносини. За іншою версією, посадковий матеріал жоржин був подарований маркізі Бьюб, дружині англійського посла в Іспанії.

Знайомство флористів Голландії із жоржиною сталося в той час, коли коробка коріння жоржин була направлена з Мексики до Нідерландів. Тільки одна рослина пережила мандрівку, але завітала вражаючими червоними квітками з гострими пелюстками.

Селекціонери Європи схрестили цю рослину з іншими жоржинами і вивели двокольорові сорти жоржини.

З часом жоржини в Європі стали вироджуватися, і для того щоб їх врятувати, потрібна була експедиція для пошуку дикорослих видів, щоб провести схрещування з ними.

Честь знахідки належить Олександру Гумбольдту і Еме Бонплану: п'ять років вони мандрували Америкою, побували у Венесуелі, Колумбії, Чилі, Перу, Бразилії, на Кубі, у США, і лише в горах Мексики на них так довго чекала удача.

XIX століття називають золотим для жоржин, бо Європа пережила «жоржинову лихоманку». Ціни як на зрізані квіти, так і на бульби до того підскочили, що стали виникати легенди про те, як бідні садівники завдяки жоржині ставали чи не мільйонерами.

З 1813 року комерційні селекціонери обрали цю рослину за її неймовірні і яскраві квіти і створили тисячі сортів для продажу.

У Росію жоржини ввозили з-за кордону. Так, вже 1842 року у Москві та Петербурзі можна було купити колекції жоржин, що складались з 200 сортів.

Жоржина була названа національною квіткою Мексики у 1963 році.

Жоржина символізує вдячність, подяку повагу, дружбу, каприз, мінливість, швидкоплинне захоплення.

*Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.*

Калина - рослина родини Адокових. Інші назви: карина, калена, калинина - високий гіллястий кущ заввишки 2-4 м з сірою корою.

Колись у сиву давнину вона пов'язувалася з народженням Всесвіту, вогненної трійці: Сонця, Місяця і Зірки. Тому і назву свою має від давньої назви Сонця - «Коло». Багато народних легенд та казок складено про калину. Серед них такі відомі як «Калинова сопілка», «Калиновий міст», «Про Калинку і Килимку».

Також калина вважалась «весільним деревом» і була обов'язковою учасницею весільного обряду. Гілками калини прикрашали столи, весільні короваї, дівочі вінки й гостинці.

Другий вид символічної спорідненості калини притаманний стрілецьким і повстанським пісням. Плоди калини стали символом мужності людей, що віддали своє життя у боротьбі за Україну і відстоювали загальнонаціональні інтереси, вели непримиренну боротьбу з поневолювачами українського народу.

У народі існує легенда, що Пелагея народилася в наших краях, на Київській землі. І була в неї сестра Килина. Прощаючись із сестрою, Палагея нібито сказала: твоїм ім'ям, сестро, назву оцю рослину, яку найбільш люблю, бо росте вона в наймальовничіших куточках, над чистими струмками, в тихих галях. Коли цвіте вона, то найспівучіший птах — соловей — прославляє її красу, а восени на ній горять дивні кетяги ягід, налитих ніби самою кров'ю щедрої нашої землі, і ті ягоди повертають здоров'я людині. Буде вона зватися калина.

Калину вважають символом України. Її значна поширеність на теренах України, пов'язаність із родинно-побутовими, календарними обрядами (весілля, похорони, осінній обряд «похід на калину» та ін.) зумовили перехід із світу номінативної одиниці у світ художнього образу. Найбільше цей давній фольклорний образ виступає словом-символом як домінанта в асоціативному зв'язку калина — дівчина (мати), калина — Україна, калина — кров. Домінує загальнопоширена спорідненість «калина — дівчина».

Калина червона — золота пам'ятна монета Національного банку України, присвячена одній із найулюбленіших рослин українців, про яку складено багато пісень. Монету введено в обіг 24 вересня 2010 року. Вона належить до серії «Найменша золота монета», вага її складає - 1.24 г.

*Це конвалії у гаї
На гаявині цвітуть.
І ніде, ніде немає
Кращих квіточок, мабуть.*

Конвалія. Родина лілійні. У перекладі з грецької означає «лілія долин, що цвіте в травні». Справді, вона близька родичка лілій, часто росте в помірно вологих долинах і цвіте в травні. Деякі вчені вважають, що її листя схоже на ланячі вушка. Звідси, можливо, і походить російська назва «ландушка» (по-старопольськи це означає «ланяче вушко»). Однак щодо цього існують й інші думки. Наприклад, вважають, що рослина одержала назву через гладеньке листя – за що називалася «гладиш» (тобто гладенький), далі «ладиш», а вже потім «ландиш».

Інші стверджують, що назва квітки походить від слова «ладан» - ароматичної смоли, яка під час спалювання поширює чудові пахощі. А потім уже до нього додали суфікс «-иш».

Як бачимо, ця квітка справді відома й вельми популярна.

Один з давньогрецьких міфів твердить, що конвалії виникли з краплин поту богині мистецтва Діани, коли богиня під час полювання забралась у глухі хащі лісу, то на неї напали фавни (боги полів і лісів, покровителі отар). Вони були безтямно закохані в Діану і хотіли полонити її. Діана кинулася втікати. Вона бігла так швидко, що з неї рясними краплинами стікав срібний піт, який перетворився на чарівні запашні квіточки конвалій.

Відомо, що ще в I ст. до н.е. конвалії, троянди та левкої розводили єгипетські садівники. У XVI ст. садівники Західної Європи вивели різнобарвні (рожеві, червоні) сорти конвалії.

В українському фольклорі є чудова поетична розповідь про квітки конвалій і їх виникнення. В ній говориться, що ці квіточки, подібні до перлин, є не що інше, як застиглий сріблястий щасливий сміх лісової русалки – Мавки, яка вперше відчула радість великого, широго, взаємного кохання.

На Русі цю квітку пов'язують з іменами Садка, Любави та Волхви.

В одному із старовинних російських переказів говориться, що конвалії вирости із сліз водяної царівни Волхви, яка палко покохала відважного Садка. Довідавшись про його «зраду», про гаряче кохання Садка до Любави, вийшла Волхова на берег, щоб в останній раз послухати чудової пісні свого коханого. Але дарма вона його шукала на березі; довго блукала Волхова по луках, болотах і лісах, прислухаючись до звуків ночі. І ось серед струнких беріз вона помітила два силуети в місячному сяйві. Він! А поруч з ним Любава. Стримала горда красуня душевний крик, відвернулася і пририта горем пішла, щоб навіки

заховатися в своєму холодному царстві. І лише місяць бачив, як сльози градом котилися з її чарівних синіх очей і перламутрами падали в шовкову траву, перетворюючись в білі конвалії – красу кохання і біл чистого, ніжного, гарячого дівочого серця.

В інших легендах розповідається про те, що конвалія постала з розірваного намиста Білосніжки, що це ліхтарики гномів.

Існує легенда, в якій розповідається не тільки про квітки, а й про червоні ягоди цієї рослини: юнак на ім'я Конвалія так гірко плакав за Весною, яка покинула його, що сльози перетворилися на білі квіточки, а кров серця забарвила ягоди. Цим пояснюється, що зелені плоди конвалії після досягання – червоніють.

В найбільшій повазі конвалія у Франції. Перша неділя травня щорічно відзначається французами як свято конвалії. Конваліями прикрашають житло і одяг. Якщо під час танцю молоді люди обмінюються букетами конвалії, вважалося – з цього моменту вони заручені. Відмовитися від букету означало відмовитися від дружби, кинути конвалію під ноги означало виразити зневагу.

Багато народів шанують цю рослину як символ весни. А в Англії із покоління в покоління передавалася легенда про те, що конвалія росте в лісі в тому місці, де казковий Леонард переміг дракона. Їх чисті дзвіночки видзвонюють переможний гімн.

У давніх скандинавів конвалія була квіткою богині сонця, яке сходить, на її честь запалювали багаття та влаштовували свята, квітки конвалії приносили у жертву богам. Священною вона була й у північноамериканських індіанців.

У різних країнах із цієї рослини готували всілякі ліки. Офіційно конвалія була визнана лікарською рослиною 1881 року. Найвідоміші ліки від серцевих захворювань - краплі Зеленіна, у склад яких, як основний інгредієнт, входить конвалія.

Конвалія була улюбленою квіткою багатьох визначних людей: С. Ковалевської і О. Купріна, Л. Українки і К. Брюллова, Д. Менделєєва і П. Чайковського.

Конвалія символізує потаємне кохання.

*В озерце блакитнооке
небо задивилось.
Королівна лілія
розою умилась*

Лілія - Родина лілійні. Біла лілія — уособлення невинності і чистоти. Їй приписували божественне походження стародавні греки — за їхніми словами, вона виросла з молока матері богів Юнони. Але набагато раніше греків лілія була відома давнім персам, столиця яких називалася Суза, тобто "Місто лілій". У його гербі, як символ непорочної чистоти, красувалися кілька лілій.

Славою непорочності ця квітка користувалася і у стародавніх іудеїв. За їхніми переказами, лілія росла в райському саду під час спокуси Сви дияволом, але прекрасна квітка залишилася такою ж чистою, як і була, і ніяке зло не наважилося торкнутися її.

Великий тирський архітектор, який будував храм Соломона, надав капітелям храму витончену форму лілії і прикрасив зображеннями лілії стіни і стелю, розділяючи з євреями думку, що ця квітка посилить молитовний настрій. Існує також переказ, що під жовтою лілією, яка звичайно росте серед очеретів, опинився кошак з малюком Моїсеєм. Він наказав зображеннями лілії прикрасити сьомісвічник.

Лілія зустрічається і у єгиптян, і її зображення в ієрогліфах позначає то короткочасність життя, то свободу й надію. З цієї квітки готували знамените в давнину запашне масло — «сузі нон».

За древньогрецькою легендою, фіванська цариця Акліна таємно народила від Зевса хлопчика Геракла, але, боячись кари жінки Зевса, Гери, сховала новонародженого в кущах. Однак Гера ненароком виявила хлопчика і вирішила нагодувати його груддю. Але маленький Геракл відчувши ворожість Гери, грубо відштовхнув богиню. Молоко бризнуло на небо, від чого утворився «Молочний шлях» (Чумацький шлях), а ті декілька крапель, що впали на землю, проросли і перетворились на лілію.

Ця квітка вважалася у римлян символом надії, і його зображення містилося римлянами навіть на монетах, як очікування народом приємних благ від царюючого царя.

Чималу роль грала лілія і у римлян на святі Флори. Жінки в ході цього свята змагалися в іграх, а переможниць обсилали дощем квітів. Прикрашали ліліями і статую богині Флори, і весь амфітеатр, публіку, арену, ложі ...

Хоча символом королівської влади завжди була біла лілія, деякі стверджують, що лілія, дарована ангелом Хлодвігу, була не біла, а вогненно-червона. Про червону лілію також складена прекрасна легенда. Розповідають, що вона стала червоною в ніч перед хресним стражданням Спасителя. Легенда говорить, що коли Спаситель проходив по Гефсиманському саду, всі квіти схиляли перед ним свої голівки. Одна лілія не схиляла головки, бажаючи, щоб він насолодився її запахом і красою. І Спаситель дійсно зупинився на хвилину - можливо навіть, щоб помилуватися красою цієї квітки, - але коли страдницький погляд його впав на неї, то лілія, порівнявши свою гордість з його смиренням, засоромилася, і рум'янець сорому розлився по всіх її пелюстках, залишившись з нею назавжди ... Ось чому, додає легенда, червоні лілії ніколи не стоять з піднятими головками і до ночі завжди замикають свої пелюстки.

У XII столітті обирає лілію своєю емблемою Людовик VII, при ньому вперше з'являється білий прапор з трьома золотими ліліями, який згодом стає не тільки емблемою королівської влади, а й відданості папському престолу.

Лілія зустрічається також у гербі Людовика IX Святого, але тільки разом з маргариткою, яку він приєднав на згадку про улюблену дружину Маргариту.

Формою лілії увінчувався скіпетр, і сама Франція називалася царством лілій, а французький король — королем лілій. Вираз "сидіти на лілії", означало мати високу посаду, оскільки квітами лілії були прикрашені не тільки всі стіни судової зали, але і всі сидіння стільців. Лілія взагалі вважалася дуже почесним знаком на гербах і зустрічалася навіть на монетах. Людовик XIV випустив в обіг монети, що носили навіть назви золотих і срібних лілій. На одній стороні такої монети знаходилося зображення короля прикрашеного ліліями і увінчаного на обох кінцях коронами хреста, а на іншій - герб Франції, який підтримувався двома ангелами. Лілія взагалі користувалася великою любов'ю у Франції. В аристократичних сім'ях було прийнято, щоб наречений аж до весілля посилав нареченій щоранку букет з живих квітів, де неодмінно мало бути хоча б кілька білих лілій.

Такою ж популярністю користується лілія у іспанців та італійців. У цих народів вона вважається переважно квіткою Пресвятої Діви. У вінках з лілій йдуть молоді дівчата в перший раз до Св. Причастя. У Піренеях існує звичай 24го червня, в Іванів день, приносити до церкви величезні букети лілій для освячення. Потім ці лілії хрест-навхрест прибивали над дверима кожного будинку, який з цієї хвилини вважався під охороною Іоанна Хрестителя. Ці букети залишали до наступного Іванова Дня.

Німеччина теж чимало захоплювалася лілією. Прекрасні лілії розводили тут в монастирських садах, і їх неймовірна краса породжувала чимало переказів, пов'язаних з життям ченців.

Деякі кавказькі лілії можуть під впливом дощу жовтіти або червоніти, і тому кавказькі дівчата використовують їх для ворожби. Обравши бутон лілії, після дощу вони розкривають його, і якщо він жовтий всередині, то коханий їй зрадив, а якщо червоний — значить, він як і раніше любить.

Самою рідкісною і цінною лілією вважається лілія королівська, батьківщиною якої є вузька долина серед гір Південно-Західного Китаю. Цібулини цієї квітки на початку XX століття були привезені до Англії, звідки вона й почала свій триумфальний хід по садам і паркам світу.

Дуже гарна легенда про лілію, дійшла до нас від норманів.

Один лицар, зневірившись в жіночому коханні і втративши надію знайти собі дружину, цілими днями проводив час на кладовищах, ніби запитуючи тим самим у смерті, чи не покаже вона йому шлях до щастя.

І ось, блукаючи серед могил, прекрасного ранку він зустрів жінку такої вроди, що годі було й увидити. Красуня сиділа на мармуровій плиті, зодягнена у розкішну сукню з чудесними блискучими коштовними камінцями на поясі. Її волосся було золоте, немов пілок лілії, котру вона тримала в руках.

Навколо неї линув такий дивний запах, і сама вона була така чарівна, що душа лицаря наповнилась благоговінням, і він, опустившись на коліна, поцілував їй руку. Від того поцілунку красуня немовби прокинулася зі сну і, усміхнувшись промовила:

– Чи не хочете ви, лицарю, узяти мене з собою у замок? Ви чекали мене довго, і ось я з'явилась. Я принесу вам те щастя, яке ви так довго шукали. Але перш ніж піти з вами, я повинна почути від вас обіцянку, що ніколи при мені не будете згадувати про смерть і що навіть саме слово «смерть» ніколи не буде сказане у вашому домі. Думайте про мене, як про втілення земного життя, як про квітку юності і ніжне кохання.

Захоплений лицар сів із красунею верхи на коня, й вони поїхали. Кінь пустився чвалом, ніби не відчуваючи додаткової ваги, і коли вони мчали полями, то дикі квіти схилили перед ними свої голівки, дерева ніжно шелестіли, а все повітря було наповнене чудесним запахом немов із якогось невидимого саду лілій. І ось вони одружилися, і були дуже щасливими. А якщо іноді властива лицареві меланхолія й находила на нього, і варто було молодій дружині приколоти в волосся або до грудей лілію, як усю печаль його мов рукою знімало. Настало Різдво. Молодята вирішили запросити сусідів і влаштувати бенкет. Столи прикрасили квітами, усі дами весело усміхались, сяючи коштовними камінцями, чоловіки теж сміялися і жартували, маючи чудовий настрій. А поки всі бенкетували, запрошений трубадур співав то про кохання, то про лицарські турніри й подвиги, то про благородство й честь. Потім, у піднесенні, прийшов до вічної теми, заспівав про небеса й переселення на них після смерті. І раптом при цих словах красуня – лілія поблідла й почала в'янути, немов вражена морозом. У відчаї лицар хапає її у свої обійми, але з жахом бачить, як вона дедалі зменшується й зменшується, і ось в обіймах він уже тримає не жінку, а лілію, дивні пелюстки якої осипались. Тим часом у повітрі чути важкі зітхання, немов тужливий плач, і вся зала наповнюється тим чудесним запахом, що він його відчував за першої зустрічі з красунею.

Розпачливо змахнувши рукою, лицар сечає у нічному морозі, щоб ніколи вже більше не з'явитися серед живих.

Зміни сталися і надворі: зробилося холодно, похмуро, й ангели з неба засипали землю пелюстками лілій, немов снігом.

На Русі біла лілія рахувалася символом непорочності і чистоти, тому їх часто дарували нареченим. В знак повного достатку і чистого життя, яке їм бажають, вінками з лілій і пшеничних колосків увінчували

наречену і нареченого. Краса білої лілії знаходила відображення в народних піснях, легендах, билинах, в багатьох художніх творах.

Не можна не згадати і сибірську лілію — саранку. Якщо біла лілія по виду строга, холодна, байдужа, то саранка являє собою її повну протилежність. Пелюстки її квітів точно вивернуті навиворіт. Здається, саранка ось-ось готова піти в танок. Сибірська легенда розказує про те, що лілія саранка виросла зі серця козачого отамана Єрмака, який загинув при завоюванні Сибіру в 1585 р. із тих пір квітка надає мужність і стійкість воїнам.

Таким чином лілія це символ цноти, чистоти, надії, мужності, волі та достатку.

*...Красень закоханий, ніжний нарцис
Розцвів над водою й на себе зорить
Аж поки у пристрасті тій не згорить...*

Нарцис - рослина з родини амарилісових.

У давній медицині алкалоїди цибулин нарцисів використовували як наркотичний засіб. Звідси, ймовірно, й назва (від грецького «нарко» — затьмарювати, дурманити). Учені виявили, що серед інших алкалоїдів нарциси містять лікорин – сильний відхаркувальний засіб для лікування хронічних і гострих запалень легень і бронхітів. Нарцис вважають засобом проти кривавого поносу. Розчавлені листки застосовують для заживлення ран і речовини рослини навіть зв'язують порвані жили.

Найвідомішим місцем в Україні, де трапляється нарцис вузьколистий - це Долина нарцисів на Хустщині. Також є менша долина в смт. Буштині на Тячівщині. Долина нарцисів — єдине місце у світі, де нарциси ростуть у природних умовах на висоті усього 180 метрів над рівнем моря.

Походження наукової назви роду сягає давньогрецької міфології. Один з міфів розповідає про прекрасного юнака Нарциса, якого покохала юна німфа Ехо. Проте Нарцис не відповів на її кохання взаємністю. Від мук нерозділеного кохання Ехо так висохла, що від неї залишився тільки тихий голос. Нарциса ж за його жорстоку байдужість покарали боги Олімпу: він перетворився на квітку.

За іншим міфом, прекрасний Нарцис під час однієї з прогулянок нахилився над струмком напиться і, побачивши у воді своє відображення, відразу в нього закохався. Про все на світі забув Нарцис і щораз милувався собою, не відходячи від водяного дзеркала. Він уже відчував наближення смерті, але не міг відірватися від свого відображення. Так він і помер, а на тому місці виросла красива біла квітка – квітка самозакоханості та смерті.

Так, нарцис для давніх греків — квітка померлих, загиблих.

З нього плели собі вінки фурії — богині помсти; ним бавилася Прозерпіна у хвилину, коли її викрав Плутон; його збирала Європа, коли Юпітер у вигляді білого бика підійшов до неї, захопив і перевіз на острів Крит...

У давніх римлян згадку про нарцис знаходимо лише у Плінія, він описує його різновиди і головним чином жовтий, батьківщиною якого можна вважати південь Європи, особливо Португалію.

З нього римляни теж плели вінки, квітка була окрасою бенкетів. Зображення нарциса часто зустрічається на стінах Помпеї.

Серед інших давніх народів ним завжди цікавились китайці. Особливо він поцінується в їхніх новорічних святах. Багато нарцисів вирощують у Кантоні, тут квітку тримають у скляних чашах з водою та піском або дрібними камінчиками. У таких скромних умовах цибулина нарциса дарує прекрасні пахучі квіти й цвіте протягом тривалого часу.

У Німеччині, пахучий (білий) нарцис називають «білою жінкою» і стверджують, що він, мов вампір, ссе людську кров. А за токенський червоний поясок навколо квітки його називають «голову з пліч!»

Та в значно рожевому світлі він постає в східній Німеччині, де його вважають символом весни й щасливого шлюбу. Дівчина, виходячи заміж, везе нарцис із батьківського дому до своєї нової оселі, дбайливо доглядаючи квітку, аби вона якнайкраще росла, оскільки, за повір'ям, від її краси залежить і щасливе сімейне життя.

Тепер серед усіх народів найбільш захоплюються нарцисами англійці. Вони заснували спеціальне товариство, яке присвятило свою діяльність виведенню різновидів цієї квітки й витрачає на це великі гроші.

Нарцис — символ гордості, самозакохані людини, зради, ревності, символ весни і щасливого шлюбу.

*Скоро жемлоість у нашім саду зацвіте,
Й незабудками знов заросте,
Над холодною річкою берег...*

Незабудки - однорічні та багаторічні трави родини бурчачникових, невеликих розмірів, зазвичай сильно опушені. Особливо великі та яскраві так звані болотні незабудки, що ростуть на вологих луках, по канавах. Букет незабудки чудесно-гарний, а якщо його розв'язати й розкласти в глибокій тарілці з водою, то чарівність квітів значно зросте.

У такому вигляді незабудки — довговічні, регулярно міняючи воду в тарілці, їх можна зберігати протягом тижнів.

Свою чудну наукову назву «мишаче вушко», ця гарна квітка одержала через своє покриття тоненькими волосками листя, яке одержало через з бруньки, справді нагадує мишаче вухо.

За старогрецькою легендою незабудки вирости із сліз дівчини, яка була в розлуці зі своїм коханим.

Назва квітки у середньовіччі слугувала постійним нагадуванням про Бога. Цю думку втілювало вирізьблене на дереві символічне небесне око, оточене вінком із незабудки й написом «Пам'ятай про Мене».

Відомі також два варіанти однієї легенди про виникнення цієї назви. Перший:

«Коли Господь створив квіти, і всі вони на Його поклик зібралися у своєму різноманітному, строкатому одязі й запитали, які будуть у них імена, то Господь дав кожному ім'я й наказав добре запам'ятати.

Але не встиг Господь дати цю настанову, як одна з маленьких квіточок зі сльозами на очах мовила: «Господи, в такому великому зібранні я забула своє ім'я». Тоді, глянувши на неї суворо, Господь за хвилину лагідно сказав: «Не забудь мене!»

Другий варіант стверджує інше:

«Коли Господь створив світ і дав імена усім творінням, то випадково забув назвати одну маленьку квіточку, яка росла на березі струмка. Тоді обажана квітка підійшла до трону Всевишнього й попросила і її не забути, дати ім'я. На це Господь відповів: «Тебе Я не забуду, не забудь і ти Мене. Ім'я твоє віднині «незабудка».

Існує ціла низка легенд і переказів про походження назви цієї чарівної квітки. Її назва від кольору синього неба, бездонного та нескінченного.

У багатьох місцевостях Німеччини у народних школах існує звичай вирушати весною до лісу по незабудки, які мають властивість відкривати скарби.

Кажуть також, що ця квітка з'являється на могилах нехрещених дітей як докір батькам.

З її допомогою можна дізнатися ім'я судженого або судженої. Для цього потрібно скористатися квіткою, що випадково трапилась, її кладуть на голе тіло під пахву, не зронивши ні слова, та йдуть додому. Ім'я людини, яку зустрінеш на шляху, підкаже, кого виглядати.

Взагалі, мабуть, цій темно-синій квітці властива така приваблива сила, що сентиментальній людині годі протистояти їй. Вона - втілення суму, символ вірного подружнього кохання, а тому в старовинній пісні співається: «Ось синя квіточка, ім'я її незабудка. Приклади квітку до серця і думай про мене. Якщо згине вона, згине й надія. Але повір, ми так кохасмо, що вона ніколи не вмре».

Ці квіти розпускаються немовби для того, щоб засвідчувати кохання, їхня мова - лиш слово, та слово чарівне. В руках закоханих вони промовляють: кохай мене, не забувай!

Розповідають, що в Англії Генріх Ланкастер в 1405 році обрав що квітку своєю емблемою і, перебуваючи у вигнанні, помістив її в ланцюг ордена Підв'язки з написом: «Не забудьте мене». Таким чином, як троянда - історична квітка дому Йорка, а лілія - Стюартів і Бурбонів, фіалка - для Наполеонів, так і незабудка - геральдична ознака Ланкастерів.

За іншим переказом, жили на світі дівчина і хлопець. Любили вони одне одного понад усе на світі. Та трапилось лихо: напали татари. Молодих хлопців та дівчат пов'язали та біля куща калини в одну купу зігнали. Були серед полонених і двоє закоханих. Під кущем калини побачив юнак синю квітку і тихо сказав: «Я ніколи тебе не забуду, і, коли бачитиму цю квітку, завжди згадуватиму тебе». «І я тебе»,— крізь сльози відчаю відповіла дівчина.

Хлопців відправили на турецькі галери, а дівчат повезли на ринки Кафи. Дивом дівчина вирвалась з неволі. А хлопець втік з галери. Довго шукали вони одне одного, та не знайшли.

Спливло з тих пір немало літ. Стежиною ішли назустріч одне одному старенький дідусь і бабуся. Збоку стежини росла маленька синя квітка. Підійшовши до квітки, старенькі зупинилися й одночасне простягли руку, щоб зірвати її. Через стільки років закохані зустрілися, зберігши любов і пам'ять у своїх серцях!

Ця маленька квіточка стала символом пам'яті, і через це її назвали «незабудка». І ось тепер, коли двоє закоханих розлучаються, то на прощання дарують одне одному незабудку — мовчазний символ пам'яті й вірності.

На завершення скажемо, що сік незабудки має, як стверджують, дуже своєрідну властивість загартовувати сталь. Для цього розпечене лезо або іншу сталеву річ слід опустити в нього й тримати, поки не захолоне. Загартована таким чином зброя настільки тверда, що ріже залізо й точильний камінь. Цим способом, кажуть, виготовляли сталь для знаменитих толедських і дамаських клинків.

А в Голландії із соку незабудки готують сироп — прекрасний засіб проти сухотного кашлю.

Незабудка символ дружби, пам'яті і вірного подружнього кохання.

*Топчу, топчу ряс, ряс.
Бог здоров'я дасть, дасть.
Дай, Боже, дождити
Щоб і на той рік топтати.*

Ряс - рід переважно багаторічних рослин з родини рутових з підземними шишками-бульбами.

Наукова назва роду походить від грецького слова «чуб (або ковпак) жайворонка». Це пов'язано з тим, що дві внутрішні пелюстки квітки утворюють щось схоже на ковпак, який захищає органи розмноження - тичинки та маточку. Верхня пелюстка у багатьох видів має довгий шпорець, в якому захований нектар. З цим пов'язана німецька назва рослини, яка в перекладі означає «шпорець жайворонка».

Дістати нектар з квіток можуть лише комахи а довгим хоботком, які їй сприяють перехресному запиленню. А джмелі, які мають короткий хоботок, хитрують; вони прокушують шпорець і таким чином добираться до нектару.

В народі ряс називають кониками, кокірчиками, кукурічками, півниками.

Розповідають, що в одному пралісі жила відьма. Цілими ночами вона літала на мітлі, а вдосвіта поверталася до своєї хатинки на курячих ніжках, щоб відпочити. Бувало ляже і тільки задрімає, як тут півень закукурікає. Розсердилась якось відьма на півня, що спати не дає, й перетворила його в квітку. Квітка рясу їй справді дещо скидається на голову півня.

Деякі види рясів використовуються з лікувальною метою. Наприклад, ряс порожнистий містить у собі півтора десятка вже відомих і ще не вивчених алкалоїдів. У його бульбах міститься до п'яти відсотків алкалоїдів, які впливають на нервову систему.

А ще кажуть: напіввесні летіли над лісом жайворонки, посварились між собою і почали битися. Змагалися так, що аж свої шпорці та пір'я розгубили. Попадали вони на родючий лісовий ґрунт і попоростали весіннім цвітом.

Символ життя, відроджуваного весною; звідси фразеологізми: топтати ряс - жити, ходити по землі, просити в Бога здоров'я; не топтати рясу - померти, а також обрядова формула «щоб на той рік діждати рясу топтати»

*З весни троянди полюбив
Дарую їх моїй коханій...
Вони – одне з античних див,
Всяк час моїй душі жадані.*

Троянда, інша назва «Ружа» — культурна форма рослин роду роза родини розові, куші, або ліани до 2 метрів заввишки.

Квіти - краший подарунок для кожної людини. Найулюбленішою квіткою для багатьох дам у всі часи була саме троянда. Троянди дарували коханим, ними прикрашали житла, рожеве масло використовували в медицині і в мистецтві спокуси. Недарма з плином часу троянду наділили чудовими властивостями і символічним змістом. Згідно з ним, кожна троянда прекрасна по-своєму і означає свій аспект в людських відносинах.

Букет червоних троянд символізує пристрасть, любов, вогонь бажання. Ще Клеопатра любила троянди і вміло ними користувалася для створення романтичної обстановки під час побачення. Але і в наші дні троянда продовжує притягати симпатії людей.

Троянда – дивовижна по красі і аромату квітка, яка здавна надихала поетів і закоханих. Композиції з троянд допомагали скромному юнакові зізнатися у своєму почутті предмету обожнювання, поступово сформована мова квітів дала можливість передати найтонші нюанси відчуттів.

Здавна ця квітка була втіленням всього самого найкращого, витонченого, одухотвореного у світі - про це свідчать легенди і перекази. Наприклад, давньоіндійська легенда свідчить, що найдосконаліша жінка, дружина бога Вішну, який оберігав світ, була народжена з пуп'янки троянди. Побачив її бог і був вражений неземною красою дівчини. Своїм поцілунком він вдихнув в неї життя і зробив своєю дружиною. Троянда, що була її ліжком, складалася з 108 великих і 1008 дрібних пелюсток. З тих пір ця квітка стала вважатися священною в індуїзмі, як символ зародження нового світу, тісно пов'язаний з божественним і містичним початком. Композиції з троянд вельми популярні при здійсненні обрядів, зокрема, весільних. За повір'ями індусів, якщо наречений дарує дівчині троянду, вона повинна подарувати йому своє серце.

В грекоримській традиції - троянда це любов, радість, краса, бажання. В Стародавній Греції троянда - емблема богині любові - Афродіти (римської Венери), а також емблема сонця Геліуса і ранішньої зорі (Аврори). Її вважали одним з атрибутів старогрецького бога Діоніса, богині Гекади і Муз.

У Єгипті троянди були присвячені Ізиді, символізуючи чисту Любов, звільнену від всього плотського, і використовувалися в містеріях Ізиди і Озіріса.

У древньому Єгипті були дуже чітко поділені властивості білої і червоної троянди. Біла троянда - присвячена Ізиді, була символом чистоти, непорочної, духовної любові, червона троянда - була втіленням пристрастного потягу. Саме такими пелюстками обсіпала Клеопатра ложі, на яких кохалася з Марком Антонієм.

Згідно з давньоримської легендою, богиня Венера, гуляючи в саду, була вражена чарівністю рожевого куща. Вона необережно простягнула руку, щоб зірвати квітку, і її палець боляче вколов шип. Крапля крові, що впала на білу троянду, пофарбувала її в червоний колір.

Ерос попросив Венеру, щоб ця квітка належала йому, цим і пояснюється традиція дарувати троянду на знак своєї пристрасті, ніжної прихильності, глибокої любові, любовного томління або туги.

Давньоримські міфи пов'язують троянду з богом війни Марсом, його дружиною - Венерою і з її вбитим коханцем Адонісом. Римські імператори носили вінки з троянд як корону. Золота троянда – емблема Папи Римського.

Троянди - самий популярний, але дуже складний квітковий символ. Згідно легенди, ця «королева квітів» росла в раю без шипів, але отримала їх після гріхопадіння людини. Троянда має водночас два протилежних значення. Вона символізує і небесну досконалість і земну пристрасть, час та вічність, життя та смерть, родючість та цноту.

На Заході троянда по символічному значенню займає місце східного лотоса.

Це бездоганна, зразкова квітка, символ серця, центру всесвіту, космічного колеса, а також божественної, романтичної і чуттєвої любові. «Усипати дорогу трояндами» - означало усунути всі перешкоди, зробити дорогу легкою і безбідною. Пелюстки троянд були ототожнені з тендітністю.

Існувало повір'я, що троянди зменшують вірогідність сп'яніння і тому гірлянди з троянд прикрашали свята на честь Діоніса (Бахуса).

Золота троянда означає досконалість.

Червона - символізує бажання, пристрасть, радість, плотську красу, завершеність (ця квітка Венери, кров Адоніса, Христа).

Біла троянда – це квітка світла, символ невинності, цнотливості і чистоти, духовного розкриття, чарівності.

Червона і біла троянди сполучені разом, символізують союз вогню і води, союз протилежності.

Блакитна троянда – символ недосяжного і неможливого. Чотирипелюсткова троянда втілює четвертинний розподіл космосу, п'ятипелюсткова – мікрокосм, а шестипелюсткова – макрокосм.

Зображення троянди (або лотоса) при погляді зверху називається розеткою.

У класичному зображенні «троянда вітрів» має 32 пелюстки, за допомогою яких визначають напрям вітру – звідси назва троянда вітрів. «Троянда вітрів» малюється у вигляді кола, що охоплює подвійний хрест, який символізує чотири сторони світу разом з проміжними напрямками, тим самим вона розділяє символічне значення кола, центру, хреста і проміння сонячного колеса.

В алхімії троянда це мудрість, символ таємниці, а розарій – це «робота», крім того це символ відродження духовного після смерті тілного. «Рожевий садок» - символ раю і місце містичного союзу, єднання протилежностей.

Троянда є і символом досконалості, а форма її напіврозпущеного бутону стала зразком кубку з еліксиром вічного життя.

Троянда, що розпустилася, символізує смерть. Троянди вирощувалися в садах при склепах, як символ воскресіння і вічної весни. Їх приносили на свята – Розалії, і розкидали на могилах.

В християнстві - троянда символізує мучеництво, а також добродійність, ця квітка Раю – завдяки красі, досконалості і пахощам. Троянда є квіткою святих Анжели, Кекилії, Дорофеї Каппадокійської, Слизавети Угорської, Розалії, Троянди з Ліми і Троянди з Бітербо. Червона троянда – милосердя і мучеництво, вона виросла з краплі крові Христа на Голгофі. Для християн криваво-червона троянда і її шпильки – символ Пристрастей Господа. Шпильки троянди – це гріхи, що почалися з гріхопадіння. А троянда без шпильок, або біла містична Троянда, - це Богородиця, звільнена від первородного гріха. Гірлянда троянд – символ небесного блаженства і Богородиці як Троянди Небес, а Троянда Шарона – це церква.

В готичному мистецтві так звані розетки у вигляді мозаїки прикрашають фасади, головний вхід соборів. Одна з троянд – північна, чорна, ніколи не освітлювалася сонцем; інша, південна, біла, виблискувала, як промені полуденного сонця. Остання, червона, освітлювалася зорею заходу і знаходилася над головним входом в собор і називалася Рота, колесо.

Троянда зображає дійство вогню. Вона стала головним символом окультного ордену розенкрейцерів, емблемою якого є хрест з троянд, або дерев'яний хрест з трояндою в середині.

Троянда і Хрест – це Містична Троянда як колесо і хрест: троянда – божественне світло Всесвіту, а хрест – скороплинний світ страждання і жертви. Троянда росте на Древі Життя, що символізує відродження і воскресіння. Троянда в центрі хреста – це чотири елементи і точка їх єдності, серце Ісуса Христа, сонце в центрі колеса життя. Велика кількість пелюсток троянди символізує рівні присвячення в ордені. В символічній системі франкмасонів три троянди Святого Іоанна представляють світло, любов і життя.

В Іудаїзмі (Кабала): центр квітки – це Сонце, пелюстки – нескінченна, але гармонійна різноманітність природи. Троянда походить від Древа Життя. В Іудаїзмі паралельно до символіки Містичної троянди - лотос є символом духовного центру, особливо чакр.

В Ісламі троянда символізує кров пророка, а також двох його синів, Хасана і Хусейна, його два ока або дві троянди.

У Багдадської троянди перший круг символізує Закон, другий – Шлях, третій – Знання, а всі три – істину та імена Аллаха.

У арабів троянда – символ чоловічої краси.

У Китаї троянда означає пахощі, солодкість, процвітання. Її метафізична символіка пов'язана з лотосом.

Дуже часто зображення троянди використовується в геральдиці.

Геральдична середньовічна троянда має 5 або 10 пелюсток, що пов'язані її з піфагорійськими пентадою і декадою.

Троянда з червоними пелюстками і білими тичинками – традиційна емблема Англії, представляє собою найвідоміший нагрудний знак англійських королів. Після «Війни Червоної та Білої Троянди», яскраво-червона троянда належить дому Ланкастерів і біла - дому Йорків, які були об'єднані і носять назву Троянди Тюдорів.

Яскраво-яскраво-червона троянди – неофіційна емблема Болгарії.

Жовта (знаменита чайна) – офіційна емблема Пекіна.

Дев'ять білих троянд – в гербі Фінляндії.

З середніх віків троянда починає грати роль відмінного знаку різних тасмних громад. В XVI столітті нею прикрашають себе франкмасони в Іванів день, і вона, мабуть, служить знаком для деяких членів їх лож. Принаймні, при перебудові замку Гейдельберзького були знайдені в землі зображення циркуля у вінку з п'яти троянд.

Нарешті, зображення вінка троянд в п'ятикутнику із зірок служило знаком заснованого Бразильським імператором Доном Педро I ордену Рози, отримати який вважалося найбільшою честю. Крім того, зображення її зустрічалося в гербах знатних рицарських родів, дворянських прізвиськ.

Червона троянда була схвалена європейськими політичними партіями як емблема соціалізму. В 1986 році її як емблему затвердила британська лейбористська партія.

Як атрибут жіночих божеств троянда символізує любов, творчість, родючість. Троянда, що пов'янула, символізує плінність життя, смерть, скорботу; її колючки – біль, кров і мучеництво. В похоронних обрядах вона символізує вічне життя, вічну весну, воскресіння. Важливою, хоча й не першорядною складовою символізму троянди є розсудливість і обережність. У давньоримському міфі, Купідон припинив чутки про невірність Венери, підкупивши бога тиші трояндою.

*Червона молодість півоній,
Яка краса! Яке п'яніння!*

Півонія — єдиний рід рослин родини півонієвих. Багаторічні трави, а також кущі або напівкущі.

Вирощувана в наших садах півонія у дикому стані трапляється в Швейцарських Альпах, в Італії та Португалії.

Мовою квітів у східних народів півонія означає «сором'язливість», звідси, очевидно, і вислів: «вона спалахнула, мов півонія»,— про дівчину, яка почервоніла.

З півонією пов'язано безліч легенд та переказів, та й як могло бути інакше - квітка прекрасна!

Назва півонії пов'язана з Давньою Грецією, а про виникнення самої квітки розповідає поетичний міф з метаморфозою. Згідно з міфом у прадавні часи жив на землі талановитий лікар Пеан (Пеон), учень Асклепія, який вправно гоїв рани як богів (Ареса та Аїда), так і простих смертних. Майстерність учня породила заздрощі вчителя і він задумав його позбутися. Але Зевс не допустив цього, перетворивши вправного лікаря на квітку, що в такому вигляді він успішно продовжує лікувати людей.

Лікарські властивості півонії описував ще давньоримський філософ I ст. до н.е. Пліній Старший. Він нарахував близько двох десятків захворювань, які лікують за допомогою кореневища півонії лікарської. Її вважали одним із див творіння, також він стверджував, що півонію ретельно оберігає строкатий дятел, який готовий виклювати очі кожному, хто спробує зірвати рослину.

Ще є легенда, що богиня Флора, збираючись у подорож, вирішила на час своєї відсутності вибрати заступника, і хотіла вибрати троянду, але півонія заперечувала і надувалася. За це Флора на покару за свою лиху і пустопорожність наказала рослині залишатися товстою і надутою, перетворивши її на емблему чванства і порожнечі.

У Китаї півонія є національною квіткою, що їй приписують магічні властивості захисту від темних сил. Завдяки також і цьому, зображення півонії є одним з найпопулярніших у китайському традиційному образотворчому мистецтві: її малювали і вишивали. Тут вона — така ж улюблена народна квітка, як, наприклад хризантема для японців і троянда для європейців. Тут нею захоплюється багатий і бідний, знатний мандарин і простий селянин. Галантний китаєць, бажаючи принести задоволення дівчині, дарує їй півонію. Так само чинить і претендент у наречені, і якщо дівчина приймає квітку, то це означає її згоду.

Китайці вирощують і виводять нові сорти півонії вже дві тисячі років, і, звичайно, досягли великих успіхів. Вони вивели безліч сортів півонії - простих, махрових, строкатих і гладких, і навіть Піюнове дерево, оскільки стебла рослини дерев'яніють з часом.

У китайців теж є безліч казок і легенд про півонію - наприклад, про відданого садівника, який вивів дуже багато неймовірно-прекрасних сортів півонії. Із заздрощів син знатного мандарина знищив квіти, а садівника розпорядився схопити і стратити. Однак Піюнова фея своїм чарами перетворила всі півонії на дівчат. Вони змахами рукавів утворили вітер, що невірноваженого піюнонависника понесло вітром,

від чого він і розбився на смерть. Захоплена публіка звільнила садівника, і він ще довго жив і продовжував свою Піонову справу.

Півонія наприкінці XVIII століття була завезений з сходу до Парижа, де садівники платили за неї шалені гроші.

До Росії півонії були завезені з Китаю Петром I. На Русі їх називали "панськими квітами". Мабуть, тому, що півонії були одним з головних прикрас поміщицьких садиб.

В Криму, росте по садах дуже красивий білий сибірський різновид півоній, який пахне, немов нарцис. Біла півонія — у великій повазі серед монголів і даурів. Її коріння варять у супі, (російські сибіряки називають його «білий Марійн корінь»), а підсмажене насіння додають до чаю.

Пахучі квіти білої півонії бояться води, тому, якщо її не захищати від дощів, вони швидко загнивають.

Вірмени вважають, що ця квітка цілком біснуватих, вигнання бісів.

Така думка склалася в них на підставі переказу, що, нібито, Мойсеєва теща, одержима бісами, рушила на гору, і там Господь показав їй півонію як засіб для зцілення. Стверджують, що навіть невеликих її шматочків на нитці, пов'язаній довкола шиї, досить, щоб захиститися від будь-яких зазіхань диявола. Саме тому викопують півонію з особливими урочистостями. По квітку вирушає священник з хрестом та святим Євангелієм і, звертаючись до неї, каже спочатку: «Вітаю тебе, траво». Потім читає над нею п'ять псалмів і додає: «Благословен Бог, що дарував заради праведного Мойсея цій рослині цілющу силу проти всіх хвороб. Молимо тебе, Господи, дай і нашій рослині таку саму владу над бісами та хворобами».

Такою ж славою користувалася півонія в Європі за середньовіччя. Тоді її прикладали до серця, лікуючи ядуху та подагру. У Швейцарії, дітям при судомах одягали вінок із сімдесяти семи пелюсток півонії, а коли різались зуби, з плодів виготовляли намисто й чіпляли дитині на шию. Півонію викопували з землі в березні, обов'язково в сутінки, тоді лікувальні властивості мали найбільшу силу.

В Португалії і Данії рослину застосовували як засіб проти падучої хвороби, (епілепсії) яку, як відомо, простолюди вважав різновидом біснування. Для цього з плодів півонії робили намисто і примушували хворого носити його на шиї протягом сорока днів. Для більшої ефективності щоденно один плід перетирали на порошок і давали випити з водою. У деяких місцевостях Франції таке намисто називається чотками святої Гертруди, і вважається лише тоді цілющим, коли воно змочене у святій воді і напизане на червону нитку голкою, яка ще не була у вжитку.

Півонія - символ багатства, знатності, благополуччя і палкого кохання.

*Жовтим цвітом-первоцвітом
Все покритося в саду,
І стежками ходить вітер,
Грає пісню на дуду.*

Першоцвіт, або Примула - рослина з родини Першоцвіти. Більшість видів - красиво квітучі невисокі трави. Квітки різноманітних кольорів і відтінків зібрані на кінцях безлистяних стебел з присмним, приємним аптечним запахом. Назва походить від латинського слова *primus* («перший») і пояснюється тим, що багато видів первоцвіту цвітуть ранньою весною, одними з перших, іноді ще до того, як повністю зійде сніг. Звідси і російська назва.

В народі ж вони славляться у нас під ім'ям баранців (ймовірно, за свої зморшкуваті листя), а в Німеччині - під ім'ям ключиків. Остання назва була їм дана за схожість китицеподібних або зонтиковидних суцвіть зі зв'язкою старовинних церковних ключів.

Примула була відома з самої глибокої давнини і вважалася лікарською квіткою Олімпу. Стародавні греки називали її «додекатеон», тобто квітка дванадцяти богів, і вірили, що квітка була чимось на зразок тієї всевітньої панaceaї - ліків від усіх недуг, які так марно дошукувалися у середні віки. У греків такі ліки винятково приписували нашому первоцвіту.

Про його походження говорилося, що він виник з тіла померлого від кохання хлопця Паралісуса, якого боги із співчуття перетворили на цю ароматичну рослину. Внаслідок цього, за давнини цією квіткою переважно лікували від паралічу і болю в суглобах, так що в медицині і до цих пір його називають нерідко паралічної травою.

Про походження цих квітів в середніх віках склалася наступна цікава оповідь: «Одного разу, коли апостол Петро, якому довірені були ключі від Царства Небесного, знаходився на варті біля входу в рай, йому раптом донесли, що хтось, добувши подріблені ключі, має намір проникнути туди без його дозволу. Вражений такою жадливою звісткою, апостол з переляку випустив з рук свою в'язку золотих ключів, і вона, падаючи від зірки до зірки, полетіла на нашу землю. Бажаючи перехопити її, апостол послав поспішно навздогін за нею ангела; але перш, ніж ангел встиг виконати даний йому наказ, зв'язка вже впала на землю. Ангел взяв із собою ключі св. Петра назад, але слабкі відбитки їх залишилися на землі, і кожен рік з них виростають квіти, переважно жовтих кольорів, схожих на ключі апостола, які відмикають нам двері до теплої погоди, до теплого літа.»

А за давньонімецькими сагами, первоцвіт вважається ще ключами богині весни - Фреї. Богиня ця красива, молода, чарівна. Намистом їй служить веселка, яку скували ліліпути. І там, де це

райдужке намисто торкнеться землі, з нього падають на землю золоті ключі і, впавши, перетворюються на першоцвіт.

У чудодійну силу примули вірили стародавні кельти і галли. Вони збирали рослини з великою таємничістю, натшесерце, босоніж, з жерцями, друїдами, виконуючи певний ритуал.

Сік цієї квіткі у друїдів входив до складу знаменитого любовного напою «фільтра», який варився опівночі з вербени, чорниці, моху, пшениці, конюшини і меду. Складений таким чином напій ставився на вогонь, і молоді дівчата-жриці повинні були роздмухувати полум'я до тих пір, поки напій не закипить. Досить було випити кілька крапель, щоб запалитися найсильнішою любов'ю до того або тієї, кому напій був піднесений.

У деяких місцевостях Німеччини ця квітка називається ще ключем заміжжя, так як існує повір'я, ніби та дівчина, яка знайде перша на Великдень у полі першоцвіт, неодмінно в цьому ж році вийде заміж, і тому на таку дівчину дивляться як на наречену.

Сушені квіти вживалися у Німеччині подібно чаю, який мав назву «Галле», і чай цей підмішували до вина.

В Англії молоде листя, примули навесні їдять в якості салату, а корені які мають пряний, анісовий запах вживають як прянощі.

Примула була оспівана кращими англійськими поетами, особливо Шекспіром, у якого про неї згадується в багатьох з його творів. Але особливе значення в Англії отримали примули з тих пір, як стали улюбленою квіткою знаменитого лорда Біконсфілда, який ніколи не з'являвся без цієї квіткі в петлиці.

Кожен хто мусив їхати з рідних країн зберігав засушену примулу як дорогоцінну згадку про батьківщину і ніколи з нею не розлучався.

Взагалі, де б не оселився англієць, якщо у нього є сад, ви неодмінно побачите в ньому примули. Це крайній необхідна приналежність його саду.

Великою любителькою примули була також імператриця Катерина Велика, якій у дарунок було піднесено колекцію цих квітів.

Солодкуватий смак їх стебла подобається дітям, які їдять їх як ласощі.

Нарешті, сушені рослини вживають нерідко ще від ревматизму, а в Швейцарії з відвару свіжих квітів і меду готують чудовий шипучий освіжаючий напій, щось на зразок відомого німецького «майтранка».

На Україні про ці квіти-ключі, які відкривають весну, співається у пісні: «Седмиця (четверта неділя посту, коли зима немовби вже починає вмирати), де ключі діла? Я віддала їх вербній неділі. Вербна неділя, де ключі діла? Я їх віддала зеленому четвергу. А ти, четвер, кому їх віддав? Я їх віддав св. Юрію. І ось, св. Юрій встає, кидася ключі на

землю, і виростає з них перша оксамитова травичка і перші квіти - первоцвіт.

Примула є символом доблесті і щастя, згадки про батьківщину, про рідних і милих людей.

*Та ще змалечку-змалку,
З-за маленьких часів
Біля білого ранку
Мак червоний розцвів.*

Мак – рослина родини Макові.

Молочний сік маків називається «опіум», що в перекладі з грецького означає «маковий сік».

Мак займає особливе місце у балканських і слов'янських міфологічних традиціях. В міфології у більшості народів з цією квіткою пов'язували символіку сну і смерті. Мак у греків - атрибут Гіпноса, бога сну і Нюкти богині Ночі. Він був одним із символів Деметри, богині землеробства, ім'я якої по іншому звучить як Мекона – «макова» (Мекон, буквально: «мак» - ім'я її міфічного коханого).

Завдяки своїй надзвичайній плодючості ця квітка у фольклорних переказах і ритуалах нерідко асоціювалася з родючістю. У той же час цей атрибут натякає на зв'язок богині з світом мертвих: вона - уособлення Матері-Землі, що породжує все живе і приймає в себе померлих, мати Персефони, володарки підземного світу.

У підземному царстві Аїда жили два брати-близнюки: Гіпнос - Бог сну і сновидінь і Танат – бог Смерті. Прекрасний юний крилатий бог Гіпнос весь час літав над землею з маковими голівками в руках, на голові у нього був вінок із червоних маків. Виливав Гіпнос із різка снотворний напій, і ніхто – ні смертні, ні боги – не в силах були суперечити йому, навіть могутній бог Зевс. Всі, кого торкався Гіпнос квіткою маку, поринали у солодкий сон, бо в кожному маці покоялися легкі сні. Навіть житло Гіпноса, царство сну, зображували засадженим квітками маку.

Рідний брат Гіпноса – жахливий бог смерті Танат, якого боялись і ненавиділи і боги і люди. Від величезних чорних його крил несло льодяним холодом. Ніхто із смертних не мінував його. Лише двоє змогли перемогти бога Смерті – винахідливий Сізіф і могутній Геракл. На голові у Таната – вінок із маку, а в руках – перекинутий факел, який згасає. Мати Гіпноса і Таната – богиню Ніч, теж малювали в одязі, оббитому гірляндами маку.

Отже, мак мав відношення і до сну, і до смерті, і до ночі. За іншою легендою володар підземного царства Аїд дуже любив красивих молодих дівчат. От і вирішив він викрасти прекрасну Парсефону і однієї ночі здійснив свій намір. Мати Парсефони – Деметра – богиня земної

родючості – дуже зажурилася за дочкою і пішла шукати її по всій землі. Не знаходила спокою мати ні вдень, ні вночі, не в силах була зупинитися й спочити. Страждання нещасної матері викликали співчуття у бога Зевса. Повелів він зробити так, щоб за кожним кроком Деметри виростала квітка маку. Богиня, назбиравши великий букет, нарешті заспокоювалась і на деякий час засинала. З того часу мак вважається символом родючості, а богиня Деметра зображується у вінку з колосків злаків та квіток маку.

У римлян вважалося, що мак присвячений Церері (аналог Деметри), оскільки він росте серед злаків.

Давньоримська легенда розповідає, що коли з'явилися на Землі перші люди, Природа попідкувалася про те, щоб вони не лише полювали, промишляли і добре працювали, але й спокійно відпочивали. Для відпочинку вона подарувала людям ніч, яка ховала від людей красу і здобич, щоб люди не могли бачити і нічого не робили. Але, не дивлячись на це, люди і вночі продовжували свою діяльність. Відчувши своє безсилля, Ніч закутувала голову в туман і тихенько плакала. Від її гірких сліз на землі утворилася роса. Побачивши зажурену Ніч, Природа зжалилася над нею і подарувала їй у чоловіки Сон. Удвох із чоловіком, гадала Природа, Ночі легше буде заспокоювати людей і примушувати їх спати... І дійсно... Стало Ночі і Сну легше долати людей, але не усі їм підкорялись. Тоді Природа потурбувалася й про те, щоб у Ночі та Сну з'явилися діти – Сновидіння, які могли б відволікати людей і примушували їх забувати про все на світі. Але одного разу не змогли Ніч, Сон та Сновидіння приспати стурбованого вкрай чоловіка. Він лежав серед ночі на запашному лузі і не міг ніяк заснути. Як не заспокоювала його Ніч, як не колихалися Сновидіння, як не закривав його повіки Сон – людина не спала. Знесилівши, Сон розсердився на власну слабкість, зі злістю увіткнув у землю царський жезл і полетів геть. Сновидіння закутали жезл повітряними мареннями, Ніч вдихнула в них життя. І жезл пустив корені, зазеленів і розкрився чарівними квітами. Так з'явився на Землі мак...

У християнській міфології походження маку пов'язують із кров'ю невинно вбитої людини. Кажуть, ніби вперше мак виріс із крові розп'ятого Ісуса Христа. Відтоді й росте там, де пролилось багато крові.

У багатьох країнах протягом тисячоліть культивують мак снодійний, або опійний. З його незрілих коробочок отримують опіум - загустілий молочний сік, з якого виділяють морфін і кодеїн, - медичні безпечноспокійливі і снодійні препарати і наркотики. Опіум можна отримати тільки вручну, чим і пояснюється його висока вартість. Звичка палити опіум поширилася в Середні століття в мусульманських країнах Малої Азії. Поява такої традиції пов'язано з тим, що мусульманська релігія забороняє вживати алкоголь і куріння опіуму певною мірою замінювало віруючим вино. З Малої Азії опіум проник далі на Схід.

Головним споживачем опіуму став Китай. У 1820 р. Китайський уряд заборонив ввезення опіуму. Але Англія, яка ввозила опіум у східні країни і одержувала від цього великі прибутки розв'язала війну, яка отримала назву "опіумної". Переможений у цій війні Китай змушений був знову дозволити ввезення опіуму. В результаті в Китаї куріння опіуму почало носити масовий характер.

У Китаї, Індії, Малій Азії, Середній Азії, Афганістані з насіння цієї рослини виготовляють технічне масло, придатне для виробництва маргарину. Алкалоїди опію містяться, вочевидь, і в інших видах маку.

Мак освячують двічі на рік - на Маковея і на Спаса, в серпні. Він настільки значимий, що традиційно входить до складу куті.

Окрема макова квітка не приваблива, а від всіяного маковим цвітом лану не можна відірвати очей. Одна макова зернина нічого не варта, а жменя маку - і куті смаку додає, і пирога з неї можна зробити.

Тож прислів'я стверджує, що і дрібеньке та маленьке, якщо воно в єдності та в спільноті, має велику силу.

Окрім цього, мак символізує красу, молодість та їх скороминущість: натяк на це дають макові пелюстки, які швидко і навіть легко обсапаються. Вінок із червоних маків-то вираз дівочої чноти і чистоти, які такі ж легко ранимі та вразливі, як і маків цвіт.

З квітучим маком порівнюють юнака-молодця. Незрілий мак дурманить голову, тому і став натяком на глупість: «Ж, дурню, бо це з маком». Мак має чарівну силу, яка захищає від усякого зла.

Мак має і магічну силу, спрямовану проти усякого зла, це символ нескінченності і незчисленності зоряного світу, Всесвіту, і, водночас, сну і забуття. Макова голівка - символ заспокоєння.

*Ой збирала Маргаритка
маргаритки у дворі.
Погубила Маргаритка
маргаритки у траві.*

Маргаритка - багаторічна рослина з родини айстрові, або складноцвіті.

Свою назву «маргаритка» квітка одержала від грецького слова, що означає «перлина», оскільки на зелених луках численні білі її квіточки й справді, мов розсіпані перли.

У північних сагах маргаритку присвячували богині весни, і на її день щоразу обвивали гірляндами цих квітів кубок богині. До того ж їх приносили в жертву богині любові — Фреї, тому маргаритку часто називали ще й квіткою кохання та нареченою сонця.

Маргаритка виступає як оракул кохання. У цьому амплуа «любити — не любити» маргаритка відома, очевидно, з прадавніх часів і причому не лише в одній якійсь окремій державі, а майже в усіх

західноєвропейських країнах, окрім Англії. Німецькою мовою існує навіть її особлива назва, «мірило кохання», що веде свій початок з давніх-давен і має за основу старовинну дитячу гру, коли обриваються білі пелюстки.

Коли Пресвята Діва Марія ще дитиною дивилася вночі на небо, всіяне численними блискучими зорями, то висловила побажання: як добре було б, аби всі ці чудесні зірки стали земними квітами й вона могла гратися ними.

Тоді зорі, почувши її, одразу ж відбилися у блискучих краплях роси на земних рослинах, і коли вранці сонце осяяло землю, то уся вона була всіяна, мов зірочками, білими квітами.

Пресвята Діва була в захопленні, прикрасилась ними й мовила, що вони довічно будуть її улюбленими квітами Марії.

Ці квіти супроводжують щастя, саме тому в маргаритки й запитують про нього, рахуючи та обриваючи її пелюстки.

Взагалі маргаритка мала ще й інше значення, особливо для лицарів

та їх коханих. Лицар, дівчина якого висловлювала згоду віддати йому своє серце, одержував право зобразити на своєму щиті маргаритку. Якщо ж дівчина не могла йому сказати так чи ні, а лише немовби схильна була відповісти згодою на його кохання, то дарувала йому вінок із маргариток, котрий середньовічною мовою означав: «Я ще подумаю».

І такий скромний, навіть смішний, як на наш погляд, віночок наповнював великою надією серце лицаря, спонукав виявляти чудеса хоробрості й навіть жертвувати життям.

Поетичне, мрійливе кохання, обожнювання дами серця сягнули свого апогею в епоху трубадурів. У цей час уперше й виникає у Франції гра у «відверту маргаритку» - гадання за її пелюстками.

Переглядаючи хроніки того часу, зустрічаються оповіді про таке ворожіння. Але, крім усього, навіть зображення, символ маргаритки у зв'язку із співзвуччям назви цієї квітки з іменами багатьох достойних і прекрасних дам того часу, — вважалися ознакою довершеності або ж поваги.

У зв'язку з її ім'ям та любов'ю до бідних Мантегацца навіть написав ось яку казку про походження маргаритки. «Велике Сонце, - розповідає він, - нічого так не любить, як квіти, нікого так не голубить й ні про кого так не турбується як про квіти. .. І тому всі рослини протягом століть хоч про що-небудь та просили його. Одні хотіли бути більшими, інші - духмянішими, треті бажали мати кращі барви і так далі. Лише одна скромна рослина, білі квіточки якої рясно блищали на луках, мов зірочки, ніколи ні про що не просила.

Одного разу сонце здивувалося цим і, зупинившись перед рослиною, запитало: чи задоволена та своєю долею, чи не бажає чого ?

- Спасибі, - відповіла рослина, - я почувуюся цілком щасливою у такому вигляді, як мене сотворив Господь.

- Це прекрасно з твого боку, - сказало Сонце, - але подумай, може, у тебе виникне якесь бажання, а мені дуже хотілося б його виконати.

- У такому разі, дозволь мені цвісти за будь-якої пори року. Я радію, коли мене зривають діти й граються зі мною: я так люблю дітей.

Нехай буде по-твоєму, - відповіло Сонце, - і, оскільки ти серед усіх квітів найскромніша й схожа на перлину, то називайся віднині маргариткою.

Сказавши це, Сонце одним із своїх променів доторкнулося серцевини квітки і залишило посередині жовтий кружечок, немов свою печатку, а пелюстки її розійшлися урізнібіч, немов сонячне саяво».

«Якщо горді орхідеї, - підсумовує Мантегацца,— прикрашають собою царські вази, якщо дивовижні троянди встеляють своїми пелюстками перські килими, то скромна маргаритка одержує більше сердечної уваги, серед простого народу та його дітей.»

Таким же символом чуйності ми бачимо маргаритку й на пам'ятникові передчасно загиблій австрійській імператриці Єлизаветі. Пам'ятник цей справляє дивовижне враження. На мармуровій брилі, немовби оповитій хмарою, височіє статуя померлої, над нею зірка, унизу на постаменті - корабель, що зазнав катастрофи, ніби символ її передчасної смерті, а на цоколі - букет маргариток, ознака її доброти і чуйності.

Нарешті, з маргариткою пов'язана одна з видатних подій останнього часу. Щорічно, першого травня у Швеції проводиться збір коштів від продажу цих квітів для боротьби із найжахливішою з людських хвороб – сухотами.

З того часу там щорічно першого травня влаштовують продаж цих квітів. І першого ж року за один день було виручено вісімдесят тисяч карбованців. Маргаритка символ кохання, доброти, чуйності і довершеності.

*Соняшники край дороги
Тепле літечко вітали,
Всї до сонця золотого
Жовті личка повертали.*

Соняшник - рід рослин родини айстрових або складноцвітих. Соняшник — мексиканська «квітка сонця» У 1619 році з Північної

Америку (де соняшник був дикоростучою рослиною) в Європу рослина завезена іспанцями.

В Україні з'явився у середині XVIII ст.. В Росії - в самому кінці XVIII століття.

Спочатку земні рослини не мали квіток. Високі дерева, велетенські трави покривали гори, степи, долини. Та куди не глянь — жодної квіткі! Звернулися дерева, чагарі, трави до Сонця:

«Полум'яний батьку! Ти запалюєш у грозівій хмарі багатобарвну райдугу, прикрашаючи небо. Подаруй і нам трохи тих барв.»

Замислився господар денного Неба. Довго мовчав. Не міг придумати, чим зарадити рослинам на далекій землі. Озвася син Сонця, золотоволосий принц: « - Я піду на землю та і оздоблю зеленню і барвами райдуги».

«- Це небезпечно», - тривожно відповів батько.

«- Покидати сонячну оселю не можна безкарно. Оселившись на далекій планеті, ти можеш не повернутися до рідного дому...»

«- Я все одно піду.» - затягся на своєму золотоголовий принц.

«- Ти даруєш радість всесвіту, а я хочу подарувати її деревам і травам». Зігхнув батько і згодився.

Прилетів син Сонця до Землі, веселковим колесом почав обходити світ. І затріпотіла природа від блаженства. Велетенськими запашними квітами вкрилися магнолії, ніжно усміхнулася рожевими пелюстками на узліссі шипшина, срібно-дзвінко заспівали серед трав блакитнооокі дзвоники, небесними вічками глянули на світ незабудки-братики, сором'язливо захиталися на вітрах білі гвоздики... Безліч квітів покрили безмежні простори, ніби різнобарвна ріка розлилася по землі, відкриваючи людям світ краси й творчості.

Зупинився сонячний принц та й поглянув довкруг. А побачивши плоди своєї праці, щасливо засміявся. Махнувши полум'яними крилами, хотів було вернутися додому. Та де там! Витративши силу на творення квітів, він віддав свою силу землі, тож не зміг уже повернутися до осяїної оселі батька.

Заридало Сонце у небі, ховаючись за темний обрій. А знесилений принц упав на землю, заливаючись гіркими слізьми. На світанку він ветав, напружив усі сили, щоб полетіти, коли з'явиться Сонце, але зміг лише підняти назустріч батькові своє племенисте обличчя. З тої пори цар-квітка, золотоголовий соняшник, невідступне дивиться на схід: батько обіцяв йому повернення до рідної осяїної оселі.

Грецька легенда про Соняшник розповідає, що у ті дні, коли магія мала силу, а світ був молодий, природа була мінливою. Давнє чаклунство було надмірним для людської душі, і люди тільки спостерігали, як усе навкруги міняється під дією чаклунських чар. Соняшник, згідно з грецькими легендами, не завжди ріс на землі і

з'явився завдяки водяній німфі на ім'я Клітія. Одного разу Клітію викинуло хвилею з прохолодних глибин моря на піщаний берег. Русалка, здивована яскравим світлом, немов зачарована спостерігала за золотою кулею, яка рухалася по небу. Через деякий час зовнішність німфи стала змінюватися. Клітія виявилася прикованою до місця, коли її русальний хвіст пішов в глиб піску. Срібне волосся згоралося в пелюстки навколо обличчя, з рук виростало зелене листя. Через дев'ять днів свого перебування на землі, Клітія повністю перетворилася на квітку сонця. Відтоді і донині, соняшник завжди наслідує рух золотого сонячного диска, обертаючись в його сторону. Коли Сонце ховається за горизонтом на нічний спочинок, соняшник сумно опускає голову і згортає пелюстки своєї сонцесейної корони.

Він - чи не найсильніший серед квітів...Соняшник знайшов своє місце під Сонцем. Тож Сонце його не засліплює, а це означає, що він не боїться осліпнути від успіхів чи досягнень...

Крім цього соняшник символізує Батьківщину: як соняшник повертає за Сонцем свою голову, так і людина думкою, словом і ділом звернена до своєї Вітчизни. Як Сонце для соняшника - єдиний і незамінний орієнтир, так і для людини Батьківщина - єдина і найвища цінність.

А сіяти соняшники треба по-особливому: або до схід Сонця, або після його Заходу-тоді і врожай буде багатшим, і птахи не так клюватимуть.

Соняшник - символ Сонця, праці й достатку, сили і добробуту.

*Один лише букет, як легко на душі,
Дзвенить у серці пісня, вигравася.
Ромашки білі на твоїм столі
очима жовтими на тебе споглядають.*

Ромашка - рослина з родини айстрові, або складноцвіті.

Батьківщина ромашки - Америка.

Назва «ромашка» було запозичена з польської мови і походить від латинського гомана («римська»). Першими рослину так назвали поляки, і вже в середині XVI століття описали її як «романів колір».

Наукова назва «маткова трава», походить від латинського «матка», що пояснюється традиційним застосуванням рослини при лікуванні гінекологічних захворювань. Вперше цю назву використав швейцарський ботанік і лікар Альбрехт фон Галлер (1708-1777).

Лікарі використовували екстракт ромашки у різних цілях. І однією з якостей, за які так цінуються ця квітка, є те, що вимите в його відварі волосся набуває золотистого відтінку, стає сильним і блискучим.

А грецька назва ромашки перекладається на українську мову як "біла квітка".

У Стародавньому Єгипті квітка ромашки була присвячений богу сонця Ра.

Римський письменник і вчений Пліній Старший у своїй багатотомній праці «Природна історія» описав цю рослину під назвою «нізько» та «яблуко», що пояснюється невеликою висотою цієї рослини і запахом квіток, що нагадує запах яблука.

Словом «ромашка» у народі часто називають будь-які рослини з квітками (суцвіттями), які мають центральну частину, оточену білими пелюстками, - пуповку, деякі види піретрума, ромен (поповник), трехреберник та інші.

Ромашка споконвіку символізує російську природу. Російський народ називає ромашку з незмінною любов'ю: доре, дівич-вечір, белошочка, невісточка, ворожка, лісова мар'яша, матренка, ромен, білоцвіт. У давніх слов'ян ромашка була однією з семи священних рослин (дуб, ліщина, верба, ромашка, хміль, омела, плакун).

По одній з легенд у бідної жінки захворів син. Грошей на ліки в неї не було і вона ходила по степу і збирала всі рослини, які хто порадить. Одного разу вона зустріла бабусю, яка несла в руках пучок білих пахучих квітів. Почувши про горе матері, бабуся простягла їй квіти: "Зроби з них відвар і напої синочка". "А як же звуться ці квіти?" – запитала жінка. "Як вилікується синок, то й назвеш їх ім'ям свого сина". Хлопчика звали Романом, тож мати, напуваючи його відваром, промовляла: "Пий, синочку, ромашку і будеш здоровим!".

За іншим переказом у Англії жила сім'я, що наполовину осиротіла. Мати з сином і дочкою, жили в будинку у брата. Діти були ще маленькими і грали на поляні біля будинку, збирали зростаючі ромашки і сплітали їх у вінки. Коли Роберт (так звали брата) подорослішав і вирішив, що йому пора стати помічником своєму дядькові, який вже постарів, і став для сім'ї справжнім тягарем. Роберт вирушив у дорогу, пообіцявши сестричці принести стільки золота і срібла, скільки було ромашок на цій галявині. Еліза - сестра його, почувши такі слова, почала плакати і відмовляти брата. Але він заспокоїв її, сказавши, що Бог, який доглядає за ромашками і дає їм такий прекрасний зовнішній вигляд, обов'язково потурбується і про нього.

Перший час Еліза регулярно отримувала листи від брата. Але пройшло декілька років, дядько помер, а листи перестали приходити. Еліза з матір'ю продали ферму і переселилися у зовсім маленький будиночок, куди не вела жодна дорога. Еліза дуже сумувала по братові, і боялася, що вже ніколи не побачить його, тому що Роберт не знайде до них дорогу. І тоді їй прийшла думка про ромашки, які так любив брат. Вона знайшла їх в полі, викопала усі рослини і посадила їх біля будинку. З часом ромашка так сильно розрослася навколо будиночка по усій вершині пагорба, що здалека він був схожий на білосніжний килим.

Незнайомець йшов по дорозі, він був добре одягнений, сильний і міцний, але дуже втомлений, а за плечима була важка ноша. З боку здавалося, що він збився з шляху, заблукав і йде дуже довго. Втомлений подорожній підняв очі і побачив на далекому пагорбі килим білосніжних ромашок. Він був здивований, як квіти могли з'явитися так високо і пішов прямо на квітуче поле ромашок, по бездоріжжю. Він прийшов до будиночка де і знайшов свою родину.

На зароблені гроші, Роберт знову викупив ферму і вони жили довго і щасливо.

За цією легендою говориться, що Еліза вийшла заміж, а вже її онук завів насадження ромашки з Англії до Америки.

За народними повір'ями, вважається, що там, де зірка падає, розквітає ромашка. А ще кажуть, що ромашки - це маленькі сонечка, які з'єднують безліч святих доріг-пелюсток. Ромашки схожі за формою з парасольками, а за легендою - вони у давні часи були парасольками для маленьких степових гномів. Почнетесь в степу дощ і гномик вкритесь ромашкою, як парасолькою.

А ще ромашки схожі на здивовані очі, якщо в сухий вітряний день вийти на луг і уважно придивитися, то можна почути тихий шерех білих ромашкових вій. Здивовані очі ромашки дивляться на небо, намагаючись зрозуміти руху хмар, зірок і планет. Дивляться - дивляться, стомляться, ось тоді і починають моргати своїми білими віями. Здається, нахилися до квітки, і він розповість тобі найпотасміше. А тасмниць у ромашки безліч.

Інша легенда розповідає, що жила на світі лісова фея. Там, де вона з'являлася, оживала природа, дерева піднімали засохлі гілки, розквітали дивовижні квіти. Люди і тварини приходили до неї за зціленням і вона нікому не відмовляла у допомозі. Полубила фея молодого пастуха. Прилетить, бувало, на луг, де він пасе стадо, сховається у кроні дерева і слухає, як він грає на сопілці... Як то вийшла лісова фея до пастуха. Він побачив її та полюбив без пам'яті. Стали вони зустрічатися кожен день, і наділила його фея даром зцілення, розкрила тасмниць трав і квітів, дерев, каміння.

...Почав пастух лікувати людей. І брав за це великі гроші. Перестав стадо пасти, розбагатів. Все рідше і рідше приходив на лісову галявину, де чекала його фея. А потім і взагалі перестав приходити. Сидить фея в кроні дерева, чекає свого пастуха. Течуть сльози з її очей, чим більше течуть, тим менше вона стає. Так вся сльозами і спливла. А де ці сльози падали, там вирости ромашки. Тягнуть вони до сонечка руки-стеблинки, скидають пелюстки-сльозинки: любить - не любить, прийде - не прийде. Відчувають сльозинки людську біль і допомагають кожному, хто з чистою душею.

А пастух, тим часом, з кожною сльозинкою силу втрачав, яку йому передала лісова фея. І настав той день, коли вся сила його вийшла,

і удача його покинула. Відвернулися від нього люди. І згадав тоді пастух про свою фею. Він прийшов на луг, де вони весь час бачилися, дивилися - а все поле ромашками усипане. Він став кликати лісову фею але навкруги була лише тиша, тільки ромашки тягнули до нього свої головки, немов лащилися до нього. Махнув він на все рукою і пішов назад, до своїх корів.

Дуже зворушлива, і разом з тим, сумна історія розповідає нам про те, звідки на Землі з'явилися ромашки. Дуже давно в одному далекому селі жила одна дівчина по імені Марія. Вона була прекрасною як ранкова зоря ніжною як подих вітру і стрункою як берізка. У неї були світло-русяве волосся і блакитні очі, а її шкіра ніби випромінювала перламутрове сяйво. Ця дівчина була шалено закохана в хлопця на ім'я Роман із сусіднього села. Її почуття були взаємні, і молоді люди практично не розлучалися. Вони щодня гуляли по лісах, збирали ягоди, гриби, квіти.

Одного разу Роману приснився сон, ніби старець в якійсь невідомій країні підносить йому досі небачену квітку - з яскраво жовтою серцевиною і білими витягнутими пелюстками навколо. Коли Роман прокинувся від сну, то побачив, що на його ліжку дійсно лежить ця квітка. Вона йому настільки сподобалась, що він відразу ж подарував її своїй коханій. Квітка випромінювала ніжність і дівчина була в захваті від такого незвичайного подарунка і вирішила назвати його ласкавим ім'ям - Ромашка. Вона ніколи раніше не бачила такої простої і в той же час ніжної квітки. Дівчині стало сумно від того, що не всі закохані можуть насолоджуватися красою ромашки, і вона попросила Романа зібрати цілий букет цих дивовижних квітів. Роман не зміг відмовити коханій і на наступний день відправився в путь. Довгий час він блукав по просторах Землі і, нарешті, на краю світу, відшукав царство сновидінь. Правитель цього царства погодився подарувати його дівчині ціле поле ромашок, тільки якщо Роман назавжди залишиться в його володіннях. Юнак був готовий на все заради своєї коханої, і він назавжди залишився в країні снів. Дівчина кілька років чекала повернення Романа, але він все не стукав у двері. І, коли одного разу вранці, вона побачила ромашкове поле біля свого будинку, то зрозуміла, що її любов жива... Так люди отримали ромашку і полюбили ці квіти за їх простоту і ніжність, а закохані почали ворожити на них: «Любить», «не любить?».

На ромашці ворожили у всі часи. Для того, щоб дізнатися відповідь на питання, яке не давало спокою, взявши в праву руку ромашку, а пелюстки обриваючи лівою рукою, потрібно було примовляти: «так», «ні», «буде», «не станеться», поки не зірвеш останню пелюстку, яка і буде відповіддю.

Відома лічилка: «любить, не любит, плоне поцілує, до серця притисне, до біса пошле, щиро любить, знушається, чекає зустрічі, насміхається...» Гадайте, кохайте і будьте коханими. І вірте ромашці, адже вона завжди підтвердить, що... любить!

Ромашка символізує тепло, ніжність и любов...

*Я зіравав той розквітлий тюльпан
І у коси тобі приколов.
Хай нагадує вічно тобі
Про мою неподільну любов.*

Тюльпан – рослина з родини лілійні.

Філогенетичні дослідження кінця XX - початку XXI століття показали, що в природі налічується до 110 видів тюльпанів. Батьківщина більшості з них - Середня Азія, її посушливі і гірські райони: степ, піщані і кам'яністі пустелі. Дикорослі тюльпани зустрічаються в природі Східної Європи і Казахстану (південні регіони). Значна кількість видів виростає на території Ірану, Туреччини та на півночі Індії.

Який би не був прекрасний тюльпан за своїм забарвленням, та формою, але, дивним чином, чомусь ні грецька, ні римська міфологія не створили про нього ніякого сказання. І це тим більше дивно, що багато тюльпанів у дикому стані росли на священній горі Лі, у Греції, де їх не могли не помітити як самі жителі, так і всі ті, хто були творцями міфології. Перші відомості про цю чарівну квітку зустрічаємо в Персії. У цій країні сказань і пісень про оригінальну квітку тюльпан яка звалася «дульбаш» – турецька чалма, від якого згодом виникло слово «тюрбан», а також і українська назва квітки – «тюльпан». Він був оспіваний багатьма перськими поетами, і особливо знаменитим Хафізом, який писав, що з тюльпаном не можуть зрівнятися ні кипарис, ні навіть сама троянда.

Але ще більшою любов'ю користався тюльпан на Сході у турків, дружини яких розводили його у великій кількості в сералях, де багатьом з них він нагадував навіть їхнє дитинство, батьківщину, загублену волю. У сералях на честь султана щорічно справлялося дивовижне, чарівне свято тюльпанів.

У Західну Європу він потрапив лише у 1559 році, і насамперед в Аугсбург, куди перші його цибулини були прислані німецьким послом при турецькому дворі Бусбеком. А той ознайомився з ним під час своєї подорожі по Сирії в Хардині, на границі з північною частиною Аравії, де серед зими він побачив тюльпан разом з нарцисами. У цьому ж році тюльпан з'явився перший раз в Аугсбурзі у сенатора Герварта, а шість років потому прикрашав вже у великій кількості дивовижні сади знаменитих середньовічних багатіїв Фугтерів, де його побачив і описав як чудову рідкість знаменитий Конрад Геснер.

Звідси тюльпан розійшовся по всій Європі. У 1573 році він опинився вже у Відні у відомого вченого Клузіуса, що так зацікавився цим новим прибульцем. Клузіус став із захопленням збирати усі відомі сорти тюльпанів. Віденські садівники наслідуючи Клузіуса, почали виписувати за величезні гроші цибулини тюльпана з Туреччини, щоб прикрасити їм свої сади. Поява в кого-небудь з них нового за забарвленням сорту збуджувало в інших невимовну заздрість.

Серед жагучих аматорів тюльпанів різних країн були також Рішельє, Вольтер, маршал Бірон, австрійський імператор Франц II і особливо французький король Людовик XVIII. Уже зовсім хворий, він наказував переносити себе під час цвітіння цих рослин із Сен-Клу у сади Севру і проводив там цілу годину, любуючись строкатістю і різноманітним забарвленням квітів багатой колекції, яка вирощувалася його садівником Екоффе.

Один час у Версалі були навіть чарівні тюльпанові свята, на які збиралися всі знамениті аматори і садівники того часу і змагалися, визнаючи свої новинки. За кращі екземпляри видавалися коштовні призи.

Але ніде захоплення тюльпанами не досягало таких колосальних розмірів, як у Голландії. Французький ботанік Шарль де Склюзе, відомий як «батько квітів», був великим шанувальником цих рослин – їздив по країнах і збирав усі відомі у той час сорти тюльпанів. У другій половині XVI в. він привіз цибулини тюльпанів в голландське місто Лейден.

Спокійні, розважливі голландці, так захопилися цією квіткою, що захоплення це перетворилося у народну манію і одержала навіть в історії окрему характерну назву «тюльпаноманія».

Помітивши захоплення цією квіткою німців і інших народів, розважливі голландці стали розводити рослину в як можна більший кількості, і торгівля цибулинами виявилася настільки прибутковою, що нею стали займатися навіть і люди, що мали дуже незначне відношення до садівництва.

Незабаром справа дійшла до того, що утворився рух, який був схожий на біржову гру. Бувало, що несортіві цибулини тюльпанів продавали як сортіві, і видавали на них розписки в тому, що їх власник одержує право на придбання цього сорту. Потім розписки ці перепродували кілька разів по більш високій ціні і таким чином несортіві тюльпани ставали сортівими, які приносили шалені прибутки квіткарям.

Так, наприклад, одному бідному амстердамському прикажчику завдяки цілому ряду щасливих обставин вдалося за які-небудь чотири місяці зробитися багатою людиною.

Деякі любителі тюльпанів ставали банкрутами. Так відбулося з художником Яном ван Гойеном. Одного разу він заплатив гаагському

бургомістру за десять цибулин аванс в 1900 флоринів (корова коштувала 100 флоринів), а як запорукою решти суми запропонував картину Якоба ван Рейсдаля. Проте незабаром уряд Голландії ввів тверді ціни на цибулини тюльпанів, товар художника знецінився, і його бізнес прогорів. З чуток, художник підсмажив цибулини, що розорили його, і пообідав ними.

Для торгівлі цими цибулинами існували особливі приміщення, де у базарні дні збиралися продавці і покупці і домовлялися щодо цін – словом, щось начебто біржі. У біржові дні ці приміщення представляли собою багатотисячні збори: і мільйонери, і графи, і барони, дами, купці, ремісники, селяни, швачки, рибалки, усякого роду прислуга і навіть діти. Лихоманкою наживи були охоплені всі прошарки суспільства. У кого ж готівки не було (про це існують цілі записки в хроніках), приносив свої коштовності, плаття, домашній скарб, віддавав під заставу будинок, землі, череди – і словом, усі, аби тільки придбати бажані тюльпанові цибулини і перепродати їх за більш високу ціну. За одну цибулину сорту «Vice-roi» було заплачено: 24 чверті пшениці, 48 чвертей жита, 4 жирних бика, 8 свиней, 12 овець, 2 бочки вина, 4 бочки пива, 2 бочки олії, 4 пуди сиру, плаття й один срібний кубок. І такого роду угоди не були рідкістю.

Але крім таких спеціальних бірж у кожному голландському місті були перетворені у свого роду мініатюрні біржі всі трактири, шинки і пивні, і всі аматори пограли в карти, у кості – шукачі сильних відчуттів перетворилися тепер у запеклих гравців на тюльпанові цибулини. При цьому, якщо укладена в одному з таких закладів вигідна угода приносила всім гарний бариш, то в ньому влаштувалася багата гулянка, у якій перше місце належало хазяїну. Нарешті, для того щоб розпалити ще більшу пристрась до цієї гри, такі міста як Гаарлем, Лейден призначали від себе величезні премії за виведення тюльпана якого-небудь певного кольору і величини, і у випадку здійснення цієї задачі видача нагороди супроводжувалася такими чудовими святами, на які народ сходився з усіх самих віддалених куточків країни у не меншій кількості, чим на свято чи в'їзд коронування царів.

Коли тюльпан втратив усяке значення для спекулянтів, для аматорів біржової гри і легкої наживи, то він продовжував залишатися предметом оспівування для поетів, письменників і відігравав чималу роль в естетиці.

Всемогутня мода вже і в ті часи вимагала зображення тюльпана. Малюнками тюльпана покривали всі матерії, зображення його ткали на найдорожчих мереживах, вони з'являлися на масляних картинах сучасних голландських живописців. Утворилися навіть цілі школи малювання квітів, де тюльпан займав передові позиції, і спогади про цей культ тюльпана дійшли до нашого часу на картинах таких видатних художників, як Ван-Хейсум, Ферендаль, Хаверманс, Де-Геер...

Що стосується тюльпана в поезії, те французький поет XVIII сторіччя Буажолен написав про нього цілу поему: "Метаморфоза Тюльпана", де він оспівує, наслідуючи Хафізу, дивовижну, чарівну дівчину, володарку його серця; а Олександр Дюма-батько - поетичний роман "Чорний Тюльпан", у якому зображує роль цієї квітки в Голландії.

Але німецькі письменники дивляться на тюльпан як на квітку без душі, квітку зовнішньої краси, емблему порожнечі.

Клейст у своєму вірші «Весна» відноситься до нього дружелюбніше, але Гете говорить про тюльпан так: «Не благоговій ніколи перед порожньою примарою».

Узагалі німці завжди відносилися до тюльпана якось холодно і навіть з глузування прозвали «тульпе» потворний пивний кухоль.

У поезії Англії і казках він служить завжди коліскою для маленьких ельфів і інших фантастичних істот. У Девонширі існувала легенда про феї, які вколисували своїх немовлят у колісках, зроблених з пелюсток тюльпанів.

Одна з казок, розповідає, що немолода жінка, яка вирощувала ці тюльпани в своєму саду, була дуже доброю людиною. Коли старенька помітила маленьких чарівниць, що вколисують своїх малюків в чашках тюльпанів, вона вирішила посадити ще більше квітів, щоб всім вистачило колісок. Потім світлимися місячними ночами вона вирушала до саду й цілими годинами милувалась, як ці Крихітні створіння солодко сплять в атласних чашечках тюльпанів.

Спочатку феї хвилювалися, щоб ця незнайома жінка не вчинила якогось зла їхнім малюкам, але потім, дивлячись, з якою любов'ю жінка ставиться до них, заспокоїлись і, прагнучи віддячити за турботу, надавали їй тюльпанам найдивовижнішого забарвлення й чудесного, немов у троянди, запаху. Вони благословили цю жінку та її оселю, і вона мала успіх у всьому і щастя аж до самої смерті.

Радість феї тривала доти, поки жінка була жива, коли ж вона померла, то дім із садом успадкував її родич, заможний лихвар.

Як людина користоловна й бездушна, він перш за все знищив сад, дійшовши висновку, що і квіти вирощувати невігідно, влаштував на тому місці город й посадив петрушку та різні овочі.

Такий брутальний вчинок дуже розгнівав маленьких створінь, і вони щоночі, тільки-но наставала темрява, зліталися із сусіднього лісу й танцювали на городі, витоптуючи і вириваючи все з корінням, так що городина покривалася хмарою пилюки.

А попри все - могила колишньої їхньої доброї господині чудесно зеленіла, на ній завжди росли розкішні квіти. Довершені тюльпани сяяли найяскравішим забарвленням, чудово пахли до глибокої осені, навіть коли всі інші квіти відмирили.

Минуло ще кілька років, скупого лихваря змінив ще скупіший чоловік, який і зовсім не мав ніякої уяви про красу.

Він вирубав усі навколишні ліси, а могилу першої господині й зовсім занедбав. Вона була втоптана ногами випадкових перехожих, тюльпани вирвані і зламані, і феям довелося покинути рідні місця.

І ось відтоді, розповідається у казці, тюльпани втратили своє надзвичайно своєрідне забарвлення і запах і зберегли їх лише настільки, щоб зовсім не бути забутими.

Про скромний жовтий європейський тюльпан існує ось яка історія.

Стверджують, що у золотистому, щільно зімкнутому бутоні певний час перебувало людське щастя, і ніхто не міг дістатися до нього, хоча й намагалися різними способами: хто - силою, хто - хитрощами, хто - закланнями. «І йшли до тієї квітки,- свідчить легенда, старі, й молоді, здорові й каліки, йшли царі із шляхетним почтом і жебраки з ковбською, йшли багаті марнотрати й бідні трудівники з мозолями на руках. Натовп напливав, натовп шезав... Але все марно - щастя не давалось до рук».

Та ось одного разу луками, де росла ця квітка, йшла жінка. Бідна, втомлена, вела вона за руку свого маленького хлопчика, аж раптом здала помітила золотистий пуп'янок, про який так багато чула. Жінка й не збиралася, звичайно, його відкривати, знала, що це неможливо, але їй хотілося лиш подивитися на квітку, котра містила у собі те щастя, якого вона й іскринки за ціле своє життя не бачила, лиш важко зітхала на згадку про нього.

Вона, тихенько-тихенько, із завмиранням серця, наблизилася до тюльпану... Раптом її хлопчик, побачивши осяйний пуп'янок, вирвався з рук і, дзвінко сміючись, кинувся до квітки.

І - о диво! - тієї ж миті пуп'янок розкрився сам по собі...

Те, що не підвладне було ні силі, ні хитрошам - зробив веселий безтурботний дитячий сміх, оскільки пора нашого дитинства, справді - єдина пора усього нашого життя, коли іноді прозирає справжнє щастя.

Такою ж квіткою щастя вважають тюльпан і в горах Тюрингії, у селі Аллендорф, де колись стояв монастир. Як розповідають, руїнами цього монастиря бродить, зодягнена в біле, дівчина, і де вона пройде, там розквітають її улюблені тюльпани. Розповідають, що колись один пастух знайшов такий тюльпан. Не знаючи легенди про любимі квіти дівчини, він зірвав один з таких тюльпанів, поклав у капелюх і загубив. Квітку шукати не став, але через два місяці помер. Люди кажуть що тюльпан слугував містком між світами живих і мертвих. Місцевих жителів, однаке, це не дуже вразило. Мовляв, не встиг натішитись швидкоплинними земним щастям - одержав вічне й нетлінне.

Люди вірять, що тюльпани приносять щастя, тому вони дарують ці квіти тим, кому хочуть побажати благополуччя і процвітання.

*Вже запахли чорнобривці
Терпко край оселі,
У пучечки позбиравши
Літа каруселі*

Чорнобривці

Чорнобривці (повняки, рос. бархатцы), рід однорічних трав'янистих рослин родини айстрові або складноцвіті.

Батьківщиною рослини вважають Центральну Америку, де в Мексиці та південних регіонах Сполучених Штатів зустрічаються дикі різновиди рослини. У деяких легендах вони згадуються як квіти сонця.

Латинська назва рослини пішла від імені онука давньоримського бога Юпітера - Тагеса. Тагес або Taget мав здібності пророкувати майбутнє і був зовнішньо досить привабливим.

Англіїці називають їх «marigold». Це назва йде від ранньохристиянської традиції оточувати зображення Діви Марії квітами чорнобривців, символізуючи золоті монети. За легендою під час втечі Йосипа і Марії в Єгипет Святе Сімейство почала переслідувати зграя злодіїв. Коли вони наздогнали втікачів і відібрали у них гаманець, то звідти замість грошей поспалися квіти чорнобривців.

На заході Англії чорнобривці називають «квітами п'яниць». Існує повір'я, згідно з якою, якщо довго дивитися на них, то отримаєш згубну пристрасть до спиртного. В Уельсі по вигляду чорнобривців передбачали погоду. Якщо рано вранці квіти не розпустилися - до шторму.

З дуже глибокої борозни, зробленої селянином на полі біля міста Тарквинії, раптово виліз маленький божок по імені Тагес. Він був дуже кумедний - маленьке тільце, дитяче личко і сива борода. Божок звернувся до селянина, але той від переляку здійняв галас. На крики збіглися люди. Тагес розповів їм про майбутнє світу, навчив людей мистецтва ворожіння на нутрошах тварин.

Дивно, що дитина із зовнішністю старця мала такий надзвичайно високий інтелект і дар передбачення. Пророкування божка були записані у священні книги етрусків і передані нащадкам (Етруски - предки римлян, які населяли частину Італії). Також в книгах наведено поради з управління державою, будівництво міст і храмів. Тагес зник так само несподівано, як і з'явився.

Чорнобривці, відомі не тільки своїми декоративними властивостями - зі свіжих пелюсток можна приготувати смачне жовте печиво.

Чорнобривцями у Мексиці прикрашають житло. В Африці це чудовий засіб проти мух, а ще використовують індіанці висушені чорнобривці як паливо. Ефірна олія цих рослин, застосовується для виготовлення одеколону і парфумів.

Чорнобривці є популярною приправою до національних кавказьких страв. У них сильний специфічний запах. На Кавказі сушені квітки чорнобривців використовують для приправ до соусів під баранину. У кулінарії їх часто називають "імеретинський шафран".

А у Грузії чорнобривці додають до страв як приправу, тому, що крім аромату, вони містять вітаміни А, В, С.

В Україні, чорнобривці називають бархатками, оксамитками. Існує легенда про майстрів-чоботарів, які виготовляли особливо гарні, святкові жіночі чоботи, що мали яскраві червоні халяви та чорні голівки.

Інша легенда розповідає, що жила колись в одному селі сім'я. Звичайні, трудящі люди. Сталася в них радісна подія – народилася трійня, три сини-соколи. Такі в них були карі очі, як мед гречаний, такі чорні брови, такі схожі між собою, що рідні, не змовляючись назвали їх Чорнобривцями, хоч кожен мав своє ім'я. Коли підросли, то виявилось, що і таланти у них однакові і різні водночас: один був золотар, другий гоначар – керамік, третій різьбяр дерева-кістки-рога. Звідусюди приїздили до них подивитись на їх майстерність, придбати бодай одну річ, яка кому до вподоби. Трапилось так, що село, де жили хлопці, на якийсь час попало в поле дій безкінечних війн, які вели між собою люди. Село намагалось жити своїм повсякденним чином. Одного дня у село увірвався ворожий загін. Цупили все, що їм подобалось. Дійшли до хати майстрів-чорнобривців. Розгребли все, що було в майстерні. Розгорілися жадобою, і забрали в полон майстрів. Як не благали, як не просили – ніщо не допомогло: повезли хлопців у чужу землю.

Тяжко тужили батьки, а від синочків, ані чутки, ані звістки. Йшли роки, підросла сестричка. Бачила, які сумні тато й мама, все допитувалась – чому? Довго не розповідали, а потім якось бабуся все оповіла. І вирішила дівчина йти в чужий край, шукати братів. Ніякі вмовляння не допомогли. Довго блукала дівчина світом: ніхто не чув про чорнобривців. А потім якийсь дід сказав їй: «Це, мабуть твої брати були! Вони всі троє однаковісінькі, та такі ж гарнесенькі. Хан їх і голодом морив, і бив, наказуючи працювати. А вони одне у відповідь:– Відвезіть нас додому. Ми будемо працювати, і все зроблене забирайте. Тільки вдома ми можемо робити такі речі.. Бо стільки тих виробів привезли з ними. Хан наказав їх бити. Забили їх до смерті»... – Дідусю! А де вони поховані? – А їх ніхто не ховав. Хан наказав викинути в степ. Там зараз тільки кісточка тліють. – Покажіть, де це! благаю Вас! Позбирала в торбинку кісточка братів, бо вже мало що й лишилося. Схудла, змарніла, але дійшла додому. З великою радістю зустріли батьки і все село дівчину. Поплакали над долею хлопців-чорнобривців, та й розійшлися додому. А батьки поховали в садку останки своїх синів. За якийсь час побігла дівчина в садок, як щоранку це робила і здивувалася: на могилці братів розцвіли дивні квіти. Покликала батьків, і ті водночас мовили: «Чорнобривці!» Полибили ті квіти на Україні,

рідко біля якої хати їх немає. Отак повернулися нетлінною красою додому хлопці-чорнобривці.

Чорнобривці є символом хлоп'ячої краси і означають незнищеність життя. Чорнобривці разом з іншими квітами також прикрашали святі ікони.

Чорнобривці – найулюбленіші квіти, які молоді дівчата вплітали вінки.

Чорнобривці асоціюються з царем звірів, левом, і означають мовою квітів відвагу і мужність.

*Фіолетову фіалку
Юний ранок відгорнув
І фіалка на світанку
Пробудилася від сну.*

Фіалка - рід квіткових рослин родини фіалкових, що переважно зустрічаються у помірних широтах Північної Півкулі, іноді на Гавайях, в Австралазії та в Андах (Південна Америка) у вологих і злегка затінених умовах.

Згідно давньогрецької легенди, бог світла Аполлон переслідував одну з красунь, дочок Атласа, і дівчина звернулася до Зевса з проханням про допомогу. Великий громовержець зжалився і перетворив її в квітучу фіалку. І, напевне, довго прийшлося би знаходитись фіалці на небесах, якби квітки не сподобалися дочці Зевса і Деметри - красуні Персефоні. При вигляді фіалок Персефона встала на коліна, з цікавістю розглядала кожний їх вінчик і вибирала для букету свіжі і красиві. Тут до неї підкрався бог підземного царства Аїд. Персефона кинулася тікати від переслідника, приймаючи до грудей зірвані фіалки, але Аїд все таки здогнав її. Відбиваючись, дівчина не втримала фіалки, і вони впали на землю. Ось звідки двоїстість в почесті квітки у древніх греків: з однієї сторони – фіалка – ознака праці; з другої – символ оживаючої природи.

Також у греків фіалка вважалася квіткою смутку і смерті. Нею прибирали могили молодих, дорчасно померлих дівчат. Символічне значення фіалки пов'язане із легендою про переслідування чарівної дочки Атласа богом сонця Аполлоном і передчасне перетворення на чудесну фіалку. Фіалка була також емблемою пробудження природи і водночас девізом Афін, котрі Піндар оспівав як заквітчане фіалками місто, а скульптори й живописці зображували її у вигляді жінки з вінком фіалок на голові.

Після греків фіалка ні в кого не користувалася такою любов'ю, як у давніх галлів, для яких вона була символом невинності, скромності і цноти, тому нею посипали шлюбне ложе.

Любов до фіалки перейшла до нащадків галлів – французів, у яких під час поетичних змагань, які відбувались щорічно у Тулузі, однією з вищих нагород була золота фіалка.

У багатьох європейських народів фіалку вважали емблемою чистоти, беззахисності, відданості й вірності своєму коханому лицарю. Її неодноразово оспівували поети, зокрема, сучасник Людовіка XIV французький поет Демаре, посилаючи знаменитій засновниці літературних вечорів Жюлі де Рамбульє вінок із фіалок, змушує цю квітку говорити про себе ось що: «Не маючи честолюбності, я ховаюся у траві, скромна своїм забарвленням, я скромна також і вибором місця; але якщо коли-небудь побачу себе на вашому чолі, то з найскромнішої квітки я стану найкрасшою».

Вінками й букетами з фіалок греки любили прикрашати і себе, і своє житло, і статуї богів.

Гомер, бажаючи якнайскраше змалювати всю чарівність гроту німфи Каліпсо, каже, що він був уквітчаний такими чарівними фіалками, що навіть Меркурій, який вічно поспішає й ні перед чим не зупиняється, не міг не уповільнити свого кроку.

Вони вживали її, як цілющу траву, а також додавали в вино, яке називали весняним напосм.

Без фіалок не минала жодна радісна подія, жодне релігійне свято, а тому околиці Риму, як і околиці Афін, перетворилися на плантації фіалок, на що Пліній нарікає, зауважуючи: «римляни краще б вчинили, якби замість марних квітів садили б маслинові гаї».

У древніх римлян фіалка називалася квіткою Юпітера. Їх оспівували кращі римські поети, а Генуя навіть карбувала фіалку на своїх монетах.

З фіалкою ми зустрічаємось і в легендах давньовендської міфології, де їй надають магічних властивостей.

Похмурий вендський бог Чорнобог, свідчить одна із тих легенд, мав чудовий замок і чарівну дочку. Та ось прийшли християнські проповідники: вони знищили його силу, перетворили чудовий замок на скелю, а красуню-дочку на фіалку, котра розквітає лише раз на сто років. І кому пощастить зірвати ту фіалку, той візьме шлюб із найбагатшою, найпрекраснішою нареченою країни й стане найщасливішим серед людей.

На згадку про цей переказ у середньовічній південній Німеччині щовесни святкували той день, коли знаходили першу фіалку. Квітку чіпляли на високу жердину посеред зеленої галявини, і старий, і молодий збиралися, щоб поспівати й потанцювати, повеселитись. Усі раділи нагоді вийти на волю із тісних задушливих приміщень, де жили всю зиму, зібратися разом, подихати свіжим весняним повітрям, помилуватись пробудженням природи.

Одного разу за правління Отгона Радісного цей звичай став причиною кривавої сутички в околицях Відня між лицарем Нінггардом Фуксом й селянами,

— сучки, оспіваної середньовічним поетом, мейстерзінгером Гансом Саксом, а потім Анастасієм Грюном.

Одного разу весною Нітгардт знайшов у лісі при Дунаї першу фіалку і, накривши її своїм капелюхом, побіг до герцога, що повідомити його про щасливу знахідку й запросити його та увесь двір на «свято весни».

Тієї хвилини якийсь селянин, який проїжджав поряд помітив на галявині царського капелюха й поцікавився - що під ним, побачивши фіалку швиденько зірвав її, натомість поклав купу гною, накрив усе капелюхом, ніби нічого не сталося, зник.

Тим часом герцог Оттон з усією свитою із запрошеними дамами урочисто з'явився на місце, де росла фіалка. Але, коли Нітгардт підняв капелюха, то на загальний подив, під ним виявилась не фіалка, а бруд. Оскажнені віденці вирішили, що Нітгардт вирішив пошуткувати над ними і впали в таку лютю, що бідолашний лицар врятувався від їхнього гніву лише завдяки своєму швидкому коневі.

Прикро вражений Нітгардт не міг збагнути, як це могло статися, коли раптом, від'їхавши трохи далі, побачив свою фіалку, прикріплену до тички, і цілу юрбу селян, що весело танцювали навколо неї. Вихопивши із піхов меч, він кинувся на них, почав їх розганяти, багатьох поранив, і залишився на полі танців переможцем. З того часу він одержав прізвисько «ворог селян».

Заропаджений у 1323 році, змагання набули особливого блиску в 1490, коли їх очолила знаменита красуня Клеманс Ізор, що любила фіалку понад усі квіти і навіть надіслала її як символ довічної відданості й вірності своєму коханому лицарю, котрий перебував у полоні.

Особливою любов'ю ця скромна квітка користувалася у багатьох французьких актрис.

На протязі трьох століть існував таємничий зв'язок родини Наполеонів з цими квітами. Наполеона Бонапарта називали «батьком фіалок».

За народним сонником, фіалка приносить радість. Вона має здатність причаровувати. Для цього тому, кого хочуть причарувати, потрібно під час сну бризнути на повіки соком фіалки, а потім, коли він прокинеться, прийти і стати перед ним.

Красиву квітку фіалку вирощують не тільки для букетів, але і для парфюмерної промисловості.

Відома риса деяких фіалок - тонкий аромат їх квіток; разом з терпенами, головний компонент запаху - кетонна сполука іонон, який тимчасово робить рецептори носа нечутливими, ще перешкоджає подальшому відчуттю запаху квітки.

Фіалка – знак невинності, скромності, цноти, чистоти; беззахисності, відданості своєму коханому, емблема пробудження природи

*Знову я купую хризантеми,
В захваті додому їх несу.
Знаю, мила, знаю достеменно,
Що подібну не знайдеш красу.*

Хризантема - рід однорічних і багаторічних трав'янистих рослин родини айстрові, або складноцвіті.

Слово хризантема походить від грецьких слів «хрісос» і «антемон» – золота квітка або квітка – сонце.

У культури декоративних садових хризантем - тисячолітня історія. У Китаї, звідки родом велика частина хризантем, садові форми почали розводити ще в 551 р. до н.е. Конфуцій описав хризантему – «жовту славу», в своїй праці Лі-Ку. Вважається, що після цього хризантеми почали культивувати.

Потім хризантеми були завезені в Японію, де стали національною квіткою. У Європу рослини потрапили в XVII столітті, у Росію - в середині XIX століття.

За легендою, колись, багато століть тому, правив у Китаї могутній імператор. Нічого на світі він не боявся, окрім старості і лише про одне думав: правити і жити якомога довше. І ось призвав він свого головного лікаря і наказав приготувати зілля, яке продовжило б його молодість. Хитрий лікар низько схилювся перед імператором:

- О, могутній повелитель, – промовив він. – Я міг би приготувати такий еліксир, але для цього треба дістати чудові квіти, які ростуть на сході, на далеких островах...

- Я накажу негайно доставити ті квіти! – закричав імператор.

- Якби це було так просто, – зітхнув лікар. – Весь секрет в тому, що зірвати їх повинна людина з чистим серцем – тільки тоді рослина дасть свою чудодійну силу... Задумався імператор: знав, що ні він сам, ні його придворні не годяться для того, щоб виконати цю умову. І тоді вирішив він відправити на острови 300 хлопців і 300 дівчат: вже напевно серед них знайдеться немало людей з чистим серцем!

Так і зробили – спорядили багато кораблів і відправили їх на чолі з імператорським лікарем до островів – туди, де тепер знаходиться Японія. На одному з них знайшли вони прекрасну квітку – золоту хризантему і не могли намиливатися нею!

- Не знаю, чи годиться ця квітка для еліксиру, – вигукнув лікар, – але, без сумніву, вона радує серце і молодить душу!

Мудрий лікар добре знав підступну і жорстоку вдачу свого імператора. «Напевно, – роздумував він, – імператор подумає, що я і мої супутники першими спробували еліксир, і накаже всіх нас стратити, як тільки одержить зілля».

І тоді всі вирішили не повертатися назад. Вони залишилися жити на островах і заснували там нову державу. Невідомо, приготували

вони чудовий еліксир чи ні, але хризантема стала для них улюбленою квіткою...

Небагато можна назвати квітів, що так швидко б і так міцно заволоділи симпатіями садівників, як хризантема. Зовсім нещодавно вона була улюбленою квіткою тільки в Китаї та Японії. Національною квіткою і символом імператорської влади вважається хризантема в Японії. Зображення цієї красуні мають право носити виключно члени імператорської родини.

У VIII ст. хризантема з 16 пелюстками стала символом Японії. Слово «хризантема» і «сонце» позначаються в японській мові одним і тим же ієрогліфом. Згідно стародавньої легенди японський народ походить від Сонця. Тому хризантема – національний символ країни. Її зображення вважається священним, воно прикрашало клинок мікадо ще у XII в. Сам герб Японії – стилізоване зображення хризантеми; її символ прикрашає грошові знаки цієї країни. До недавнього часу навіть одяг із зображенням хризантеми вважався священним, і його могли носити тільки члени імператорського прізвища. Порушення цього закону каралося стратою. Правда, священним було тільки зображення хризантеми з шістнадцятьма пелюстками. Квітки ж з іншою кількістю пелюсток зображати дозволялося, і японські художники з радістю користувалися цією можливістю.

Японський орден Хризантеми на Великій стрічці призначений для нагородження японців і іноземців з числа членів імператорських і королівських сімей та вищої аристократії, а також глав іноземних держав.

Свято хризантеми в країні Сонця – це особливий ритуал: виконуючи його треба милуватися кожним відтінком суцвіть, при цьому необхідно глибоко роздумувати про пройдений шлях і сенс життя. Стародавні японські поети оспівували хризантему в своїх віршах. Не залишилася «золота квітка» без уваги російських поетів. Вже без близько сто років звучить старовинний сумний романс Миколи Харіто «Відквітнули давно вже хризантеми в саду» (1910).

До Європи хризантема потрапила у XVII столітті. Відома навіть точна дата - 1676 рік, коли голландець Ресде привіз цю рослину до Англії. П'єр Бланшар доставив її до Франції, Марселя. Садівники не відразу звернули увагу на «іноземку», тому що привезені квіти не представляли нічого особливого, вони були схожі на звичайну ромашку. Але на початку XIX століття садівник з Телузи Берні почав розводити хризантеми з насіння і одержав багато нових красивих сортів.

Тут вони є не стільки квітами для букетів, скільки похоронними квітами. Можливо, тому про їх походження існує сумне повір'я.

У бідної жінки помер син. Вона прикрашала дорогу до могили зібраними по дорозі польовими квітами, поки не настали холоди. Тоді вона пригадала про букет сухих квітів, який заповідала її мати як

талісман. Цей букет вона поклала на могилу, окропила його сльозами, помолилася, а коли підвела голову, то побачила диво: вся могила була покрита живими квітами – хризантемами. Їх гіркуватий запах як би говорив, що вони присвячені печалі. У Японії і Китаї хризантема не тільки є магічною рослиною, згадки про яку зустрічаються ще в стародавніх повір'ях, але і активно використовується в кулінарії і для прикрашання приміщень. Хризантема – улюблена квітка японців, важлива частина їх культури і символ довголіття. Рослина також використовується як лікарська.

Хризантема – улюблена квітка у Японії. Зображення її священне, а право носити мають тільки члени імператорського двору. Захистом уряду користуються лише символічні хризантеми з 16 пелюсток. Вона є символом, що дає всім життя.

Хризантему традиційно зображують на монетах і державній емблемі Японії. Вона одна з вищих нагород країни - орден Хризантеми. Також 16-пелюсткова жовта хризантема зображена на офіційно прийнятій у 1889 році імператорській печатці Японії.

У країнах Азії пагони, листя і особливо суцвіття вживають в їжу як овочі і смачний десерт. Популярним харчовим видом в Китаї є хризантема увінчана, відома як там тунхао.

У Китаї хризантема символізує мудрість і довголіття, у В'єтнамі – душевну чистоту і ясність розуму, Японії – щастя, успіх і успіх.

*А по ступу-долині ковила сиві,
А скрізь по ковилі свистун вітер віє!*

Ковила - клас однодольних рослин родини тонконогові, що ростуть переважно у тропічних і теплих степових районах. Рослина з вузькими листками та квітами, зібраними у пухнасті суцвіття - волоти.

Латинська назва ковили "Stipa" походить від грецького слова sturpeion «ступейон», яке означає пакля або волос. Кожен, хто бачив ковилу, зрозуміє доречність такого порівняння. Є й інша точка зору, що слово ковила походить від латинського «stipare», яке означає «згущати». Ковила, як відомо, росте густими дернинами.

В.І. Даль (російський вчений, письменник і лексикограф) у своєму словнику пояснює, що російська назва «ковиль» походить від слова, яке означає шкандибати, кульгати на одну ногу.

У народі – ковила, ковил, тирса-трава, кійло.

Легенда розповідає, що край наш був дуже багатий. Численні племена і народи боролися за ці землі, поливаючи їх своєю кров'ю. І поросла на цій землі сива трава-ковила. Голівка ковили завжди схилена до землі в глибокій печалі, в траурі по війнах, загиблих у битвах, захищаючи свою Батьківщину.

У народній творчості ковила символізує волю, оскільки південні степи, де вона росте, пов'язані з козацьким життям, походами, духом свободи.

Трава є ідеалом краси для жіночого волосся: «Ой коби в мене такі косоньки, такі жовтенькі, як се кійло»; не випадково ковилу за м'якість прозвали також шовковою травою; у піснях:

«А в того коня шовковий хвостик,
А в того коня кійлова грива,
Кійлова грива коня покрила»
Кійло має не лише красу, а й силу, яку теж передає коневі:
«На горі Іванко ходить, шаблею кійло косить,
Під кониченька носить,
Та кониченька просить: — їж, коню, те більше кійло,
Щоб здужав за Дунай плести,
Нашу Марусеньку увезти».

У ворах письменників зустрічається:

«Часом і межі кропивою росте кійло», мають на увазі, що гарна, добра, совісна людина знайдеться і серед негідного оточення; шум і свист тирси під час вітру, особливо сильного, віщують смерть:

«Ой коли ж тебе, серденько, ждати?

- Як стане по степу вітер повівати, очерет та траву по степу розспинати, тоді, моя мила, мене ждати-підждати. Тоді питай буйного вітру:

- А де ти подівався, молодий козак?

- А вітер буйний у відповідь промовить:

- ой лежить козак убитий та у полі під рокитою, а по степу-долині ковила сивіє, А скрізь по ковилі свистун вітер віє! (пісня)».

«Жита похилились, де паслися ваші коні, де тирса шуміла» (Т.

Шевченко);

«Де ковила, там і хліб» (приказка);

«Стирчали біляві пухнасті вінчики тирси, співучої степової трави» (Олесь Гончар).

Народна мудрість каже: ковилу рвати й приносити до оселі не можна – може статися лихо. Наші пращури, віками жили біля ковилі та ніколи їй не рвали заради розваги.

Ця рослина навіть допомагала боротися з ворогами: у другій половині літа, під час цвітіння ковилі було недостатньо корму для коней. Коні ворогів поїдали ковилу, гостре насіння якої встромлювалося у язички коней. Після чого розвивалася недуга, яка дуже важко лікувалася. Коні вже не могли повноцінно їсти. І як результат – гинули. Так ковила допомагала від набігів ворогів. Звідси виникла ще одна назва – трава-захисниця.

Цікавим є і те, що насіння ковилі має здатність самостійно зариватися. Це можливо завдяки тому, що зернівки ковилі загострені з

одного кінця, а на іншому мають ворсисту нитку, яка завита у штопор та зігнута під прямим кутом. Вітер розносить насіння ковили степом, при цьому ворсиста нитка виконує роль парашута та стабілізатора. Завдяки їй зернівки потрапляють у землю гострим кінцем та встромлюються у ґрунт. При набуханні стрижень ості починає розкручуватися. Зігнута під прямим кутом верхня частина ості починає чіпляти предмети на поверхні ґрунту, а гостра зернівка, ніби штопор, вгвинчується у землю.

Ковила символізує волю, дух свободи.

Квіти символи

Що каже свіжих квітів жмутик?
Про що їх мова неспроста?
Верба — одвертість, айстра — смуток,
Лілея біла — чистота.
Конвалія — любов таємна,
Мак — юний цвіт, що не згаса.
Лавр — завжди успіх, слава певна,
А мальва — холодність, краса.
Дзвіночок польовий — то влячність,
То любов свята.
Нарцис — то горда необачність,
Волошка — ніжність, простота,
Саранка-лілія — сміливість,
Півонія — життя сто літ,
Фіалочки — сором'язливість,
Любов минуша — первоцвіт.
Ми любим квіти дарувати,
Й коли настане слушний час —
Все те, що хочемо сказати,
Букетик висловить за нас.

Білий бузок (без) - скромність, молоде родинне життя.

Братки польові, або Іван та Мар'я — брат і сестра, які, не знаючи про свою рідність, побралися і за цей тяжкий гріх до них не приходиться смерть; є символом застереження кохання по крові.

Буркун-зілля - символ вірності; має чарівну силу з'єднувати розлучене подружжя.

Виноград - символ життєвої ниви, радості і краси новоствореної сім'ї, в якій чоловік - сіяч, а жінка ростить і плекає дерево роду.

Волошки - символ хлоп'ячої краси і доброти, дівочої скромності та ніжності.

Дивосил - корінь дев'яти сил, зміцнює та повертає здоров'я. Від відьомських зазіхань, проти чарів та вроків у вінок влітають полин, любисток та часник. Останній охороняє людину від усякого лиха та напастей, особливо ж від гадюк. Його влітають також у коси молодой перед вінчанням.

Іриси - спокій та живучість.

Калина, малина, шипшина - три сестри, які не вмійють "ні мити, ні прости", але вмійють "сікти-рубати, ріки пропускати". Їх використовують у замовляннях, бо їхня колючість ототожнюється з уколом як формою магичного контакту, коли з'являється кров. То є

дорога випробування, долання перешкод, після чого приходять чудесне зачаття та магичний сон як подоба вічності.

Коввалія - лікує недуги серця.

Котки, польові квіти, - символ родючості, зростання та плодonoшення, а отже, й урожаю.

Лілея - символ дівочих чарів, чистоти та цноти. В ній закладено магичний символ жіночості, бо вона сама є суттю енергії води. Давня назва квітки - крин, що має спільний корінь зі словом «криниця».

Лобода - символ нужди та вбогості: "Зроби хату з лободи, до чужої не веди", "ото ласа їда - з часником лобода".

Любисток - символ любові, злагоди; привертає любов дівчини або жінки. "Купати в любистку - будуть дівчата любити", — так говорить прислів'я.

Любка - символ краси та юнацької снаги.

Материнка - символ материнської любові та здоров'я дітей.

М'ята вважається оберегом дитини та її здоров'я.

Нарцис - оберігає дівчину від "напасти".

Нечуй-вітер - чари для відвернення зазіхань іншої дівчини.

Папороть, як і розмай-зілля, привертає та причаровує хлопця.

Петрушка, як і полин, на Русалчин Великдень оберігає від мавок і русалок.

Півонії - розквіт дівочої краси та зрілості.

Полин означає гіркоту життя, будучи оберегом від відьом і дідьків.

Рожа-троянда - квітка, що нагадує собою сонце, квітка богині кохання Лелі. Вона найперша серед квітів і є символом доброзичливості, достатку, роїння бджіл.

Роман-зілля лісове пробуджує кохання у хлопців, а ромен-зілля - у дівчат.

Рута - символізує тугу та гірке життя. В замовляннях від кровотечі займає проміжне місце між м'ятою-рутою і ружею.

Сокирки - польове зілля - стали символом охорони полів та нив.

Фіалки - радість, однак лілові фіалки передають невтішну тугу за померлим.

Хміль - символ родючості, молодого буяння та любові. Він є і символом хоробрості та відваги, гнучкості та розуму. Коли молода йде під вінець, мати обсилає її хмелем.

Червоні маки означають красу і молодість та їх скороминучість. Вінок з червоних квітів - символ дівочої чистоти та краси. З квітучим маком порівнюють юнака-молодця. Незрілий мак дурманить голову, тому і став натяжком на глупоту: «Їж, дурню, бо це з маком». Мак має чарівну силу, яка захищає від усякого зла.

Червона рожа - дівоча краса та чистота. "Цар-квітка" асоціюється з кров'ю і є символом Тільця-тура, а отже, й неба. Рожею, або ружею, називають троянду, шипшину, мальву, іноді - руту. Її зелень - це радість, колючки - печаль, квіти - слава. Рожею, як і волошки та чорнобривцями, дівчата завітчують свої голови, вплітаючи її у вінок. Ці прекрасні квіти використовують у весільних обрядах. Вінок з троянд символізує здоров'я: як в'януть квіти, так гине людина.

Чорнобривці - юнача краса.

Кольори – символи

Археологічні знахідки, що підтверджують використання людиною кольорів, відносяться ще до бронзового століття.

Згодом, символіка кольорів придбала релігійне значення. Найбільш поширеними квітами стали біла лілія - символ чистоти і невинності, що вважалася квіткою діви Марії, ірис - знак страждання і біль; червоно-помаранчеві лілії символізували кров Христа, аквілегія (водозбір) - Святий Дух. Букети з цих кольорів можна побачити на картинах Сімона Мартіні, Гуго ван дер Гуса, Рогіра ван дер Вейдена та ін. Жінки на сільських святах прикріплювали до корсажу невеликі букетики, головним чином із запашних трав - м'яти та рути, кропу, лаванди, базиліка, чебрецю. В Індії, Індонезії, Бірмі до наших днів зберігся звичай прикрашати гірляндами квітів почесних гостей. В Америці іспанців вражали прекрасні сади правителя ацтеків, розкішне квіткове оздоблення храмів. Особливе місце в історії культури займає найдавніше унікальне мистецтво аранжування квітів у Японії - ікебана. В Європі так само, як і на інших континентах, існували свої традиції використання кольорів для прикраси свят.

Лише у другій чверті XIX століття з'явився звичай дарувати букети. Ось тоді й почалося захоплення "мовою" кольорів. Стали виходити книги і керівництва, присвячені символіці кольорів, виникла так звана "ботанічна граматика", суть якої полягала в наступній трактовці квітів: бутон троянди - "молода дівчина", геліотроп - "люблю тебе більше всього на світі", резеда - "добрі якості душі краще краси" і т. д. Про те, красивий букет чи ні, думали мало.

"Ботанічна граматика" дуже скоро вийшла з моди. Символічне значення зберегла лише забарвлення кольорів: білий колір - невинність, чистота почуттів (може бути, тому нареченій дарують білі квіти?), жовтий - розлука або зрада і т. д. Така квіткова символіка, втім, абсолютно довільна.

У азійських народів ті ж кольори викликають зовсім інші асоціації. Наприклад, білий колір на Сході здавна вважався кольором жалоби, скорботи. Те ж і з кількістю кольорів. Забобонні люди здавна у всьому надавали перевагу непарним числам, за винятком "чортової дюжини". У наш час дні мало хто згадує про ці умовності. Люди милуються квіткою, полюбують її запахом. І якщо ви даруєте людині букет, отже, хочете зробити їй приємне. Ось єдина мова, якою зараз говорять всі квіти, незалежно від їх кількості та забарвлення. А вже який саме букет вибрати, як його скласти і подати - справа смаку та вміння.

Люди бачать навколишній світ кольоровим. По-різному забарвлене повітря, туман, дерева, будівлі та ін., і ніщо так не тішить око, чим розмаїття кольорових гам.

Що ж таке колір, яка його символіка, які бувають кольори і як вони впливають на людину?

Символіка кольору заснована на полярності двох груп кольорів: теплого (червоного, жовтого, помаранчевого, білого), пов'язаного з активними процесами, і холодного (блакитного, синього, фіолетового, чорного). Зелений колір розглядається як що входить до обох груп кольорів.

Колірна символіка використовується в богослужінні, алхімії, літературі, мистецтві.

Великий німецький поет і мислитель І.-В. Гете створив працю «Учіння про колір». Вона стала одним з джерел практичної кольоропсихології. Він зобразив коло по вершинам рівностороннього трикутника, на яких знаходяться основні кольори: жовтий, синій, червоний.

Білий - колір світла, символ чистоти і досконалості, універсальний символ невинності душі. Крім того, він - знак Місяця.

Білий - колір одягу Діви Марії, ангелів і священників для свят Благовіщення, Різдва і Пасхи як символ духовних і світлоносних принципів. Також це колір для шлюбних церемоній - в одних країнах і для похоронних ритуалів - в інших. В тих, хто любить білий колір, сильно розвинені увага, віра, релігійність. Вони віддають перевагу спокійному життю і мирному існуванню. Ці люди мрійливі, в думках вони завжди прагнуть до Небес. Дуже часто ці люди наділені даром передбачення. Їх серця чисті, думки гідні, наміри чесні. Вони не зазидуючі, володіють сильною волею, але у вчинках дуже обережні і обачні.

Достоїнства білого кольору - неквапливість і вірність. Недоліки - нерішучість і байдужість.

Чорний - символічний аналог білому кольору і абсолюту. Часто служить символом мороку, хаосу і смерті. Чорний - це символ безодні, весь неосяжний, незрозумілий і лякаючий. Він символізує собою нещастя, печаль, горе, траур, тугу. Але в той же час, в цього кольору велике число прибічників. Люди, що віддають перевагу йому, завжди готові до боротьби. Відчуття їх завжди несамовиті і всепоглинаючі. На Сході чорний колір – колір стабільності, старанності.

Це колір елегантності, його люблять незвичайні люди, схильні до містики і самопізнання. Чорному кольору віддають перевагу натури неординарні, самодостатні. Їм не страшні жодні небезпеки, вони честолюбні і наполегливі, діють рішуче і не оглядаючись на думку тих, хто їх

оточують. Проте не завжди здатні правильно оцінити ситуацію, і тому часто терплять поразки і страждають.

В останні два століття європейці називають сполучення чорного та білого дипломатичним. І дійсно, офіційні прийоми на вищому рівні, концерти класичної музики зобов'язують чоловіків вдягати чорний фрак, брюки та туфлі. А сорочка та рукавички мають бути білими, як сніг.

Бірюзовий - символізує собою Місячне світло. Колір морської хвилі - улюблений колір романтиків і мрійників, він розвиває в людині інтуїцію, підсилює природні таланти і здібності. Не дозволяє тому, хто його носить, розслабитися, заставляє людину весь час йти до досконалості.

Люди, чий улюблений колір - колір морської хвилі, повинні контролювати свої емоції і позбавлятися від хворобливої недовірливості і нерішучості.

Червоний - втілює собою вогонь і дарує своєму володареві енергію та рішучість. Яскраво-червоний колір легко носять лідери, він допомагає їм володарювати і налаштовує на справедливість. Його не слід носити м'яким і слабовільним людям, оскільки цей колір домінуватиме над ними і диктуватиме свої умови.

Пурпуровий - це символ влади. У пурпуровому кольорі поєднуються містика фіолетового і агресія червоного. Пурпуровий колір - це ніжність і жорсткість, страх і сила. Люди, що віддають перевагу цьому кольору горді і володіють непохитною волею, залізним характером і глибоким розумом. Вони прагнуть до влади. Пурпуровий колір символізує безкочний пошук правди, це жадання знань і занурення в таємницю, в самопізнання. У цьому кольорі змішалися кров і вода, схід і захід.

Рожевий - це символ весни, юності і ніжності. Любителі рожевих тонів перебувають в світі марень, казок і очікуванні чудес. За вдачено це дуже м'які і добрі люди, які доживають до глибокої старості. Люди, що віддають перевагу рожевому кольору, мріють про чисте кохання і піднесені стосунки. Віддають перевагу активності та діяльності над спокоєм та домашнім затишком. Володіють деякою інфантильністю, прагнуть втекти від проблем і не готові до серйозних справ. На цих людей не варто покладатися, вони обов'язково підведуть, оскільки схильні переоцінювати свої сили. Їм слід навчитися відповідати за свої слова і вчинки, а також контролювати свої бажання.

Рожевий колір символізує собою відкритий погляд на світ, безтурботність і чисту свідомість.

Гранатовий - гранатовий колір - це символ безперервного руху і упевненості сили, робить людину рішучою і сміливою, допомагає витримати найважчі випробування.

Це колір Плутона, несе в собі потужний заряд пристрасті і нищівної енергії. Тому це символ пристрастного кохання. Люди, що віддають перевагу цьому кольору, горді, злопам'ятні, працелюбні, активні у всьому, люблять рух, імпульсивні.

Коричневий - цей колір символізує собою спокій і усебічність. Аматори коричневого люблять тишу і самоту. Відмінні риси - строгість і ошадливість. Люблять володарювати, відчувати твердий ґрунт ногами. З величезною наполегливістю досягають своєї мети.

Бурий - це символ працьовитості, старанності і зосередженості.

Бурий колір належить Сатурну і несе в собі смуток і замкнутість, але в той же час виражає серйозний погляд на життя.

Люди, що віддають перевагу цьому кольору, повинні прагнути до кращого, не замикаючись в собі, вчитися долати труднощі. Це важкий колір, і не рекомендується носити його постійно. Головна перевага - підсилює роботу мозку. Головний недолік - приводить до розумової або фізичної втоми.

Блакитний - цей колір символізує нескінченність і інтуїцію. Люди, що віддають перевагу блакитному, схильні до містики і люблять мріяти. Це колір мандрівників, прагнучих до знань і релігії. Не дивлячись на ці якості, серед них багато військових.

Аматори темно-блакитного легко просуваються до життєвого успіху і багатства. Люблять і цінують життя, з них виходять прекрасні батьки.

Аматори світло-блакитного відрізняються мрійливістю і романтизмом. Віддають перевагу відпочинку на воді, вона їх заспокоює. Люблять співпрацю, мають багато друзів і знайомих. Ці люди зазвичай дуже прив'язані до матері, віддані їй і люблять її безмежно.

Головні переваги цього кольору - інтуїція, ясність, дружлюбність. Недоліки - безтурботність, легковажність, невміння зосередитися. Тим, хто любить цей колір, слід навчитися не розкидатися своїми думками, відчуттями і ідеями, стримувати свої емоції і не давати нездійснених обіцянок.

Зелений - цей колір приносить душевне заспокоєння і розкріпає відчуття і думки. Він символізує природу, симпатію і оптимізм.

Ті, хто віддає перевагу темно-зеленій гаммі, уперті і наполегливі. Це колір фінансистів і банкірів. Люди, що люблять цей колір, солідні і удачливі у справах і кар'єрі. Інколи бувають занадто наполегливі, чим пригнічують

інших. Їм можна порадити бути м'якшим і враховувати думки інших людей.

Світло-зелений колір дарує своєму володареві м'якість, впевненість у власних силах, спокій, мудрість і надії. Вони - справжні цінителі прекрасного і чудові партнери. На відміну від «темно-зелених» вони розкуті і товариські.

Зелений колір можуть носити практично всі, оскільки він дозволяє людині заспокоїтися і відпочити від усіх турбот.

Лимонний - це колір планети Сатурн, символізує деяку інертність і пасивність.

Люди, які віддають перевагу цьому кольору, по своїй натурі естети, їх прагнення до краси і світла заставляє їх відриватися від реальності і прагнути до мрії, і якщо вона виявляється нездійсненою, то їх чекає сильне розчарування. Головні недоліки лимонного кольору - несамотійність і безпорадність. Його переваги - витонченість і краса.

Людя, що віддають перевагу цьому кольору, слід виробляти в собі твердість.

Жовтий - символ Сонця. Він дарує тепло, життя та енергію.

Люди, що віддають перевагу цьому кольору – творчі натурі, що сильні духом і люблять владу. Уміють не лише працювати, але і повноцінно відпочивати.

Жовтий, який нагадує вогонь у сонці – І.В. Гете відніс до теплих, активних кольорів з великою світлосилою. Він писав: - «Жовтий – переший серед кольорів».

У Англії були розроблені рекомендації по застосуванню квітучих рослин у інтер'єрі. Згідно з рекомендаціями при депресії, в'ялості, схудненні, слід ставити в приміщенні оранжево-жовті календули, чорнобривці та ін.

Німецький маляр кінця XIX, початку XX століття Франц Марк назвав жовтий колір «заспокоюючим, що надає утіху».

Сучасні німецькі фахівці з прикладної кольоропсихології Г. Фрлінг та К. Ауер стверджують, що жовтий колір світлий як сонячний, констатуючий, променистий, створює веселий радісний настрій; активний, як червоний залишається у пам'яті набагато глибше інших кольорів. Чітко виділяється на фоні всіх темних тонів. Автори відносять його до стимулюючих, які створюють душевний настрій. Легкість, променистість жовтого кольору добре ілюструє той факт, що у кольоровій гамі йому належить нота «соль».

Жовті квіти використовують для прикрашення столів, як такі що підвищують апетит.

Жовті квіти висвітлюють темні куточки саду, утворюють ілюзію сонячного дня.

Сьогодні жовті квіти в усьому світі використовують у композиціях будь-якого призначення – від весілля до похорону.

Золотий - символ Сонця і Божественних принципів, земної і небесної величі. У єгиптян пов'язаний з богом сонця Ра. У Індії золотий колір символізує істину. У Китаї золота квітка символізує прояснення. Античні греки бачили в золотому кольорі знак розуму і безсмертя.

У міфології, фольклорі золотий колір - колір премудрості, чарівних здібностей, а також колір Сходу.

Золоте яблуко - яблуко розбрату і символ могутньої руйнівної сили, яка може з'явитися через красу.

У казках про золотого півника і про золоту рибку О.С. Пушкіна обігрує чарівну унікальність цього кольору. «Блюдечко із золотою стрічкою» з російських казок - символ казкового достатку.

Золотий фазан у китайській міфології - символ космічної гармонії. У античній і середньовічній Європі він асоціювався із золотим соколом, а також зі священною птицею фенікс. Ну а словосполучення «золоте правило», «золотий перетин», «золота середина», «золоті слова», «золоті роки» - несуть в собі незаперечність істини.

У сьогоднішні будемо сподіватись, що «золоті» квіти займуть достойне місце не тільки на виставках але й у повсякденні і витіснять забобони, які стосуються жовтих квітів як символу розлуки.

Помаранчевий - вважається, що цей колір символізує собою юність, веселість і легкість, його планета - Меркурій. У цьому кольорі виражено яскраве прагнення до всього нового, він заперечує минуле і налаштований на майбутнє.

Проте цей колір за своєю природою подвійний: з одного боку, він дає відчуття радості і свободи, але, з іншої - заставляє людину турбуватися і нервувати.

Помаранчевий колір дозволяє тим, хто носить одяг помаранчевого кольору, стати більш розкутими і товариськими, приносить жвавість в повсякденне життя. Але він - лише для дуже упевнених в собі людей.

Рудий - він символізує мудрість, зріле сприйняття людиною доволішиньої дійсності і широту поглядів. Цей колір пов'язаний з Сонцем. Він заставляє людей активно рухатися, весь час щось міняти в своєму житті, дає їм упевненість в своїх силах. У любителів рудого кольору завжди буває прекрасне здоров'я, вони оптимісти і люблять життя у всіх її проявах. Цей колір заряджає їх непохитною енергією, вселяє світ і спокій в душу.

Синій - це символ спокійної радості, багатой духовності, цей колір люблять романтики і філософи, театralи і дослідники. Цей колір

увібрив в себе всі самі кращі якості Юпітера – це і духовність, і гармонія, і ніжність, і чесність, і спокій. Люди, для яких синій колір є найудобленишим, тверезо дивляться на життя, у всьому знаходять позитивні сторони. Синій колір приносить людям впевненість в своїх силах, наповнює їх життєлюбністю і оптимізмом, гальмує їх амбіції і позбавляє від тривоги.

Індиго - символізує собою гармонію людини і природи. Люди, що віддають перевагу цьому кольору, прагнуть до ідеалу, але уміють насолоджуватися малим, радіти навколишньому світу. Вони за вдачею оптимісти. Індиго заспокоює їх і дозволяє розслабитися. Недолік цього кольору в тому, що він усилює в людині всі його тривоги і сумніви.

Фіолетовий - колір - символ таємничості, глибини і чуттєвості.

Найсуперечливіший колір, належить планеті Нептун. Фіолетовий колір завжди вважався магичним, оскільки він впливає на психіку людини, притягуючи її і налаштовуючи на чаклунство.

Любителі фіолетового незвичайні, незалежні і часто дивують тих, кого оточують. Люблять спілкування і постійно прагнуть до нього. Природа наділила їх високим інтелектом, який вигідно виділяє їх серед інших людей. Уміють відчувати настрій тих, кого оточують.

Цей колір люблять містики і творчі натури, а також маленькі діти, оскільки для них він пов'язаний з чарівними казками. «Фіолетові» люблять ризикувати і не бояться небезпек. Слабка сторона аматорів фіолетового - погане здоров'я. Їм потрібно берегти себе, уникати фізичних навантажень, дотримуватися рослинної дієти і займатися гімнастикою.

Сталевий - символізує скромність і замкнутість, але в той же час і гнучкість, вірність, самовідданість. Це колір Меркурія, його можна назвати нейтральним. Він одночасно як би і позбавлений кольору, і містить в собі зачатки всіх кольорів. Сталевий колір - це грань між чорним і білим, компроміс між ніччю і днем.

Люди, що віддають перевагу цьому кольору, практичні, до всього відносяться з раціональних позицій, акуратні. Проте цинічні, сковані, не уміють розслабитися.

Сірий - Символ логіки і порядку. Люди, що віддають перевагу темно-сірому кольору, обожнюють порядок, здатні легко вирішувати найважчі проблеми. Своєю пристрасною до логіки інколи дуже сильно дратують тих, кого оточують, але в складній ситуації люди найчастіше звертаються за допомогою саме до них. Любителі світло-сірого кольору відкриті, інтелігентні і комунікабельні. Не люблять труднощів і прагнуть не ускладнювати собі життя. Часто бувають розсіяними і вразливими.

Обладнання

"Вперше квіти насолоджуються завдяки комахам, що над ними кружляють, потім завдяки краплинам роси, що їх зволожують, і нарешті завдяки вазам, де дістають останній притулок"

I.-B. Гете

Матеріали що використовуються під час навчання: флористичні губки, петельний дріт, флористичний дріт, нитки, мотузка, ножиці та ін., частково живі квіти і декоративний матеріал (намисто, стрічки, пакувальні матеріали). Квіти штучні, сухі матеріали і живі квіти.

Для фіксування рослин у неглибоких плоских вазах застосовують пісок, гравій, невеликі камені

Посуд для букетів

Слово "ваза" латинського походження і означає посудину, часто вишуканої форми. Відрізняються розмірами, насамперед висотою, формою, матеріалом, з якого вони виготовлені. Традиційно вази для квітів поділяють на високі і низькі, керамічні чи полив'яні, скляні чи кришталеві, металеві. Крім того для композицій часто використовують плетені з лози, берести кошики, блюда, вироби народних художніх промислів. Можуть бути використані також лісові коряги, пеньки, березові поліна з виїнятою серцевиною. Як вази для квітів використовуються найрізноманітніші вироби з порцеляни - цукорниці, сахарниці, салатниці, бокали і фужери з тонкого скла.

Виключно для квітів спеціальні посудини з'явилися відносно пізно. До цього різноманітний посуд домашнього вжитку використовувався більш-менш вдало і як квіткові вази. Це були глечики для вина, кухлі для пива, глеки з двома ручками і олов'яні кружки, а також різноманітні кубки, бокали, чаші. Пізніше ця різноманітність послужила зразком для різних квіткових ваз. Нові форми ваз потрапили у Європу в XVII-XVIII ст. і зі Сходу. Цікаво, що багато порцелянових чи фаянсових, вишукано розмальованих ваз ніколи не використовувались для квітів, а були самостійною прикрасою інтер'єрів.

Кожна ваза потребує спеціального наповнення. Всю їх різноманітність можна умовно розділити на кілька типів: вази прямої форми, звужені, кулясті, кубковидні, бочковидні. Прямі і довгі квіткові стебла добре тримаються у прямих вазах. Вертикальні лінії оптично видовжуються, якщо окремі виткі стебла спадають донизу по краях вази.

У звужених вазах добре виглядають прямі і злегка схилені стебла. За допомогою випуклих кулястих ваз можна створити легкі об'ємні композиції. Отвір чашовидної вази більший за її основу, в таких

вазах добре поєднуються пониклі облиствені стебла з квітами у самій посудині. Бочковидні вази використовують для композицій не лише з квітів, а і декоративних гілок, основу декорують мохом, іншою зеленню.

Власноруч можна виготовити найрізноманітніші вази з пластмасових, скляних, металевих флаконів для парфумів, косметики. Такі заготовки оброблюють клеєм, посипають різноманітним насінням, або пелюстками, або різнокольоровою мішурою. Потрібно лише клей, гострий ніж і трохи фантазії. Такі саморобні вази розмальовують гуашню чи аквареллю.

Одна з найдавніших посудин, яка цілком могла використовуватися для квітів, відноситься до середини бронзового століття. Її масивна ніжка завершується шістьма шийками витонченої форми, в кожному з яких могли вставлятися квіти. Форми використання рослин були дуже різними. Спочатку, коли для прикраси широко застосовували різний природний матеріал (рогу, пір'я, раковини, зуби тварин), нерідко використовували окремі гілки, квіти, листя. Так, скіфські і мідійські жерці при жертвопринесенні тримали в руках гілки тамариску.

Мистецтво квіткової композиції

Рідко коли свято обходиться без зрізаних квітів, що надають особливої урочистості. Але як буває образливо, коли вже наступного дня замість красивих букетів ми помічасмо зів'ялі квітки. Однак, виявляється, життя квітів у букеті можна суттєво продовжити.

У зрізаній квітці відбувається порушення водного режиму. Починається це з кількох причин. По-перше, тому, що зрізана квітка продовжує інтенсивно випаровувати воду, у той час як поповнення її ззовні значно ускладнено. Ускладнення поповнення води в судині на місці зрізу або зламу являє собою ушкоджену тканину, яка разом з пухирцями повітря закупорює провідні судини іншої частини квіткового пагона, що й заважає надходженню води. Закупорюванню сприяє і гнильна мікрофлора, що швидко розвивається у воді. Крім цього, сік, що виділяється при зрізанні квітів, окисляється, у результаті чого утворюються шкідливі для рослин сполуки.

Крім того, що зрізаним квітам бракує води, вони ще позбавляються живильних речовин, які рослини зазвичай одержують із ґрунту за допомогою кореневої системи. Усі ці фактори в комплексі призводять до того, що в зрізаних рослин простежується порушення обміну речовин, а точніше, переважають процеси розпаду, що призводить до передчасного старіння й зів'янення квітів.

Те, як довго будуть стояти квітки у вазі, значною мірою залежить і від того, на якій стадії і у який час доби вони були зрізані. Троянди потрібно зрізати у стадії забарвленого бутона та напіврозпушеними. Потрібно враховувати, що густо-махрові сорти троянд розкриваються повільніше, тому їх необхідно зрізати пізніше — з появою пелюстків. Причому чашолистки в таких сортів повинні вже повністю відігнутися донизу, а зовнішні пелюстки звільнитися. Наприклад, гвоздику ремонтантну потрібно зрізати на стадії розквіту.

Що стосується часу зрізання протягом дня, то найбільшою стійкістю відрізняються квітки, зрізані з самого ранку або ближче до вечора. Квітки ж, зрізані вдень, у спекотну сонячну погоду, швидко втрачають воду і в'януть, і навіть якщо їх відразу ж перенести в прохолодне приміщення й поставити у воду, то все одно вони вже не зможуть повністю відновити свої декоративні якості і у вазі вже не будуть довго стояти.

Те, як довго будуть стояти у воді квітки, залежить і від того, як саме вони були зрізані. Троянди рекомендується зрізати гострим секатором. А ось ремонтантну гвоздику, нарциси й тюльпани краще облямувати.

Не можна збирати квітки відразу після поливу, тому що від води, яка в них потрапила, пелюстки можуть загнити.

Для того, щоб букет простояв довше, слід купляти напіврозпушені квіти, або квіти з щільною серединкою.

У зрізаних або куплених квітів нижні листочки видаляють, для того щоб максимально скоротити поверхню випаровування. Далі необхідно повторно підрізати кінчики стебел. Робиться це гострим секатором або ножем під водою. Таке підрізування дозволяє уникнути закупорювання судин пагону повітрям, продуктами окислення, бактеріями, солями тощо. Тільки після того як ви здійсите це підрізування, квітки можуть добре усмоктувати воду й зберігати свою декоративність.

В кімнаті вазу з квітами розміщують у захищеному від протягів та прямого сонячного світла місці.

Вважається, що чим скромніша ваза, тим яскравіше виглядає букет. Вази, для квітів повинні бути чистими, з матеріалу, що не окисляється. Для троянд вази краще підбирати неяскравого кольору, без чіткого малюнку. У цьому сенсі незамінні кераміка й порцелянові вази неяскравих пастельних тонів, а також прозорі або злегка тоновані скляні вази. Особливий затишок додають приміщенню композиції квітів, встановлені в глиняних глечиках або плетених кошичках. Ну а в урочисті, святкові дні найбільше підійде кришталь.

Блакитні троянди чудово виглядають у вазах з малюнком «гжель». Яскраві вази із помітним малюнком найкраще підходять для екзотичних квітів з яскравими незвичайними бутонами. На обідній стіл не варто ставити занадто високі вази, квітки повинні розташовуватися трохи нижче рівня очей тих, хто сидить за столом.

За останні роки мистецтво складання букетних композицій набуло популярності. Цьому сприяли виставки квітів, огляди, конкурси, де можна побачити букети та композиції під різними назвами.

Складаючи квіткові композиції, потрібно пам'ятати про несумісність деяких видів квітів. Резеда прискорює зів'янення квітів. Троянди як гвоздики і лілії зберігають свою свіжість довше, якщо стоять окремо, у сусідстві ж з іншими квітами вони стоять у вазі менше. Крім того, спілі яблука в композиції несприятливо впливають на квіти, які у близькому сусідстві з ними в'януть.

Однак є й сприятливі композиції, коли квіти, в одній вазі, позитивно впливають на тривалість життя сусіда. Так, гілочки жасмину продовжують життя троянди, конвалії й підсилюють їх аромат. Букет троянд збереже свіжість не тільки за допомогою пагонів хвойних рослин а і хвойний екстракт, який має бактерицидну дію та перешкоджає гниттю пагонів.

На збереження квітів впливає і вода, у яку ви збираєтеся їх поставити. Змінювати воду у вазі потрібно кожного дня, при цьому обмиваючи нижню частину пагонів, а ще краще – оновлювати зрізи. Жорстка вода несприятливо позначається на стані зрізаних квітів. Вода, взята прямо з-під крана, не підходить для квітів, тому що розчинені в ній сполуки кальцію й магнію, сприяють закупорці судин і зниженню декоративних властивостей. Один зі способів зниження жорсткості води — це її кип'ятіння або дистильовання. Так збереження декоративності троянд у водопровідній і кип'яченій або дистильованій воді істотно розрізняється. Так, у водопровідній воді вони в'януть уже через 2,5 дня, а в кип'яченій або дистильованій стоять до 6 днів.

Існує й хімічний спосіб зниження твердості води, який полягає в тому, що до води додають хімічні речовини, здатні нейтралізувати шкідливий вплив сполук кальцію й магнію. Наприклад, такою речовиною є алюмокалієві квасці, що перетворюють розчинні солі цих сполук у малорозчинні або нерозчинні.

Продовжити життя зрізаним квітам можна, поміщаючи їх у розчини хімічних речовин, що сприяють більш тривалому збереженню. Троянда дуже добре зберігається в складі композицій на губці, що насичені спеціальним розчином («Оазис» - спеціальний матеріал для створення основи майбутньої композиції квітів, який має у складі цілий набір стимуляторів).

Перші досліді із застосування хімічних речовин для продовження життя квітів і збереження їх декоративних властивостей були проведені на початку ХХ століття в Західній Європі і США. Найбільш вдалими для збереження зрізаних квітів виявилися розчини борної і азотної кислот, перманганату і нітрату кальцію, сахарози й аспірину. У приміщенні ж для збереження зрізаних квітів можна застосовувати готові речовини, такі як «Бутон», «Бутон-2»

Велику частину зрізаних квітів можна тримати в 3% - вому розчині цукру (30 г на 1 л, тобто приблизно 3 чайні ложки). Пересуванню цукру по головних судинах сприяє кислотність розчину, показники якого повинні наближатися до кислотності клітинного соку.

Крім того, розчини зі слабкою кислотою реакцією мають ще й антимікробну дію. Тому рекомендується додавати в розчин ще трохи борної (0,15-0,2 г/л), або аскорбінової (0,1 г/л), або лимонної (0,1 г/л) кислоти.

Квіткарями розроблені складі розчинів і для різних видів квітів.

Для троянд застосовують розчин, складений із таких компонентів: нітрат срібла — 0,03 г/л, саліцилова кислота — 0,01 г/л, цукор — 10-15 г/л.

Під словом «букет» розуміють зазвичай кілька квітів або гілок, підібраних за призначенням за кольором, розміром, фактурі. Перш ніж скласти букет з призначених для цього кольорів, перед зрізанням їх рясно поливають. Рівні стебла зрізують приблизно однієї довжини. З нижньої частини видаляють все листя і шипи. Підбираючи квіти, їх тримають в лівій руці, а правою додають нові, намагаючись розмістити їх так, щоб стебла були направлені не паралельно один одному, а під кутом. При бажанні до зрізаних квітів додають аранжувальну зелень - аспарегус, гіпсофілу, злаки. Кінці стебел підрізають. Вважається, що для невеликих букетів потрібно брати непарну кількість кольорів (парна береться для траурних букетів). Форма букета визначається видом кольорів.

Слово «букет» увійшло в побут у XVII ст. Спочатку букети складали з прянощів: кропу, селери, петрушки, кмину. Гості дарували їх господині, а вона прикрашала ними страви. Згодом букети почали робити з квітів.

Нерідко для складання букетів використовують листя й квітки кімнатних рослин, що дозволяють створити особливий настрій композиції, додають їй оригінальності й неповторності. С кілька секретів, що допоможуть зберегти їх свіжими якомога довше.

Так, наприклад, у букетах часто присутній пірчастий аспарегус й аспарегус Шпренгера, які довго залишаються свіжими в прохолодних приміщеннях (оптимальна температура — 10 °C), а в теплих швидко висихають.

Зрізані вії папоротей бажано обприскувати, це дозволяє зберегти їх свіжими досить довго. Найдовше зберігається зрізаною папороть-нефролепіс. Нижчу частину листків папороті треба обробити вогнем 2-3 секунди. Можна використовувати у квіткових композиціях і листя бегонії королівської, яке ставлять у воду, куди додано трохи солі в співвідношенні 1 столова ложка на 2 л води. При цьому кінці стебел розщеплюють.

Дуже довго залишаються свіжими листя аспідистри аукуби, драцени, кали, клівії, колеусу, монстери, сансів'єри. Їх рекомендується добре промити чистою водою, перед тим як використовувати в букеті.

Рослини, які мають у собі латекс (молочко) зрізом занурити на 3 секунди в окріп, щоб заварити латекс. Якщо цього не зробити всі інші квіти у вазі загинуть. Зрізи квітів та пагонів кущових рослин треба поновити гострим ножем, при чому, кут зрізу зробити як можна найменше, щоб збільшити площу зрізу (так рослини краще насичуються водою).

Але важливо не тільки якомога довше зберегти зрізані квітки свіжими, але й вдало їх розставити, щоб максимально вигідно показати всі декоративні якості, і так, щоб їх забарвлення гар-

Отформатовано: Шрифт: 10 пт, український

моніювало з сосудом, у якому вони стоять, тобто створити композицію.

Складаючи букети, потрібно прагнути до того, щоб квіти сприймалися природно, а композиція виглядала об'ємно. Квітки не потрібно розташовувати на одному рівні або в одній площині.

Довжина квітконосів не повинна бути однаковою, так саме, як відстань між квітами й кут їх нахилу. Для того щоб букетик не розсипався і тримав форму, його потрібно зв'язати ниткою, тонким дротом або обкрутити липкою стрічкою, підійдуть для таких квітів невеликі витончені вазочки. Важливо для кращого сприйняття композиції створити основу. Це може бути стіна, зелень гілок або велике листя. Як основу часто використовують гілки аспарагусу, листя рогозу, гілки хвойних дерев, листя бегоній, кал.

Заборонено з іншими квітами ставити нарциси. Їх сік може згубити весь букет. З початку нарциси ставлять окремо у воду, щоб вийшов сік. Воду змінюють три рази і тільки після цього ставлять букет.

Ще потрібно знати, що для того щоб композиція була більш стійкою, великі квітки розташовують біля основи та у центрі, дрібні ж — угорі і на периферії. Що стосується забарвлення, то темні квітки ставлять нижче від світлих.

У мистецтві складання букетів, мабуть, найбільше процвітали японці.

У країні сонця – Японії люди вклонялися квітам ще до VI ст. нашої ери. Вони вважали, що в кожній квітці живе дух та бог землеробства. Але в VI сторіччі нашої ери в Японію з Китаю приходить буддизм. Буддистський рай та культ поклоніння квітам, що був в японців до цього, поєдналися разом. На височині храму стояли статуї Будди, а з обох боків статуї знаходилися дві великі вазы для високих композицій з квітів, що мали філософське значення. Композиція будувалась з семи пагонів, кожен з яких означав буддистський порятунок. Всесвіту...Майстри культури ікебана виконували їх в стилі Рикка.

В основу ікебани закладені певні принципи. В Японії ікебани («іке» - діти, «бана» квіти) називають любов композицію з квітів. Для мистецтва східних країн характерна любов до лінії. Вона має перевагу над формою і кольором. В ікебанах європейських країн навпаки - форма і колір на першому плані.

Колись ікебана відображала філософські концепції буддизму, а зараз це вчення про природу в якому відображається швидкоплинність часу: минуле – розкриті повністю квіти з доданням стручків бобів, сухих гіллячок; сучасне – в букеті

половина пуп'янок, половина квітів а також зелені листки та пагони; майбутнє – тільки пуп'янки та бруньки на весняних гіллячках.

Оскільки композиції Рикка що означає «квітки, які стоять», призначалась для окраси храму, то їх виготовляли виключно чоловіки. Майже 1000 років жінкам в Японії не дозволяли навіть думати про творчість складання букетів. Тільки в XVI ст. з привезенням християнства португальцями заборону зняли. Жінки швидко засвоїли основні правила Рикка і зробили новий стиль «Сейка». Це є маленькі композиції які розташовували в заглиблених місцях дому (домашній олтар), де крім цих композицій вішали списки померли родичів та добрі побажання для них.

Ікебану недаремно називають скульптурою з квітів. Адже для того щоб скласти ікебану, потрібно мати художній смак, особливе бачення світу, любов до природи. Художник, який складав ікебану, вкладав у неї певний зміст, композиція символізувала світобудову, одні квітки уособлювали гори, другі — пагорби, треті — водоспади, четверті — місто.

Ікебана в стилі Рикка могла сягати заввишки 1,5 м і навіть більше, а завширшки — близько 1 м. Найчастіше тут використовувалися гілки сосни, білі квітки символізували водоспади, гілки квітучих чагарників позначали пагорби.

Такі композиції встановлювалися в будинках і повинні були відповідати різним подіям у житті людей, причому з кожного приводу складався букет за певними правилами. Так, ікебана, складена з нагоди від'їзду самурая — японського воїна, не повинна була містити квітки камелії, яку раніше називали трояндами) тому що, в'янучи, вони відриваються від стебла, що в японців асоціювалося з відрубаною головою. Не можна було складати композиції і з чотирьох квіток, тому що по-японськи «чотири» — «сін», що звучить так само, як слово «смерть».

У XVI столітті з'явився новий напрямок у складанні квіткових композицій, що отримав назву Нагеїре, що в перекладі означає «викинуті квітки».

Ікебани, складені відповідно до цього стилю, є повною протилежністю композицій у стилі Рикка. Нагеїре має на увазі повну волю виконання, художник має великий простір, для своєї фантазії.

Цікавим є й інший напрямок під назвою Тябана. Ікебани, складені відповідно до принципів цього стилю, призначаються для спеціальної ніші в чайній кімнаті.

Ці композиції відрізняються лаконічністю й складені з невеликої кількості квітів, а часом навіть з однієї квітки або пуп'янка. Такі композиції нерозривно пов'язані з традиційною в Японії чайною церемонією.

У наш час в Японії існує багато напрямків у мистецтві складання ікебани, серед яких одним з найпоширеніших є ікебани школи Согецу, що означає «місяць і трави», яка була створена в 1926 році. Школа ця перебуває в постійному розвитку, композиції її відрізняються волею, сміливістю, для їх створення використовуються найрізноманітніші складники.

Однак не слід думати, що ці композиції зовсім вільні від будь-яких канонів. Вони складаються, як і раніше, у трьох площинах, що символізують Небо, Людину і Землю.

У наш час найчастіше складаються композиції двох видів: вертикальні — Нагеіре і горизонтальні — Морібана — «приморський пейзаж з видом на гору Сумисен», або «нагромаджені квітки».

Для створення вертикальних ікебан використовуються високі вази, а для горизонтальних — плоскі низькі вази зі спеціальними наколками, на які кріпляться квітки.

Залишається тільки шкодувати, що ці воістину твори мистецтва настільки недовговічні.

Уміння дарувати квітки — це теж мистецтво.

У день весілля найбільш доречним буде букет, складений із великих, напіврозкритих троянд білих або рожевих тонів. Високій на зріст молодій дарують квіти виткі, плачучої форми; молодій середнього росту підійде круглий, у стилі «бідермеср». Не можна дарувати молодій гладіолуси та кали. Якщо сукня різнокольорова, то квіти мають бути того ж кольору. Молодий при сватанні дарує тещі великий букет, як знак вдячності, а молодій — маленький. В день весілля — навпаки: тещі — маленький, а молодій — весільний. Квіти завжди дарують лівою рукою, а права має бути готова для привітання. Якщо молода має весільний букет, то у молодого бутоньєрка із живих, а не з штучних квітів.

Троянди частіше дарують жінкам, але в чоловічі свята, на день Вчителя і на ювілей дарують і чоловікам.

Молодій дівчині, зазвичай підбирають троянди теплих, пастельних тонів. Світло-червоні найкраще підходять для подарунку коханій дівчині, жінці, сестрі, матері, подрузі, а темно-червоні — чоловікам.

Букети до ювілею повинні бути складені з квітів із довгими квітконіжками, однотонних, краще червоних тонів, здатних підкреслити урочистість моменту. Дарують в кошиках з однорідних квітів.

Для зустрічі з делегацією та гостей букети мають бути невеликі, з квітів яскравого кольору, як символи дружби та гостинності.

Дитині краще не дарувати великі троянди, а невеликі букетники мініатюрних троянд яскравих кольорів і незвичайної форми.

Оригінально виглядає букет, складений із квітів різних кольорів, він підійде для подарунка в день закінчення школи або інституту, на новосілля або в день повноліття.

У сьогодніні дуже популярні однокольорові букети з різних культур.

Жалобні букети мають бути витримані в строгих, темних кольорах – темно-червоні, фіолетово-червоні і майже чорні. Жалобний ряд чисел: 4, 6, 8, 10. Якщо в букеті більш ніж 10 квіток, то їх кількість уже не має значення.

Одну квітку дарують хлопці дівчатам при побаченні. Дві – чоловік жінці і навпаки. Якщо дамі 40 років – їй можна подарувати 40 троянд. Якщо дитині 8 років – в ювілейний букет ставлять 9 квітів.

Одна із сучасних тенденцій моди — це букети, у яких багато квітів, що розпустилися, і багато зелені та бутонів.

У нашій країні прийнято дарувати непарну кількість квітів, хоча на Заході такого принципу не дотримуються. У багатьох країнах червоні квітки вважаються надто офіційними. Жовті ж квіти у нас незаслужено дискримінуються, тому що вважаються символом розлуки, а на Сході, наприклад, вони вважаються символом тепла й сонця. Їх дарують в знак побажання добра, тепла та благополуччя.

Добре якщо ви знаєте які троянди любить той, кому ви збираєтесь їх дарувати – червоні, білі, жовті....

Потрібно мати на увазі, що приймати букети від сторонніх та недругів треба обережно. Тому що, органічні матеріали можна зарядити негативною енергією. Можливо й через це, богині-охоронниці спокою Тутанхамона були зроблені з дерева, а не іншого, більш цінного матеріалу. Наявність живих букетів на саркофагах фараонів – це не просто «прощавайте» від живих. Це був точно розрахований на тисячоліття смертельний план. Заряджені негативною енергетикою квіти охороняли спокій душі фараона на протязі довгих років.

Про те, що заговорені предмети (в нашому випадку букети) можуть принести шкоду людині і навіть смерть було відомо давно. З цією метою відьми виготовляли та заговорювали спеціальний предмет, який пізніше підкидували майбутній жертві. Н.К. Реріх у своїй багатотомній праці «Агни-Йога», зібрав інформацію древніх текстів, написали: «Нужно обратить внимание на отложение человеческого взгляда на неодушевленные предметы. Если взгляд может достигать степени ядовитости, то он же может наслаивать тоже...на всевозможных предметах». І далі: «Многие предметы несут на себе наслоение воздействий. Немало вещей сделано в час ненависти, утомления, ужаса и отчаяния, они понесут в мир эти посылки. Наслоение мысли гораздо сильнее ядов. Как огонь наносит копоть на сосуды, так же огонь мысли несмыаем, когда напитывает поверхность предмета».

Сьогодні, над цією проблемою працюють вчені-біологи, наприклад,

Т.П. Решетнікова. В своїх дослідках вона опромінювала зерна пшениці в 10 000 рентген. Але, частину зерен перед опромінюванням захищав екстрасенс (діями рук, сконцентрованою думки про захист майбутніх пагонів, молитвою). Після опромінення зерна пророщували і, захищені, розвивалися майже нормально. А незахищені майже всі загинули.

Після сказаного, можна представити сильного екстрасенса-жерця, або групу жерців, які виконуючи ритуал охорони спокою фараона заряджають виключено сильним біополем, зі знаком «-» предмети. Ці предмети є бомби сповільненої дії, що спрацюють через сто чи тисячу років на тих, хто проникне до гробниці.

Складання букету за правилами, яким 1600 років!

Візьміть вазу і умовно поділіть її на три частини. Беремо три квітки.

- Перша квітка – найвища – пуп'янок, і має висоту над зрізом вази - 1/3 частини вази на 5;
- висоту першої квітки (над вазою) ділимо на три частини беремо 2/3 цієї висоти. Це і є висота другої квітки. Вона має бути напіврозквітла;
- для висоти третьої, повністю розквітлої квітки беремо 1/3 від першої квітки;
- додамо ніжну гіпсофілу до букету і три великих листки любой рослини до основи композиції.

Японці надали цим трьом височинам назви. Найвищий пагін – Небо (сін), середній – Людина (соє), найнижчий – Земля (хикає). Символізує три періоди життя людини: дитинство, юність, зрілий вік.

Закони будови композиції з квітів є і у флористів. Флористика - це складання композицій з квітів на площині.

Існує об'ємний метод консервації флористичного матеріалу. Треба взяти коробку від дитячого взуття і з нижнього боку зробити 5-6 дірок, затулити їх ганчірками так, щоб їх можна було витягнути ззовні. Насипати у коробку сухого крупнозернистого річкового піску (у дрібнозернистого багато глини, яка зіпсує квіти). Покладіть квіти у коробку так, щоб вони дивилися на вас і совком з паперу повністю їх засипайте. Залиште на сонці. Після повної висушки треба знизу коробки витягнути ганчірки-заглушки, щоб пісок поступово висипався. Притримуючи пінцетом головки квітів пензликом зняти залишки піску і перекласти в іншу коробку. Якщо не має піску візьміть звичайну манну крупу, просійте крізь сито, змочіть руки у воді, трохи промокніть їх ганчіркою, і занурив руки в манку просійте її крізь пальці. На руках залишиться манний порошок.

Повторіть цей процес декілька разів, щоб порошок не зіпсував квіти. Потім манку просушіть і використовуйте для консервації квітів.

В наш час модно прикрашати інтер'єри квартир, офісів такими роботами. Вони нагадують старовинні гобелени, вражають своєю незвичайністю. Знайдіть з учнями старі жовті книжки та газети які від старості дуже добре всмоктують вологу з рослин. Сушіть в них різноманітні частини рослин: квіти, листки, пелюстки, вуса (винограду, клематису, горошку), різні види знаків.

У дітей, які виконують флористичні роботи розвивається моторика пальців, окомір, естетичний смак. Дитина знайомиться з такими поняттями як пропорції, правильність використання кольору, пізнання природи рідного краю.

Правила догляду за зрізаними трояндами

1. Купуйте троянду з твердим бутонем, бажано замотаним у целофан. Це уповільнює випаровування з квітки води. Навіть рука людини «обпікає» її пелюстки.

2. Звертайте увагу на «спідничку» троянди — перші пелюстки під бутонем. Квітка починає в'янути з них. Якщо рослина похилила голівку, зрізуйте десь на сантиметр її корінець.

3. Від ніжки троянди, зануреної у воду, відріжте 50% довжини. Стебло очистіть від шипів та листя — щоб не гнило у воді. Ніколи не підріжуйте корінець ще свіжої троянди. От скільки надрізатимете, на стільки швидше розпускатиметься бутон, і вона швидко зів'яне.

4. Ніжні сорти троянд, наприклад *”Мадам Дель Вор”*, довго не стоять. Щоб така квітка не загинула, додайте у воду аскорбінову таблетку чи кілька крапель оцту.

5. Не кидайте у воду цукор — це розмножує бактерії.

6. Частину ніжки, яка була у воді, очищає від листя та колючок. Квітку, крім бутона, щедро окропити водою з холодильника. Тоді рулетом загортає троянди в плівку і ставить у трилітрову банку з холодною водою. Можна кинути ще й льоду.

7. Не ставити квітку на протягах, сонячному промінні, у темному місці та біля гучномовців, які створюють коливання повітря.

8. Часто троянди купують без плівки та носять їх містом. Волога з квітки швидко випаровується, і вона в'яне. У такому випадку радять покропити троянду холодною водою й замотати в папір, краще — газету. Уже через одну-дві години квітка оживе.

9. Можна її покласти у ванну з водою, але занурювати лише ніжку і в жодному разі не бутон, бо він швидко вбирає воду й стає важким, схиляючись до долу.

Післямова

Природа завжди була добрим другом людини, вона давала йому одяг, їжу і дах. Краса її надихала поетів, художників на створення найвидатніших творів. Хто з нас хоча б одного разу не завмирав від захоплення, милуючись тонкостовольною берізкою, бурхливої або величавою спокійною рікою, ніжним витонченим проліском.

Уміння бачити і відчувати красу рідної природи - велике щастя. Розвивати це вміння у дітей потрібно якомога раніше, оскільки почуття прекрасного, простий людської доброти закладаються саме в дитинстві.

Спілкування з природою, знайомство з творами мистецтва, з виробами народних промислів і ремесел позитивно впливають на формування особистості. Крім того, діти повинні бути не просто пасивними спостерігачами, але і творцями, які беруть участь у процесі перетворення природних матеріалів у прекрасні вироби.

Освоївши техніку створення флористичних композицій, ви зможете при допомозі незвичайних «фарб» - квітів, гілочок, листя та інших матеріалів - писати чарівні пейзажі і передавати формою і кольором свої настрої, почуття, мрії...

Створення квіткових композицій дають можливість поглянути на навколишній світ очима творця, а не споживача, не тільки позитивно позначиться на розвитку естетичних почуттів, поповнить навички та уміння, необхідні дітям, але обов'язково розв'є дрібну моторику рук, увагу, інтелектуальну і творчу активність. Яскраві і цікаві роботи можуть виходити і у початківців флористів, тому що творчість дарує ні з чим не зрівняну радість.

Композиції пресованої флористики

Роботи студентів під керівництвом авторів

«Спогад про дитинство»

- Космея рожева, біла
- Квіти жовтцю
- Волошка синя.
- Молочай
- Седум
- Зелене насіння кропу
- Грястиця збірна

**«Всякчас моїй душі
жаний»**

- Листки і квіти
троянд
- Ромашка не
пахуча
- Різак
- Гікавка
- Вуса винограду
- Дика айстра

«Зеркала»

- Енотера
- Жовтець
- Дика морква
- Верба срібляста
- Тамарикс
- Троянда
- Волошка рожева
- Лядвенець рогатий
- Еріморус
- Бузина

«Мрійливий настрій»

- Морська цинерарія
- Рододендрон
- Троянди
- Буркун жовтий
- Лядвенець рогатий
- Гікавка

«Ярило»

- Соняшник
- Айстра дика
блакитна
- Хвоц
польовий
- Сокирки
- Різак
- Листки
барбарису

«Надвечір'я»

- Гайлардія
- Чорнобривці
- Барвінок
- Еремурус
- Гікавка
- Морква
- Жовтець
- Аспарагус
- Пелюстки ромашки
- Листки осоки

«Калейдоскоп»

- Кизильник
- Чубушник
- Жовтець
- Листки
собачої
петрушки

«Коловорот»

- Жовтець
- Бузина
- Різак
- Чорнобривці
- Волошка синя

«Букет щастя»

- Дельфініум
- Гикавка
- Седум
- Суніця
- Сальвія
- Барвінок
- Троянда
- Хоста
- Листки
сумаху

**«Колесо
фортуни»**

- Прилистки соняшнику
- Бузина чорна
- Гикавка
- Волошка рожева
- Пелюстки соняшнику
- Ромашка
- Троянда строката
- Жовтець

«Романтика у коханні»

- Троянди строкаті
- Листки гінкго
- Вуса винограду

«Поєзія кохання»

- Пелюстки троянд
- Айстра дрібноквіткова
- Чубушник
- Різак
- Молочай
- Листки гінкго
- Вуса винограду

**«Шлях до
кохання»**

- Реброплодик
- Хоста
- Петунія
- Ромашка
- Гайлардія
- Насіння і квітка дикого клематису
- Чубушник
- Магочки чорнобривців
- Виноград амурський
- Гінкго

«Елегантність»

- Гілячка
барбарису
Турнберга
- Рододендрон

«Мрії кохання»

- Чубушник
- Бузина
- Окопник
- Стокротка
- Жовтець
- Гінкго
- Листки різака

«Натхнення»

- Енотера
- Жовтець
- Виноград амурський

«Братики»

- Петунія
- Віола
- Крoпива
- Різак
- Молочай
- Чорнобривці

«Мрія нареченої»

- Рододендрон
- Різак
- Листок купени

«Срібна мрія»

- Морська цинерарія
- Соняшник
- Буркун
- Сокирки
- Бузина
- Майори

«Ніжність»

- Дельфініум
- Грицики
- Гикавка
- Виноград амурський
- Морська цинерарія

«Три фєсчки»

- Віола
- Чорнобривці
- Калина
- Квітка дикого клематису
- Різак
- Розсіченолиста липа

**«Символ
кохання»**

- Айстра
дика
- Барбарис
- Дика
редька
- Різак
- Чесночн
иця
- Троянда

«Літо у zenіті»

- Розсіченолиста липа
- Троянди
- Пшінка весняна
- Сокирки
- Гикавка
- Чистяк
- Перець водяний
- Калина бульденеж
- Рудбекія
- Лядвенець рогатий
- Рудбекія

«Літня симфонія»

- Троянда
- Чубушник
- Калина бульденеж
- Тонконіг луговий
- Виноград п'ятипальчатий
- Конюшина

«Рік дракона»

- Чистець
- Ярутка
- Манжетка
- Сальвія
- Айстра польова
- Папороть
- Подорожник
- Молочай
- Сокирки
- Водорість хара

«Подих дракона»

- Троянди
- Барбарис
- Клен цукристий
- Папороть
- Чистець
- Айстра польова
- Щир

«На озері»

- Чистець
- Буркун
- Подорожник
- Клематис
- Вільха
- В'юнок польовий

«Жар птиця»

- Півонія
- Ромашка
- Сальвія
- Сокирки
- Стокротки
- Айстра польова
- Дуб ліванський
- Соняшник
- Рудбекія
- Сумах

«Дух індіанця»

- Чистець
- Космея
- Барбарис
- Сокирки
- Гикавка
- Папороть
- Айстра польова
- Троянда
- Чубушник
- Молочай

«Чарівна квітка»

- Півонія
- Верба
срібляста
- Липа
розсіченол
иста
- Морква
дика
- Вуса
винограду
- Стокротки

«Троянди і виноград»

- Виноград амурський
- Троянди
- Айстри
- Морква дика
- Коношина

«Ой на лузі, на лужку...»

- Космея
- Айстра
- Віола
- Дика морква
- Буркун

«Елегія»

- Хоста
- Верба срібляста
- Айстра польова
- Лаватера

«На світанку»

- Календула
- Півонія
- Верба срібляста
- Ковила
- Клематис
- Чорнобривці
- Листок гортензії

«З весни троянди полюбив, дарую їх моїй коханій»

- Троянди
- Морква дика
- Листки суніці, чистотілу, аспарагусу

«Зимові візерунки»

- Петунія
- Насіння айстри
- Морська цинерарія
- Чистець
- Ромашка

«Вкрила ніч долину»

- Дика морква
- Айстри
- Календула
- Жовтець
- Енотера
- Подорожни
к
- Калина
бульденеж
- Барбарис
- Стокротка

**«Лабіринт
кохання»**

- Гінкго
- Жовтець
- Волошка
- Барбарис
- Айстра
- Морква
дика
- Вуса
винограду

**«Степ
України»**

- Ячмінь
- Деясил
- Буркун
- Жовтець
- Майори
- Чорнобри
вці
- Талабан
польовий
- Мишачий
гіацинт

**«Пори року»
«Осінь»**

«Зима»

«Літо»

«Весна»

Короткий флористичний словник термінів

А

Акварель - клеєві фарби, що легко розчиняються водою; твір живопису, виконаний такими фарбами.

Акцент - підкреслення, виділення, висування на перший план.

Аметист - дорогоцінний камінь фіолетового або блакитно-фіолетового кольору.

Ампір - архітектурний стиль, що виник у Франції в кінці XVIII -поч. XIX ст., заснований на наслідуванні античних зразків.

Ансамбль - узгодженість, струнке ціле.

Античність - давньогрецький, давньоримський світ, його культура.

Арт-терапія - терапія мистецтвом, відносно новий метод психотерапії.

Аранжування -

Аранжування - (фр. *arrangement* — порядок, улаштування) упорядкування, складання квіткових композицій. Аранжування квітів – складання букетів і композицій з живих квітів з додаванням сухих рослинних матеріалів або тільки з сухих матеріалів з додаванням різних предметів.

Архітектоніка - (від грец. *αρχιτεκτονική* — будівельне мистецтво, архітектура) — художній вираз структурних закономірностей конструкції будівлі, споруди, а також композиції круглої скульптури та об'ємного твору декоративного мистецтва.

Асиметрія - невідповідність, відсутність або порушення симетрії.

Б

Барокко - вибагливий, химерний! стиль в архітектурі та мистецтві кінця XVI - середини XVIII ст., для якого характерні Підкреслена урочистість, пишна декоративність, динамічність композиції.

Буддизм - одна з трьох світових релігій. Виник у Давній Індії в VI -V ст. до н.е. Поширений у Бирмі, Тайланді, Японії, Лаосі, Камбоджі, на Нейлоні, серед віруючих КНР та МИР.

Букет - квіти або інші рослини підібрані й складені в жмут. Букет – (франц.) означає «красиво зібрана група квітів». Зв'язка квітів, гармонійно поєднаних між собою, зібраних в певному порядку, певній техніці задля досягнення гармонії форми, кольорів, запахів.

художня композиція декоративного призначення.

Бутоньєрка - квітка чи букетик квітів, прикріплений до одягу.

В

Ваза - посудина вишуканої форми для фруктів, квітів.

Вінок - сплетені в кільце листки, квіти.

Вітраж - твір монументально-декоративного мистецтва з кольорового чи безбарвного скла.

Вигонка гілок, квітів - спеціальні прийоми, що застосовуються для одержання квітучих рослин узимку, рано навесні.

Г

Галун - подвійна сірчанокисла сіль алюмінію, хрому, заліза і якого - небудь лужного металу або амонію, в формі кристалів.

Гармонія - струнка узгодженість частин єдиного цілого.

Гербарій (лат. herbarium, від «herba» - трава, рослина; в перекладі означає «травник») — колекція спеціально зібраних засушених рослин, призначених для наукової обробки, навчання, або установи, що зберігають колекції засушених рослин і ведуть їх наукову обробку.

Гірлянда - смуга, стрічка, орнамент зі сплєтених квітів.

Глек - висока, округла посудина з ручкою.

Готика - художній стиль середньовічного мистецтва в країнах Західної і Центральної Європи XII-XV ст.

Гравірування - вирізання, висікання; виготовлення друкованої форми на металі, камені, деревині, лінолеумі, пластмасах.

Гравюра ~ вид графіки, в якому зображення є друкованим відбитком з малюнка, виконаного гравіруванням на дошці.

Графіка - вид образотворчого мистецтва, основним зображувальним засобом якого є однотонний малюнок, виконаний переважно на папері олівцем, пенною пензлем, вуглем.

Д

Декор - сукупність декоративних елементів (прикрас).

Дисгармонія - відсутність розмірності, порушення гармонії; розлад, різнобій.

Діамант - чистий штучно огранений алмаз (брильянт).

Е

Емаль - тонкий шар склоподібної речовини на поверхні керамічних або металевих виробів.

Емоцій - душевні переживання, почуття гніву, печалі, радощів.

Епоха Відродження - епоха розквіту наук і мистецтв в Європі, яка змінила середньовіччя.

Естетика - наука про прекрасне та його роль у житті суспільства, що загалом закони художнього пізнання дійсності й розвитку мистецтва.

Ж

Жанр - тип мистецького й літературного твору.

Живопис - образотворче мистецтво - створення художніх образів фарбами.

І

Ієрогліфи - фігурні знаки давньогипетського, японського, китайського письма.

Ікебана - мистецтво складати з квітів, рослин, гілок букети, художні композиції, часом з символічним значенням; вази для цих букетів, композицій. Ікебана (япон. - «живі квіти») - традиційне мистецтво аранжування квітів у Японії.

Ікенобо - Школу Ікенобо було засновано в середині XV ст в м. Кіото, у невеличкому храмі Роккаудо, побудованому принцом Сьотоку Тайсі. Поряд зі ставком (Іке), в якому купався принц Сьотоку, згодом побудували маленьку келію (бо), де жили буддиські ченці. Від цього і походить назва школи - Ікенобо - "келія біля ставка"

Імортелі - рослини кількох родів родини складноцвітих. Культивують для сухих букетів. Інша назва - безсмертники.

Інтер'єр - внутрішній простір будівлі, яесь приміщення.

К

Кантон - У Швейцарії звання кантону носять всі 23 адміністративних округи Швейцарської Конфедерації. Цю назву швейцарці запозичили у французів, на яких мовою cantone означає низову адміністративно-територіальну одиницю країни.

Кантрі стиль (від англ. «Country» - провінція, село, сільська місцевість) Спокій і гармонія, співзвуччя природи і побуту людей - властива цьому декораторському стилю.

Кашпо - декоративна ваза (керамічна або пластмасова) для квіткового горщика.

Кензан - "японські голки", накладки, тримачі для квітів у плоских вазах, тримач для квітів у ікебани

Кераміка - вироби із обпаленої глини.

Козуб (зменшене — козубець) козубень, козубня (зменшене — козубенька) - ручний кошик із лубу або лози.

Колляж (від фр. coller — склеювати) — технічний прийом в образотворчому мистецтві, який ґрунтується на введені у твір різних за

фактурою та кольором предметів: шматків газет, афіш, шпалер тощо. У широкому сенсі колаж — включення за допомогою монтажу в твори літератури, театру, кіно, живопису, музики різностильових об'єктів або тем для посилення естетичного ефекту.

Композиція (лат. compositio — складання, зв'язування, складання, з'єднання).

Класицизм - один з основних напрямків у європейській літературі й мистецтві XVII-XVIII ст., зразком для якого було класичне (давньогрецьке і давньоримське) мистецтво.

Колорит - гармонійне поєднання кольорів як один із засобів правдивого зображення дійсності та розкриття змісту в творі живопису.

Композиція - складання, створення; побудова художнього твору, зумовлена змістом, характером і призначенням. Визначає сприйняття його, музичний, живописний, скульптурний, графічний твір як кінцевий результат творчої праці митця.

Компонент - складова частина чогось.

Контраст - різко окреслена протилежність чомусь.

Л

Ландшафт - загальний вигляд місцевості.

М

Модерн - новітній, сучасний; формалістичний напрям в образотворчому і прикладному мистецтві кінця XIX - поч. XX ст., який протиставляв себе мистецтву минулого.

Монохроматичний - одноколірний.

Н

Натюрморт - жанр образотворчого мистецтва (переважно живопису). Твори із зображенням предметів побуту, квітів, фруктів тощо.

Нефрит - мінерал зеленого, сірувато-білого або білого кольору, з якого виготовляють прикраси.

О

Онікс - мінерал класу силікатів, який використовують у ювелірній справі як виробне каміння.

Орнамент - візерунок, побудований на ритмічному чергуванні й поєднанні геометричних елементів або стилізованих рослинних чи тваринних мотивів.

Ошибана - (япон. «оши» - засушений, «бана» - квітка.) пресована флористика.

П

Пагін – надземна частина судинної рослини, яка включає стебла, листки й бруньки.

Пальміра (грец «місто пальм») - колись квітуче місто, нині бідна сільце в Сирії, знаменита руїнами величних споруд, пам'ятниками останньої доби римської архітектури. Воно лежить в одному з оаз пустелі, між Дамаском і Євфратом.

Панно

Пейзаж - жанр живопису, присвячений зображенню природи, міст, архітектурних комплексів.

Піафлора (флористична губка)

Поліхроматичний - багатоколірний.

Порцеляна - вироби, посуд із мінеральної маси кращих сортів білої глини, каоліну.

Прелат - почесна назва вищого католицького духовенства (кардинала, архієпископа, єпископа).

Прикладне мистецтво - художнє виготовлення яких-небудь предметів, речей.

Пропорція - співвідношення частин цілого між собою.

Р

Ратуша - орган міського самоуправління в ряді європейських країн, а також будинок, де він розміщений.

Рельєф - опукле скульптурне зображення на площині.

Ренесанс - епоха Відродження, період в ідеологічному й культурному розвитку країн Західної і Центральної Європи (в Італії - XIV-XVII ст., в інших країнах - кінець XV-XVI ст.), зумовлений зародженням капіталістичних відносин. Пробудився інтерес до літератури й мистецтва Стародавньої Греції і Риму (звідки й назва).

Ретроспектива - звернення до минулого.

Ритуал - сукупність обрядів", що супроводять релігійну церемонію, їх зовнішнє оформлення; церемонія.

Рококо - стилізований напрям у західноєвропейському мистецтві XVIII ст., пов'язаний з придворно-аристократичною культурою. Виник у Франції. Відзначається примхливо-вишуканим оздобленням інтер'єрів приміщень, декоративністю.

Романський стиль - художній стиль країн Західної і Центральної Європи часів раннього середньовіччя з елементами давньоримського та візантійського мистецтва.

Ротанга - Ротанг (застаріле іспанський очерет, «чортів канат») - матеріал, що представляє собою очищені і висушені стебла каламуса, або ротангової пальми - тропічної рослини, яка росте у Південно-Східній Азії

Для виробів, з ротангових стовбурів знімається кора, потім очищені стебла проходять калібрування по діаметру. Після обробки паровою ротанг добре гнеться, потім при висушуванні зберігає будь-яку задану форму, набуваючи твердість і велику міцність. З більш товстих стебел виготовляються несучі частини меблевої конструкції, більш тонкі у свою чергу нарізуються на смужки для оплети стиків, торців, кутів. Для ажурного плетіння використовується розщеплена уздовж серцевина ротангової пальми. Готові вироби покриваються лаком або воском. Кора йде на виготовлення матів і циновок. На Україні заміну ротангу надає лоза.

Рубін - дорогоцінний камінь червоного кольору.

С

Симетрія - гармонія, розмірність; розміщення точок або частин предмета в просторі, коли одна половина є ніби дзеркальним відображенням другої.

Спрінгарій - сад з кущів бузку.

Сизаль - натуральне грубе волокно, яке отримується з листя агави, іноді сизалем називають і саму рослину.

Дані волокна виділяють зі свіжого листа, як правило без спеціальної обробки. Матеріал йде на виготовлення канатів, всіляких мереж, шпагату, пакувальних (тарних) тканин, класичних мішених для дартсу, мочалок, щіток і т. ін.

У XVI столітті в Іспанії з Південної Америки прибували кораблі з дивно міцними канатами, а оскільки назва рослини морякам була невідома, то канати і мотузки, що виходять з волокна, стали іменувати «сизаль» (за назвою мексиканського порту Сисаль).

Скульптура - вид образотворчого мистецтва, твори якого мають об'ємну форму і виконуються з твердих або пластичних матеріалів.

Стиль - у літературі та мистецтві - єдність змісту, образної системи й художньої форми, що склалася за конкретних суспільно-історичних умов і властива різним історичним періодам і епохам; спосіб, прийом, метод роботи.

Т

Текстура - зв'язок, будова; природний малюнок на поверхні перерізу деревини.

Топаз - твердий і блискучий дорогоцінний камінь, прозорий, безбарвний або з блакитним, жовтим, червонуватим відтінками.

Тусс (туссок) - невеликий берестяний короб з кришкою. Класичний тусс має циліндричну форму, на його поверхні наноситься різьблений візерунок, зміст якого зазвичай береться з народних казок, таких як «Три ведмеді», «Три богатирі». Тусс, зроблений з берести, є прекрасним сховищем продуктів. Продукти в ньому довше зберігаються і мають свіжий вигляд.

Ф

Фактура - особливості побудови та оздоблення поверхні будь-якого предмета: один із засобів художньої виразності.

Фаянс - біла або кольорова маса з глини з домішками гіпсу та інших речовин; вироби з такої маси.

Флора - у давньогрецькій міфології богиня квітів, весни, а також веселощів; історично складена сукупність видів рослин, що населяють певну територію.

Флористика 1 - різновид декоративно-прикладного мистецтва і дизайну, яка втілюється у створенні флористичних робіт (букетів, композицій, панно, колажів) з різноманітних природних матеріалів (кольорів, листя, трав, ягід, плодів, горіхів і т. д.), які можуть бути живими, сухими або консервованими.

Флористика 2 - розділ ботаніки, предметом якого є вивчення флори - історично сформовані сукупності видів рослин, поширених на певній території.

Флористичні картини - композиції з сухого рослинного матеріалу.

Ч

Чеканка - зображення, вибите на металевому виробі.

Чернь - сплав зі срібла, свинцю, сірки і т. ін., який використовується для художнього оздоблення металевих (перев. срібних) виробів. Гравірування на металі (сріблі, золоті), штрихи якого заповнені чорним металевим сплавом.

Ш

Ширма - Японська ширма - різновид японських меблів, що слугує для вигородки в приміщенні напівізолюваного простору. Як вид меблів, запозичений з Китаю. В Японії набув широкого розповсюдження і отримав національне забарвлення. Слово ширма в українській мові - німецького походження (від нім. Schirm- захист).У флористіці – виготовлення вигородки із живих, або неживих квітів і рослин.

Штоф 1 - (нім. Stof - великий келих, чаша) - російська одиниця виміру обсягу рідини, що застосовувалася до введення метричної системи мір. Використовувалася, як правило, при вимірюванні кількості вино-горілчаних напоїв. 1 штоф = 1/10 відра = 10 чаркам = 1,2299 літра.

Крім звичайного (десятирікового) штофу існував також осьмериківий штоф, який дорівнював 1/8 відра (двом горілчанам пляшкам), тобто 1,537375 літрам. Хоча десятиріковий штоф містить в собі 10 чарок, а осьмериківий - 12,5, в словнику Даля (схоже, помилково) зазначено, що в десятиріковому штофі 12 чарок, а в осьмериківому - 16.

Штоф 2 - також посудина для міцних спиртних напоїв, смістю в один штоф (десятиріковий або осьмериківий). Зазвичай штофи виготовлялися із зеленого скла і мали приосадкувату, чотиригранну форму з короткою шийкою, яка закривалася корком.

Список використаної літератури

- Бем Ч.** и др. Энциклопедия садовода. - Прага: Артия, 1987. - 408 с.
- Бунин В. А.** Цветоводство. Практикум. - Львов. - Изд-во при Львов, ун-те, 1987.-96 с.
- Бринкмейер Е.** Руководство к торговой культуре цветов для резки. СПб.: Типография А.С. Суворина, 1901.
- Гаммерман А.Ф.** и др. Лекарственные растения (Растения – целители) :Справ. пособие. – 4-е издание, исправленное и дополненное. – М.: Висш. шк., 1990.
- Григора І.М.** та ін. Ботаніка. Практикум: навчальний посібник. – 6-те видання, перероблене та доповнене. К.: Арістей, 2008. – 340 с.
- Земля нев'яжуча краса. Українська пейзажна лірика. - К: ДНІПРО, 1986. - 454 с.
- Искусство зимнего букета. Минск Польша, 1987
- Каракис И.И.** и др. Ваша квартира- - К.: Будивельник, 1991. - с.227-232.
- Китаева Л.А., Крестникова А.Д.** и др. Цветы для букета. М: Московский рабочий, 1989.
- Князкин А. К.** Искусство составления букета. - Ташкент: изд-во ЦК КПУз. 1982. - 88 с.
- Клевенская Т. М., Панкратов В. П.** Цветочная аранжировка. М.: Агропромиздат, 1988.
- Кондратюк А. І.** З вишневого саду. - К.: Молодь, 1991. - 192 с.
- Красиков С. П.** Цветы в преданиях. - Минск: Юнацтва, 1989. - 222с.
- Кудрячева З. П., Манкевич О. К., Урбан Н. В.** Рождение букета. Минск Народная асвета, 1982.
- Макаров А. М., Бузова Э.А.** Зимний букет. Минск: Польша, 1984.
- Мерецкий А.** Художественная аранжировка из цветов. СПб.: Книгоиздательство П. П. Сойкина, 1907.
- Николаенко Н. П.** Композиций из цветов (ИкэбаНа). - Ташкент: изд-во ЦК КПУз. 1988. - 73 с.
- Одинокий сверчок: Классические японские трехстишия хайку ; Вступл. и перевод с япон. А. А. Долина. - Е: Дет. лит., 1987. - 63 с.
- Пересипкіна Т.М.** Анатомія рослин: теорія, практикум, тести: навч. посібник. – К. Освіта України, 2011. – 236 с.
- Перфільєва Л.П., Перфільєва М.В., Дячук П.В.** Троянди на пришкольній ділянці : навч. –метод. посібн. – 2-ге вид., доп. і переробл. – Умань ПП Жовтий, 2011. – 252с.
- Польшина И.** Фаберже: пасхальные сюрпризы. - Наше наследие. - 1991.- N 1. 47-56 с.

- Приходько С. К., Морозова Г. Г.** Цветы, букеты, композиции. Киев: Реклама, 1970.
- Приходько С. Н.** Хоровод цветов. - К.: Реклама, 198Б. - 120 с.
- Родина В. А.** Цветоводство в школе. - М.: Просвещение, 1974. -256 с.
- Рубцов Л. И.** Составление букетов и уход за срезанными цветами. Киев.- Изд-во АН УССР, 1958.
- Сележинський Г. В.** Прекрасні супутники наші. - К: Молодь, 1989. - 128 с.
- Сидоряк Л.Ф.** Квіти в оформленні школи, -К: Рад. шк., 1970. -79 с.
- Суханова Н. П., Амбарян С. А.** Вторая жизнь цветов: выращивание, высушивание, аранжировка. М.: Колос, 1994.
- Табунщиков П. П.** Аранжировка цветов. Киев: Реклама, 1988. – 160 с.
- Турдиев С. Ю., Вечерко Л. И.** Цветы в нашей жизни. Алма-Ата,- Кайнар, 1986.
- Український живопис: Сто вибр. творів: Альбом / Авт. - упоряд. Ю.В. Беличко. - К.: Мистецтво, 1989. - 191 с.
- Утенко И. С.** Зимний букет. Л.: Лениздат, 1965.
- Утенко И. С.** Цветы в букетах и композициях. Л.: Лениздат, 1988. – 175 с.
- Хен Р.** Азбука цветов. Берлин: Изд-во с.-х. литературы, 1977.
- Цветов таинственная сила. М.: Панорама, 1993.
- Черней Б., Ширева А.** Радуга цветов. Кишинев: Тимпул, 1979.
- Черней Б., Ширева А.** Цветы и фантазия. Кишинев: Тимпул, 1987. – 107 с.
- Чорна Г.А.** мистецтво квіткової композиції. Методичні рекомендації для студентів та вчителів. – Умань: УДПУ, 1993 – 104 с.
- Шмидт И. К.** Букеты, венки, гирлянды. СПб.- Изд. А.Ф. Дев-риена, 1900.

Навчальне видання

П.В. Дячук
М.В. Перфільєва
Л.П. Перфільєва

ФЛОРИСТИКА

Підписано до друку 19.11.2012. Формат 60х90 1/16

Папір офсет.

Обл.-вид. арк. 8,3. Ум. друк. арк. 7,7.

Тираж 300. Зам. № 918

**Відруковано з оригінал-макета
ПП Жовтний О.О.**

20300, м. Умань вул. Садова, 2
(УДПУ, навчальний корпус № 1,)

Тел. 067 77 30 197
097 9 467467

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК, № 2444 від 22.03.2006 р.

Відруковано на цифровому дублюаторі Ricoh